

Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro

Maj 2021

afa
FÖRSÄKRING

Vill du ta del av kommande publikationer?

Prenumerera här:

[www.afaforsakring.se/
statistikrapporter](http://www.afaforsakring.se/statistikrapporter)

2021

Afa Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar 9 av 10 människor i privat näringsliv, kommuner och regioner.

Afa Försäkring drivs utan utdelning till ägarna. Vi förvaltar cirka 200 miljarder kronor för att säkerställa framtida utbetalningar till våra försäkrade. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön.

Afa Försäkring är samlingsnamnet för Afa Trygghetsförsäkringsaktiebolag, Afa Sjukförsäkringsaktiebolag och Afa Livförsäkringsaktiebolag.

Afa Försäkring har cirka 670 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Vd har ordet

Afa Försäkring har administrerat kollektivavtalade försäkringar på uppdrag av arbetsmarknadens parter i snart 60 år. Vi försäkrar 9 av 10 anställda i Sverige och är därmed störst när det gäller försäkringar i arbetslivet. Våra olika försäkringar ger ekonomiskt skydd vid sjukdom, arbetsskada, arbetslöshet, dödsfall och föräldraledighet.

I vår skadedatabas finns information lagrad om drygt 15 miljoner försäkringsärenden från början av 1970-talet fram till idag. Det ger oss värdefull kunskap om skador och sjukdomar i yrkesgrupper och i samband med arbetsuppgifter i både privat och offentlig sektor. Statistiken från databasen utgör en väsentlig del av beslutsunderlaget för vårt stöd till forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa.

Vi vill att så många som möjligt ska kunna ta del av vår statistik. Därför presenterar vi årligen denna rapport som visar hur de allvarliga arbetsskadorna och den långvariga sjukfrånvaron har utvecklats. Statistiken förändras från år till år och vi vill betona att skadefrekvensen på den svenska arbetsmarknaden är låg internationellt sett.

I början av 2010-talet ökade antalet allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Efter ett par år avstannade ökningen och under sex år var antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta oförändrat. 2019 års siffror visar nu att risken för olyckor ökar något, från 2,5 olycksfall per 1 000 sysselsatta till 2,6. När det gäller sjukfrånvaron ser vi en fortsatt minskning av antalet sjukfall för både kvinnor och män inom såväl kommuner och regioner som i den privata sektorn.

Vår vision är att alla ska ha en trygg vardag. Nu fortsätter vårt arbete för att minska ohälsan och skadorna i arbetslivet.

Anders Moberg
Verkställande direktör,
Afa Försäkring

Foto: Dan Coleman

Innehåll

Om Afa Försäkring	6
Om rapporten	7
Sammanfattning och slutsatser – Arbetskadorna	8
Sammanfattning och slutsatser – Sjukfrånvaro	10
Arbetskadorna	14
Godkända arbetskadorna 2008–2019	18
Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet	20
Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde	22
Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning	26
Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp	28
Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet	34
Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall	36
Vanliga orsaker till färdolycksfall	44
Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön	46
Var på kroppen sker skadorna?	49
Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	53
Godkända arbetssjukdomar	56

Långvarig sjukfrånvaro	61
Nya sjukfall 2008–2019	64
Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning	66
Yrke och kön – Kommuner och regioner	68
Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO	82
Långvariga sjukfall 2008–2019 efter avtalsområde, ålder och kön	97
Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid	100
De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos	103
Sjukfall med samsjuklighet	108
Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2018	112
Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	113
Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval	116
Bilagor	118
Yrkesgrupper	128
Begrepp	129
Referenser	130

Om Afa Försäkring

De kollektivavtalade försäkringarna ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, föräldraledighet och dödsfall. Vi försäkrar de som arbetar i små eller stora företag, organisationer och branscher och i de allra flesta yrkesgrupper på arbetsmarknaden.

Afa Försäkring drivs utan vinstutdelning och vi försäkrar utan krav på hälso-prövning. Vårt uppdrag är att förvalta såväl kunskaper som erfarenheter på bästa sätt och att bidra till bättre arbetsmiljö och hälsa. Vår målsättning är att ingen ska gå miste om den ersättning som han eller hon har rätt till. Sedan 1963 har vi hanterat mer än 15 miljoner försäkringsärenden. Information om skade- och sjukdomsärenden finns lagrade i vår skadedatabas och sträcker sig ända tillbaka till 1974. Eftersom en stor del av den sysselsatta arbetskraften

är försäkrad hos Afa Försäkring har vi god kunskap om olika typer av skadehändelser och sjukdomar som drabbar människor i arbetslivet.

Skadedatabasen utgör grunden för vårt stöd till skadeförebyggande forskning och utveckling. Vi är en av Sveriges främsta anslagsgivare inom forskning om arbetsmiljö och hälsa. Vi satsar årligen cirka 150 miljoner kronor på forskning och utveckling. År 2019 satsade vi totalt 250 miljoner kronor på förebyggande insatser.

Om rapporten

Detta är vår årliga rapport som sammanfattar utvecklingen av arbetsskador och sjukfrånvaro fram till och med skade-/insjuknandeåret 2019. Statistiken är, om inte annat anges, avläst den 31 december 2020.

Statistiken kommer från Afa Försäkrings skadedatabas som är ett register över de försäkringsärenden som Afa Försäkring hanterar. Arbetsskade- och sjukförsäkringsärenden utgör majoriteten av våra försäkringsärenden

RISK

I denna rapport beräknas risk som antal fall per 1 000 sysselsatta. Med antal fall menas inträffade fall av exempelvis allvarliga arbetsolycksfall eller antal nya långa sjukfall per år.

YRKESKLASSIFICERING

Afa Försäkring använder sig sedan 2015 av Statistiska centralbyråns standard för yrkesklassificering SSYK 2012 (Statistiska centralbyrån, 2012). Tidigare användes den gamla standarden SSYK96 (Arbetsmarknadsstyrelsen, 1997). Yrkeskoder enligt SSYK 2012 kan i flera fall inte översättas till yrkeskoder enligt SSYK 96 eller vice versa. Det medför att vi har ett tidsseriebrott i yrkesstatistiken. Vi redovisar därför tidsserier för yrke med 2015 som startår i denna rapport. Under 2018 gjordes uppdateringar som ledde till förändringar för vissa SSYK-grupper för kommuner och regioner. Från 2019 använder Statistiska centralbyrån en ny datakälla och metod för att klassificera förvärvsarbetare. Dessa förändringar innebär ett tidsseriebrott mellan åren 2017 och 2018 samt mellan 2018 och 2019.

FÖRSÄKRINGARNA SOM ÄR GRUNDEN FÖR VÅR STATISTIK

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Kooperationen. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner och regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter. Afa Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA), och har därför information om i stort sett alla anmälda arbetsskador i Sverige.

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobona företag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

Sammanfattning och slutsatser – Arbetssskador

(TFA, TFA-KL och PSA)

- ▶ **Totalt godkändes 64 214 arbetssskador.**
(arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar 2019).
- ▶ **Av dessa arbetssskador var 8 887 färdolycksfall, 308 arbetssjukdomar och 55 019 arbetsolycksfall.**
- ▶ **Av de 55 019 arbetsolycksfallen var 11 915 allvarliga olycksfall.**
Med allvarligt arbetsolycksfall menas olyckor som lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.
- ▶ **Förändringar under året.**
Både sysselsättningen och antalet arbetade timmar på arbetsmarknaden låg på samma nivå 2019 som 2018.
- ▶ **Allvarliga arbetssskador ökar något.**
Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall ökade något 2019. Efter att ha varit oförändrad i sex år ökade även risken från 2,5 till 2,6 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta 2019. Inom statlig sektor ser vi en minskning av allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta, medan vi i privat sektor och kommuner och regioner ser en svag ökning. Vår tolkning är att den ökade skaderisken främst är ett resultat av ett ändrat anmälningsbeteende hos skadedrabbade.
- ▶ **Det totala antalet arbetssskador ökade mellan åren 2018 och 2019.**

▶ **Yrke och kön.**

Skadepanoramat ser i stora drag ut som tidigare. Risken för arbetsolycksfall är högst för mansdominerade yrkesgrupper inom industri och hantverk. För män var risken 3,2 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2019, en ökning jämfört med tidigare år. Högst risk för män återfinns i yrkesgrupperna *byggnads-träarbetare*, *brandpersonal* och *träindustriarbete*. För kvinnor var risken 1,9 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2019, oförändrat jämfört med tidigare år. För kvinnor är risken högst i yrkesgrupperna *byggnadsträarbete*, *betong-*, *bygg- och anläggningsarbete* och *yrkesförare*.

▶ **Fallolyckor.**

Den vanligaste orsaken till ett allvarligt olycksfall är en fallolycka. De utgör en dryg tredjedel av alla allvarliga arbetsolyckor. Bland kvinnor är fallolyckor vanliga inom vård- och omsorgsykten och då särskilt *fall i samma nivå*. För män är fallolyckor från höjd vanligare, till exempel från stegar och byggnadsställningar. För män sker de flesta fallolyckor inom *betong-*, *bygg- och anläggningsarbete* och *metall- och övrigt industriellt arbete*.

▶ **Lastningsolyckor.**

Näst efter fallolyckor är den vanligaste olyckstypen *lasta, lossa, bära eller flytta*. Olyckstypen drabbar främst yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *yrkesförare*, och leder ofta till skador i fingrarna.

▶ **Arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län.**

Risken för allvarliga arbetsolycksfall var högst i Gotlands län med 4,1 olycksfall per 1 000 sysselsatta. Näst högst risk hade Södermanlands län med 3,8. Lägst var risken i Stockholms län med 1,7. Skillnaden mellan länen förklaras till viss del av skillnader i näringslivsstrukturen.

▶ **Godkända arbetssjukdomar.**

Arbetssjukdomar är vanligare bland män än bland kvinnor. De vanligaste diagnoserna för män är *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom*. Tidigare har bullerskador varit vanligast men trenden är nu att de minskar. För kvinnor är den vanligaste orsaken till en arbetssjukdom en *psykisk diagnos*.

▶ **Färdolycksfall.**

Färdolycksfall är vanligare bland kvinnor än bland män. Kvinnor står för 68 procent av olyckorna. De vanligaste orsakerna är att *ramla ute* och olyckor med *cykel*, vilka utgör sju av tio färdolycksfall.

Sammanfattning och slutsatser – Sjukfrånvaro

(AGS och AGS-KL)

Kommuner och regioner

▶ **Totalt ersattes 28 006 nya långa sjukfall 2019.**

Med långa sjukfall menas sjukfall som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS-KL.

▶ **Minskning av sjukfall i Kommuner och regioner.**

Inom avtalsområde Kommuner och regioner minskade antalet sjukfall för båda könen. Även risken minskade från 24,9 till 23,1 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta mellan 2018 och 2019.

▶ **Åldersgrupper och kön.**

För kvinnor minskade risken för långvarig sjukfrånvaro för samtliga åldersgrupper. För män minskade risken framför allt för åldersgruppen 56–64 år.

▶ **Yrke och kön.**

Kvinnor hade 2019 mer än dubbelt så många långa sjukfall per 1 000 sysselsatta som män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 27,1 för kvinnor och 11,2 för män. Den kvinnodominerade yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* stod för flest långa sjukfall inom kommuner och regioner.

▶ **Månadsersättning.**

I genomsnitt ledde 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning inom kommuner och regioner.

▶ **Vanliga diagnoser.**

De två största diagnoserna inom kommuner och regioner är *psykiska* och *muskuloskeletal*, som tillsammans står för ungefär två tredjedelar av de långa sjukfallen. Den vanligaste diagnosen bakom en långvarig sjukfrånvaro är en psykisk diagnos och det gäller både kvinnor och män inom kommuner och regioner. Psykiska diagnoser började öka som andel av alla diagnoser under 2010 och ökningen fortsatte fram till 2016 för att därefter stabiliseras. Kvinnor inom yrkesgruppen *yrkesförare* hade den högsta risken för ett långvarigt sjukfall med en psykisk diagnos 2019. Sjukfall med psykiska diagnoser blir oftare långa jämfört med övriga diagnoser.

▶ **Sjukfallens längd.**

Medianlängden för långa sjukfall inom kommuner och regioner minskade från 223 dagar 2018 till 210 dagar 2019. En förklaring till minskningen är att fler sjukfall avslutas vid dag 180 då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Svenskt Näringsliv/LO

▶ **Totalt ersattes 56 637 nya sjukfall 2019.**

▶ **Av dessa 56 637 sjukfall var 24 454 nya långa sjukfall.**

Med långa sjukfall menas sjukfall som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS.

► **Minskning av sjukfall i privat sektor.**

Inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO minskade antalet sjukfall för båda könen. Även risken minskade från 18,6 till 17,5 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta mellan 2018 och 2019.

► **Åldersgrupper och kön.**

Risken för långvarig sjukfrånvaro minskade för samtliga åldersgrupper för både kvinnor och män.

► **Yrke och kön.**

Kvinnor hade 2019 nästan 50 procent fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 22,3 för kvinnor och 15,3 för män. För kvinnor hade yrkesgruppen *byggnadsträarbetare* den högsta risken medan det för män var *städare och fönsterputsare*.

► **Månadsersättning.**

I genomsnitt ledde 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning i den privata sektorn.

► **Vanliga diagnoser.**

De två största diagnoserna inom Svenskt Näringsliv/LO är *muskuloskeletal* och *psykiska*, som tillsammans står för ungefär två tredjedelar av de långa sjukfallen. Sedan 2015 är psykiska diagnoser den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro bland kvinnor. För män är fortfarande muskuloskeletal diagnoser vanligast. Muskuloskeletal diagnoser är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

► **Sjukfallens längd.**

Medianlängden för långa sjukfall inom den privata sektorn minskade från 184 dagar 2018 till 180 dagar 2019. En förklaring till minskningen är att fler sjukfall avslutas vid dag 180 då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Båda avtalsområdena

▶ **Långa sjukfall i båda avtalsområdena fördelat efter län.**

Risken för långvarig sjukfrånvaro är högst i Gävleborgs län, 25,4 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

▶ **Samsjuklighet.**

För sjukfall med mer än en diagnos är den vanligaste kombinationen en *stressdiagnos* och en *depressionsdiagnos*.

Arbetssskador

Arbets-skador – innehåll

Godkända arbets-skador 2008–2019

I det första avsnittet redovisar vi antalet godkända arbets-skador i Afa Försäkrings skaderegister 2008–2019. Dessa är fördelade på:

- det år skadan inträffade
- typ av arbets-skada
- kön

Arbetsolycksfallens fördelning efter allvarlighet

I avsnitt två redovisar vi antalet godkända arbetsolycksfall fördelade på:

- det år arbetsolycksfallet inträffade
- allvarlighet
- kön

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas i diagram och delas upp efter:

- kön
- avtalsområde

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning

De allvarliga olycksfallen redovisas efter:

- kön
- ålder
- sysselsättning

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas per yrke och delas upp efter:

- kön
- antal fall per 1 000 sysselsatta

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

Vilka är de vanligaste händelserna vid ett allvarligt olycksfall? Detta material delas upp efter:

- risk för medicinsk invaliditet
- yrkesgrupp

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

Vilka är de vanligaste händelserna i samband med ett allvarligt arbetsolycksfall? Detta material delas upp efter:

- kön
- yrkesgrupp

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Vilka är de vanligaste orsakerna till färdolycksfall? Detta redovisas efter kön.

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

I detta avsnitt beskriver vi den åldersberoende risken för arbetsolycksfall.

Var på kroppen sker skadorna?

Allvarliga arbetsolycksfall redovisas efter var på kroppen skadan uppstått.

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

I avsnittet redovisar vi risken för allvarliga arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län och regioner samt kön.

Godkända arbetssjukdomar

Här redovisar vi godkända arbetssjukdomar med visandeår 2015–2019. De delas upp efter:

- kön
- diagnos
- yrkesgrupp

Godkända arbetsskador 2008–2019

En arbetsskada kan vara ett arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar under arbetstid), ett färdolycksfall (olycksfall som inträffar under färd till eller från arbetet) eller en arbetssjukdom (sjukdom som kan uppkomma eller försämrans till följd av arbetet eller arbetsförhållandena). Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i vår statistik över arbetsskador.

Tabell 1 visar antalet godkända arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar under perioden 2008–2019 för kvinnor respektive män. Antalet godkända arbetsskador ökade årligen från 2009, men ökningen mattades av under 2014. Under åren 2014 och 2015 var antalet arbetsolyckor stabilt, ökningen av arbetsskador bestod främst av ett något större antal färdolycksfall. Under 2016 och 2017 ökade antalet i samband med att sysselsättningen och antalet arbetade timmar också ökade.

Det är en ökning av ärenden från 2018 till 2019 och det är främst färdolyckor och arbetsolyckor som har ökat. För totalen av antalet godkända arbetsskador är det ungefär i samma nivå som 2017.

Ökningen av färdolyckor under 2019 är tydligast under vintermånaderna och vi bedömer att det beror på att vintern var snörik. Statistiken för de senare åren är ofullständig eftersom det finns en eftersläpning i rapporteringen i och med att skador kan rapporteras i efterhand.

Redovisningen av antalet arbetssjukdomar under de senaste åren är också ofullständig. En arbetssjukdom kan visa sig flera år efter det att en person har varit utsatt för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer också in flera år efter det att skadan visat sig. Det gör att statistiken inte är fullständig förrän långt senare.

I rapporten redovisas godkända arbetsskador efter det år som olyckan inträffade eller arbetssjukdomen visade sig. Med en godkänd arbetsskada menas en arbetsskada som skadereglerats och godkänts enligt försäkringsvillkoren för TFA, TFA-KL och PSA. För information om försäkringsvillkoren se afaforsakring.se. I andra sammanhang, till exempel i Arbetsmiljöverkets statistik redovisas anmälda arbetsskador utan information om skadan har godkänts som arbetsskada eller ej.

Tabell 1

Godkända arbetsskador 2008–2019, efter typ av arbetsskada.

Typ av arbetsskada	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arbetsolyckor	Kvinnor	10 009	8 697	11 262	14 453	17 372	19 630	20 766	21 213	22 171	22 210	21 418	23 051
	Män	16 644	12 888	17 236	22 570	25 329	27 957	29 195	30 215	32 163	32 619	31 650	31 968
	Total	26 653	21 585	28 498	37 023	42 701	47 587	49 961	51 428	54 334	54 829	53 068	55 019
Arbetsjukdomar	Kvinnor	147	123	170	138	214	216	186	139	143	91	85	33
	Män	665	622	667	645	686	661	623	551	486	437	427	275
	Total	812	745	837	783	900	877	809	690	629	528	512	308
Färdolycksfall	Kvinnor	2641	2 334	3 275	4 177	4 372	4 797	4 254	5 055	5 249	5 674	5 512	6 026
	Män	1006	946	1 175	1 597	1 858	2 156	1 939	2 172	2 313	2 610	2 588	2 861
	Total	3647	3 280	4 450	5 774	6 230	6 953	6 193	7 227	7 562	8 284	8 100	8 887
Total		31 112	25 610	33 785	43 580	49 831	55 417	56 963	59 345	62 525	63 641	61 680	64 214

642142019

Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet

I detta avsnitt delar vi in arbetsolyckorna efter antal dagars sjukfrånvaro och/eller om skadan har lett till medicinsk invaliditet. I samband med att ett ärende registreras hos Afa Försäkring gör skaderegleraren en preliminär bedömning av hur allvarlig skadan är.

Tabell 2 visar arbetsolycksfallens fördelning efter kön, det år olycksfallet inträffade och graden av allvarlighet. Hur allvarlig en skada är bedöms utifrån hur lång tid sjukfallet varat och om den har lett till permanent funktionsnedsättning i form av medicinsk invaliditet eller dödsfall. Medicinsk invaliditet graderas i procent av funktionsnedsättningen.

Tabell 2 visar att de godkända arbetsolycksfallen med kort eller ingen sjukfrånvaro (<31 dagar) ökade kraftigt mellan 2009 och 2014, men att de mellan 2015 och 2019 har legat på en jämn nivå. Under 2012 ändrades reglerna, vilket innebar att fler skador med kortare sjukfrånvaro ger rätt till ersättning.

Möjligheten att anmäla skador digitalt infördes samma år. De längre sjukfallen har legat på en stabil nivå under hela perioden, med en svag ökning de senaste åren. Även antalet arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet har varit stabilt.

Statistiken för senare år är ofullständig, dels eftersom skador kan rapporteras in i efterhand och dels på grund av att allvarlighetsgraden kan komma att ändras och en del av arbetsolycksfallen med kortare sjukskrivning kan övergå till att bli arbetsolycksfall med längre sjukskrivning. Det faktiska antalet arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet kan också bli högre än vad som framkommer i **tabell 2**, särskilt för senare skadeår. Det beror bland annat på att skadans allvarlighet kan justeras i efterhand.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKOR

Med en allvarlig arbetsolycka menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Tabell 2

Godkända arbetsolycksfall 2008–2019, efter allvarlighetsgrad.													
Arbets- skadans allvarlighet	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sjukskriven <31 dagar	Kvinnor	6928	5 687	7 753	10 873	13 486	15 635	16 721	16 920	17 791	17 708	16 983	18 732
	Män	10 487	7 559	11 031	15 864	18 545	20 778	22 063	22 649	24 384	24 482	23 579	24 372
	Total	17 415	13 246	18 784	26 737	32 031	36 413	38 784	39 569	42 175	42 190	40 562	43 104
Sjukskriven >30 dagar	Kvinnor	1866	1 722	1 802	1 724	1 920	2 073	2 225	2 430	2 518	2 493	2 500	2 376
	Män	2757	2 278	2 480	2 467	2 501	2 793	2 841	3 195	3 488	3 417	3 602	3 386
	Total	4623	4 000	4 282	4 191	4 421	4 866	5 066	5 625	6 006	5 910	6 102	5 762
Medicinsk invaliditet	Kvinnor	1211	1 286	1 705	1 854	1 962	1 921	1 820	1 862	1 861	2 008	1 933	1 943
	Män	3373	3 030	3 696	4 219	4 268	4 365	4 271	4 357	4 284	4 705	4 445	4 191
	Total	4584	4 316	5 401	6 073	6 230	6 286	6 091	6 219	6 145	6 713	6 378	6 134
Dödsfall	Kvinnor	4	2	2	2	4	1	.	1	1	1	2	.
	Män	27	21	29	20	15	21	20	14	7	15	24	19
	Total	31	23	31	22	19	22	20	15	8	16	26	19
Total		26 653	21 585	28 498	37 023	42 701	47 587	49 961	51 428	54 334	54 829	53 068	55 019

550192019

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

I tidigare avsnitt har vi redovisat antalet godkända arbetsskador fördelade efter vilken typ av arbetsskada det rör sig om och hur allvarlig skadan är. **Tabell 1 och tabell 2** visar antalet arbetsskador oavsett vilket avtalsområde den skadade tillhör. Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) omfattar flera avtalsområden och täcker i princip hela den svenska arbetsmarknaden. Det är därför intressant att se hur antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta skiljer sig åt mellan de tre olika avtalsområdena; Kommuner och regioner, staten och Svenskt Näringsliv/LO/PTK. Vi har också tagit hänsyn till eftersläpningen i rapporteringen och statistiken för alla skadeår är avläst 31 december året efter skadeåret.

Diagram 1 visar antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta för båda könen i de olika kollektiven och för totalen. Av diagrammet framgår att det 2019 inträffade totalt sett 2,6 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta i hela Afa Försäkrings kollektiv. Risken ökade mellan 2009 och 2013, men stabiliserades mellan åren 2013 och 2018 för att 2019 öka något. Den privata sektorn har haft en utveckling liknande totalens, medan staten har en avtagande utveckling. I kommuner och regioner ökade risken svagt mellan 2015 och 2017, och 2019 ökade den ytterligare något. Vi tolkar den ökade risken som en effekt av ett

ändrat anmälningsbeteende hos de skadedrabbade.

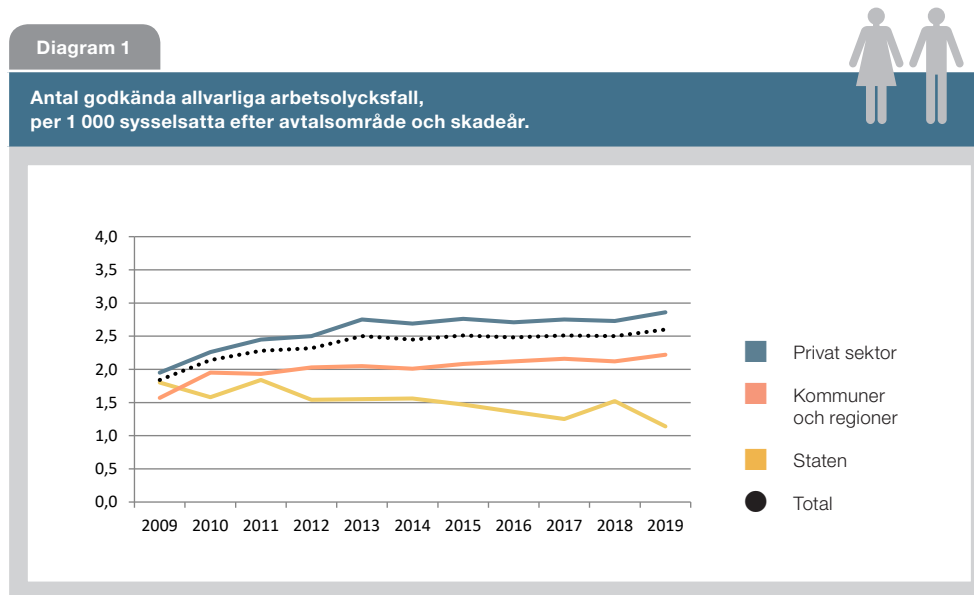
Diagram 1 visar också att antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta var som högst i Svenskt Näringsliv/LO/PTK. Det beror på att sektorn omfattar de mest olycksdrabbade yrkena, det vill säga yrken inom industrin och byggbranschen.

Diagram 2 visar antalet allvarliga olycksfall för kvinnor per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2019 drabbades i genomsnitt 1,9 kvinnor per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall. Kvinnor som arbetar inom Kommuner och regioner har högst risk. Mellan åren 2009 och 2013 ökade risken något för kvinnor både inom privat sektor och inom kommun- och regionsektorn. Risken har ökat ytterligare från 2018 till 2019. Inom kommun- och regionssektorn ökade risken svagt fram till 2017, för att sedan minska år 2018 och 2019 öka något igen. För kvinnor anställda inom staten låg risken på en jämn nivå fram till år 2013. Mellan 2013 och 2017 minskade den, för att sedan öka 2018. Risken 2019 är på samma nivå som 2017.

Diagram 3 visar antalet allvarliga olycksfall för män per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2019 drabbades i genomsnitt 3,2 män per 1 000 sysselsatta

av ett allvarligt olycksfall. Risken ökade mellan 2009 och 2013 och har därefter stabiliserats. De flesta män som skadas allvarligt tillhör privat sektor, och risken för män inom Svenskt Näringsliv/LO/PTK följer samma mönster som risken för män totalt. För män inom Kommuner och regioner ökade risken mellan 2009 och 2013, för att därefter ligga ganska stabilt. År 2017 och 2018 minskade

risken något för att 2019 öka. Risken för anställda inom staten har varierat kraftigare. Antalet sysselsatta och därmed antalet skador inom staten är lägre än i de övriga sektorerna, vilket gör att mindre förändringar syns tydligare än i de andra sektorerna. Trenden med en minskning av risken sedan 2011 bröts 2018 då risken ökade, men 2019 är den tillbaka på lägre nivåer.

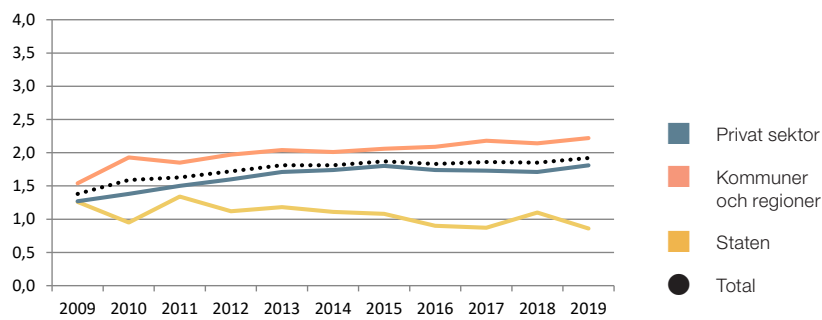
Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Diagram 2

Antal godkända allvariga arbetsolycksfall, per 1 000 sysselsatta kvinnor efter avtalsområde och skadeår.

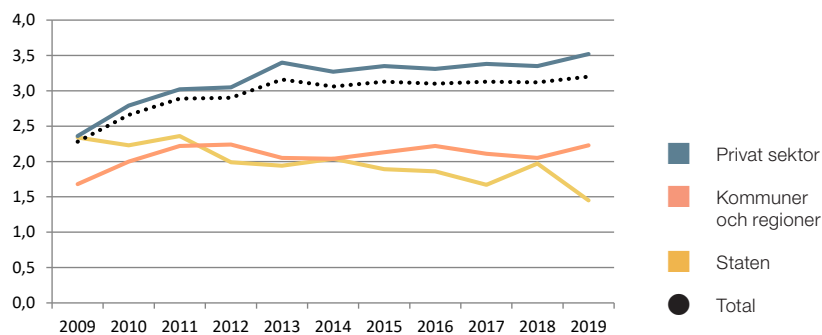

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Diagram 3

Antal godkända allvariga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta män efter avtalsområde och skadeår.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och syssel- sättning

De allvarliga arbetsolyckorna, som leder till sjukfrånvaro längre än 30 dagar, medicinsk invaliditet eller dödsfall, är vanligare bland män än bland kvinnor. År 2019 skadades totalt sett 7 596 män och 4 319 kvinnor i ett allvarligt arbetsolycksfall (se **tabell 2**). Föregående avsnitt visade även att fler män än kvinnor skadades i allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta. Det beror till stor del på att män generellt oftare arbetar i yrkesgrupper med en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall.

Diagram 4 redovisar andelen män och kvinnor i respektive åldersgrupp som drabbades av ett allvarligt olycksfall under 2019 och andelen sysselsatta i respektive åldersgrupp. Procentsatserna är avrundade till närmaste heltal, därför summerar inte andelarna alltid till 100 procent.

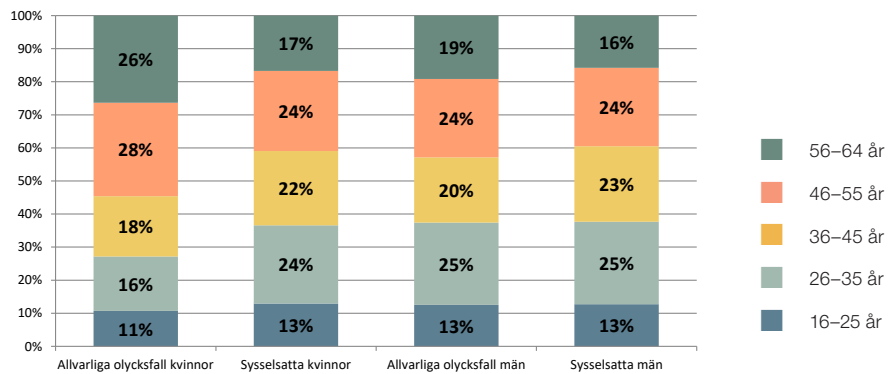
Män i åldern 46–64 år har ett högre antal allvarliga olycksfall i relation till hur många som är sysselsatta i dessa åldersgrupper. Av de sysselsatta männen är 40 procent äldre än 45 år, medan 43 procent av dem som skadades är äldre än 45 år. Dessa åldersgrupper har därmed en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än män i genomsnitt.

För kvinnor är antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta också högre i åldern 46–64 år i relation till antalet sysselsatta. Av de sysselsatta kvinnorna är 41 procent över 45 år och av de kvinnor som skadades i allvarliga olycksfall är 54 procent 46 år eller äldre. Det betyder att också kvinnor som är äldre än 45 år har en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än kvinnor i genomsnitt. Motsatt förhållande gäller i de yngre åldersgrupperna för båda könen.

Diagram 4

Fördelning av antalet allvarliga olyckor och antalet sysselsatta 2019, efter ålder och kön.

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

I detta avsnitt redovisar vi antalet allvarliga olycksfall 2019 och hur stor andel av olyckorna som har lett till medicinsk invaliditet efter yrke och kön. För åren 2015 till och med 2019 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år) som har drabbats av ett allvarligt arbetsolycksfall.

Tabell 3 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 4** och **tabell 5** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Under 2019 inträffade 2,6 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta, vilket är högre än året innan. *Byggnadsträarbetare, brandpersonal* och *träindustriarbete* hade det högsta antalet olyckor per 1 000 sysselsatta år 2019. Samma yrkesgrupper hade hög risk även år 2018. För *träindustriarbete* har risken stigit från 8,4 till 9,8. Det största antalet olyckor skedde inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och *betong-, bygg- och anläggningsarbete*. Det är stora yrkesgrupper på den svenska arbetsmarknaden.

Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall 2019 var 3,2 per 1 000 sysselsatta

män och 1,9 per 1 000 sysselsatta kvinnor, vilket är högre för män jämfört med tidigare år och oförändrat för kvinnor. Män har nästan dubbelt så stor risk som kvinnor att skadas i en allvarlig arbetsolycka. Det beror bland annat på att män i större utsträckning arbetar i yrkesgrupper som är mer utsatta för allvarliga arbetsolyckor. För männen ledde 55 procent av skadorna under 2019 till medicinsk invaliditet. Av kvinnornas skador ledde samma år 45 procent till medicinsk invaliditet.

För kvinnor inträffar flest allvarliga olyckor i de yrkesgrupper där flest kvinnor arbetar, det vill säga inom vård, skola och omsorg, städbranschen, restaurang och inom handel. Yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* hade 2019 flest olyckor, 1 012 stycken. Kvinnor hade högst antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta inom gruppen *byggnadsträarbete*, vilket även var den yrkesgrupp bland kvinnor med högst risk 2017 och 2018.

För män inträffade flest allvarliga olyckor 2019 i yrkesgruppen *metall- och övrigt industriellt arbete*, 1 568 olyckor. Antalet allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta män var i likhet med året innan högst i yrkesgruppen *byggnadsträarbetare*.

Tabell 3

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2019 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal allvarliga olycksfall 2019	Andel medicinsk invaliditet 2019
Byggnadsträarbetare	12,1	12,2	11,8	11,1	13,0	666	59%
Brandpersonal	9,8	12,4	10,9	9,7	12,6	70	49%
Träindustriarbete	9,6	8,0	8,7	8,4	9,8	188	68%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,1	9,1	8,9	9,2	9,3	977	57%
Livsmedelsarbete	9,2	8,2	9,0	8,7	9,2	217	61%
Isolerings- och VVS-montörer	6,9	7,1	7,7	7,2	8,2	228	63%
Yrkesförare	5,2	5,6	6,8	6,9	7,1	757	40%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	6,4	4,2	8,1	6,7	6,9	53	53%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,3	6,2	6,1	6,0	6,7	1 772	63%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5,8	6,5	6,3	6,2	6,7	296	56%
Kriminalvårdare	6,4	4,4	5,1	5,1	5,8	47	30%
Byggnadsmålare	7,0	5,7	6,3	6,1	5,7	83	46%
Elektriskt arbete	3,6	5,0	5,2	5,0	5,2	280	62%
Pappers- och pappersmassearbetare	5,8	5,5	4,5	5,5	5,2	61	75%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	4,5	6,8	5,6	3,5	5,2	16	63%
Väktare, ordningsvakter	4,7	4,5	5,0	4,9	5,1	120	36%
Poliser	8,5	7,1	5,2	7,0	4,8	76	45%
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	3,5	3,8	3,7	4,3	4,5	521	46%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	4,8	4,6	4,3	4,1	4,2	384	55%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	4,8	3,9	2,5	4,2	4,1	31	45%
Städare och fönsterputsare	3,8	3,6	3,7	4,2	4,0	345	35%
Restaurang- och storköksarbete	3,6	3,5	3,3	2,9	3,4	528	62%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	3,9	4,2	3,2	3,9	3,4	78	41%
Tågvårdar	5,7	4,1	5,7	4,6	3,3	17	35%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,5	2,3	2,7	2,7	3,2	280	39%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	2,5	2,7	2,9	2,8	2,8	1 190	35%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	2,5	2,5	2,3	2,5	2,8	411	43%
Grafiskt arbete	1,3	1,7	1,7	2,7	2,5	18	56%
Militärt arbete (endast anställda)	3,3	4,6	4,2	5,8	2,4	25	68%
Försäljare inom handel, m.m.	1,8	1,9	1,8	1,6	1,8	433	52%
Lärare och skolledare	1,6	1,6	1,5	1,3	1,6	323	47%
Socialt arbete	1,6	1,9	1,6	1,6	1,5	119	36%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,8	1,3	1,5	1,4	1,5	57	60%
Ingenjörer och tekniker	2,0	1,4	1,4	1,5	1,3	174	60%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	121	39%
Chefsyrken	0,8	0,6	0,8	0,7	0,7	203	58%
Tandvårdsarbete	1,3	0,8	0,6	0,5	0,7	14	43%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	140	55%
Läkare	0,5	0,5	0,3	0,5	0,3	11	45%
Övriga yrkesgrupper						585	
Totalsumma	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	11 915	51%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Tabell 4

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2019 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2019. Kvinnor.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal allvarliga olycksfall 2019	Andel medicinsk invaliditet 2019
Byggnadsträarbetare	12,3	6,6	17,3	15,3	15,2	13	85%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	6,7	5,2	7,6	5,8	12,5	39	59%
Yrkesförare	3,8	6,2	5,6	8,1	9,7	102	48%
Träindustriarbete	8,4	9,1	10,0	5,6	9,1	25	68%
Livsmedelsarbete	8,3	6,6	7,4	6,8	8,5	68	51%
Elektriskt arbete	2,9	3,9	2,2	4,6	8,1	13	38%
Byggnadsmålare	5,2	6,8	3,3	2,9	8,0	11	45%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6,5	7,2	7,1	7,1	7,8	101	50%
Metall- och övrigt industriellt arbete	4,9	4,4	4,0	5,0	5,2	204	62%
Poliser	8,3	5,8	4,1	5,5	4,9	27	48%
Väktare, ordningsvakter	4,3	3,3	3,9	4,6	4,1	28	46%
Kriminalvårdare	5,7	5,1	4,0	5,3	4,0	13	38%
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	3,4	3,6	3,3	3,7	4,0	98	46%
Städare och fönsterputsare	3,7	3,6	3,7	4,3	3,8	230	33%
Restaurang- och storköksarbete	3,6	3,8	3,4	3,1	3,5	304	59%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	5,0	5,0	4,5	5,3	3,4	25	36%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,6	2,4	2,8	2,8	3,2	260	40%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	2,7	2,6	2,6	2,6	3,0	350	41%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2,7	2,8	3,1	3,0	3,0	1 012	35%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	4,7	3,9	2,3	4,9	2,9	12	50%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	3,2	2,5	2,5	2,1	2,5	55	56%
Försäljare inom handel, m.m.	1,9	1,9	1,9	1,6	1,9	287	55%
Lärare och skollärare	1,6	1,7	1,7	1,4	1,7	240	45%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,7	1,3	1,5	1,4	1,5	48	60%
Socialt arbete	1,5	1,7	1,4	1,4	1,2	74	38%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	103	38%
Ingenjörer och tekniker	1,1	0,9	0,8	0,9	0,8	19	53%
Chefsyrken	0,9	0,8	0,8	0,9	0,8	81	53%
Tandvårdsarbete	1,3	0,9	0,6	0,6	0,7	12	42%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	114	54%
Övriga yrkesgrupper						351	
Totalsumma	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9	4 319	45%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Tabell 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2019 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2019. Män.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal allvarliga olycksfall 2019	Andel medicinsk invaliditet 2019
Byggnadsträarbetare	12,0	12,3	11,8	11,1	13,0	653	58%
Brandpersonal	10,1	11,8	10,3	9,0	12,9	67	49%
Träindustriarbete	9,7	7,8	8,5	8,9	9,9	163	68%
Livsmedelsarbete	9,7	9,1	9,8	9,7	9,5	149	66%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,2	9,2	8,9	9,3	9,2	938	57%
Isolerings- och VVS-montörer	6,9	7,1	7,5	7,2	8,1	222	63%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	6,5	4,5	8,4	7,3	7,0	50	50%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,6	6,5	6,5	6,2	7,0	1 568	63%
Kriminalvårdare	6,8	4,0	5,8	4,9	6,9	34	26%
Yrkesförare	5,3	5,5	6,9	6,7	6,8	655	39%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5,6	6,3	5,9	5,9	6,2	195	60%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	5,1	3,9	2,8	3,4	5,6	19	42%
Byggnadsmålare	7,2	5,7	6,6	6,4	5,5	72	46%
Väktare, ordningsvakter	4,9	5,1	5,5	5,1	5,5	92	33%
Pappers- och pappersmassarbetare	5,8	5,1	4,4	4,8	5,3	52	81%
Elektriskt arbete	3,6	5,0	5,3	5,0	5,1	267	63%
Poliser	8,6	7,8	5,7	7,7	4,7	49	43%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	5,3	5,3	4,8	4,7	4,7	329	55%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	4,5	7,1	5,5	3,1	4,6	13	69%
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	3,5	3,9	3,8	4,5	4,6	423	46%
Städare och fönsterputsare	4,1	3,7	3,5	3,8	4,3	115	39%
Tågvärdar	4,3	2,8	4,6	4,1	3,8	10	20%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	3,3	3,8	2,6	3,3	3,4	53	43%
Restaurang- och storköksarbete	3,5	3,2	3,2	2,7	3,4	224	66%
Grafiskt arbete	1,4	1,9	2,1	3,4	3,0	16	56%
Förskollärare och fritidspedagoger	1,9	2,0	1,9	2,3	2,5	20	30%
Socialt arbete	1,9	2,6	2,2	2,3	2,4	45	33%
Militärt arbete (endast anställda)	2,9	4,7	3,3	5,6	2,1	20	60%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	1,6	2,0	2,1	2,0	2,1	178	35%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	1,7	2,2	1,6	1,8	2,0	61	52%
Försäljare inom handel, m.m.	1,7	1,9	1,7	1,7	1,6	146	47%
Lärare och skolledare	1,4	1,5	1,2	1,1	1,4	83	53%
Ingenjörer och tekniker	2,2	1,6	1,5	1,6	1,4	155	61%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,0	1,0	1,1	1,4	1,2	18	44%
Chefsyrken	0,8	0,5	0,7	0,6	0,7	122	61%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5	26	58%
Övriga yrkesgrupper						294	
Totalsumma	3,1	3,1	3,1	3,1	3,2	7 596	55%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

I **diagram 5** och **diagram 6** redovisar vi förhållandet mellan antal olyckor, risken att råka ut för en olycka och antal sysselsatta per yrkesgrupp för kvinnor och män år 2019. På x-axeln visas risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) och på y-axeln visas antalet olyckor som inträffade per yrkesgrupp. Bubblornas storlek illustrerar hur stor yrkesgruppen är i förhållande till andra yrkesgrupper. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper för män respektive kvinnor visas med den streckade linjen.

Den största bubblan i **diagram 5** är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, vilket visar att detta är den största yrkesgruppen bland kvinnor. Samma yrkesgrupp hade 2019 även flest antal allvarliga olyckor bland

kvinnor. Antalet allvarliga olycksfall var 3,0 per 1 000 sysselsatta, vilket är högre än genomsnittet på 1,9 för kvinnor. Kvinnliga *byggnadsträarbetare* är en liten yrkesgrupp och det totala antalet skador är därför lågt, men antalet olyckor per 1 000 sysselsatta var däremot det högsta bland kvinnor, 15,2.

Diagram 6 visar att den största yrkesgruppen bland män är *metall- och övrigt industriellt arbete*, vilket även var yrkesgruppen med flest antal allvarliga olyckor 2019. Antalet olycksfall var 7,0 per 1 000 sysselsatta vilket är högre än genomsnittet på 3,2 för män. Gruppen *byggnadsträarbete*, som är en medelstor yrkesgrupp, hade det högsta antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta bland män, 13,0.

1.9 3.2
PER 1000

Diagram 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta kvinnor 2019, urval av yrkesgrupper. Storleken på cirkeln visar antalet sysselsatta.

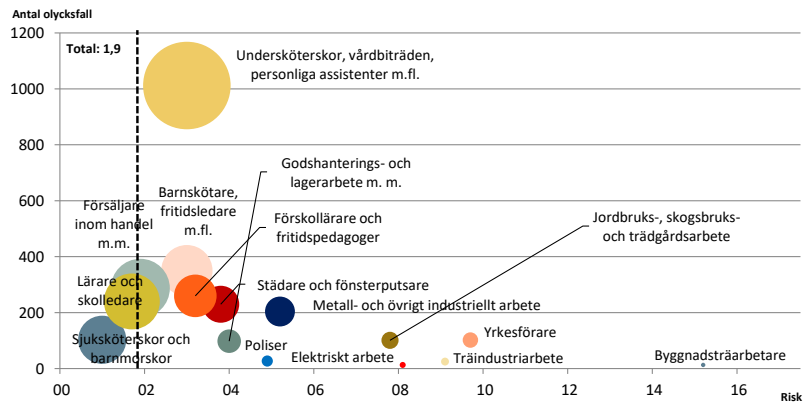
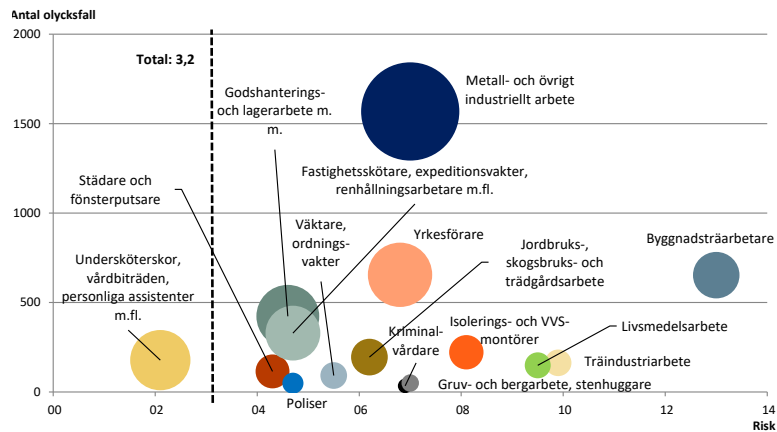

Diagram 6

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta män 2019, urval av yrkesgrupper. Storleken på cirkeln visar antalet sysselsatta.

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

Tabell 6 visar antalet arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta i olika yrkesgrupper som medfört, eller bedöms komma att medföra, medicinsk invaliditet. Det genomsnittliga antalet arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta 2019 var 1,3, vilket är högre än året innan.

Yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare, träindustriarbete* och *brandpersonal* hade 2019 de högsta antalen olycksfall per 1 000 sysselsatta som ledde till medicinsk invaliditet.

1.36134

Tabell 6

Godkända allvarliga arbetsolycksfall som lett till medicinsk invaliditet per 1 000 sysselsatta 2015–2019, sorterat efter antal per 1 000 sysselsatta 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal medicinsk invaliditet 2019
Byggnadsträarbetare	7,6	7,9	7,4	6,4	7,7	393
Träindustriarbete	6,4	4,7	5,4	4,8	6,7	128
Brandpersonal	3,9	5,1	5,3	3,8	6,1	34
Livsmedelsarbete	5,3	4,4	4,7	5,1	5,6	133
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	5,2	5,0	4,8	4,7	5,3	559
Isolerings- och VVS-montörer	4,4	4,2	4,1	3,9	5,1	143
Metall- och övrigt industriellt arbete	3,7	3,5	3,5	3,3	4,2	1 111
Pappers- och pappersmassearbetare	3,2	2,7	2,2	2,9	3,9	46
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	3,4	3,5	3,6	3,6	3,8	167
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	4,3	2,7	5,0	4,2	3,7	28
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	3,5	4,7	3,9	3,5	3,2	10
Elektriskt arbete	2,0	2,9	2,8	2,7	3,2	173
Yrkesförare	1,9	2,0	2,6	2,5	2,8	302
Byggnadsmålare	3,0	2,7	3,4	3,0	2,6	38
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	2,7	2,3	2,2	1,9	2,3	211
Poliser	2,7	2,3	1,7	3,0	2,1	34
Restaurang- och storköksarbete	1,6	1,7	1,6	1,6	2,1	327
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	1,7	1,8	1,6	1,8	2,1	240
Textil-, skinn och läderindustriarbete	2,1	1,7	1,7	2,4	1,9	14
Väktare, ordningsvakter	1,9	1,4	1,7	1,8	1,8	43
Kriminalvårdare	1,4	1,0	1,3	1,6	1,7	14
Militärt arbete (endast anställda)	1,9	3,1	2,8	4,7	1,6	17
Grafiskt arbete	0,8	1,0	1,2	1,8	1,4	10
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	1,6	1,2	1,1	1,4	1,4	32
Städare och fönsterputsare	1,3	1,4	1,2	1,4	1,4	120
Förskollärare och fritidspedagoger	1,2	0,9	1,1	1,0	1,2	110
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	0,9	1,0	0,9	1,0	1,2	176
Tågvårdar	1,2		2,2			
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	0,8	0,8	1,0	0,8	1,0	417
Försäljare inom handel, m.m.	0,8	0,8	0,7	0,7	0,9	226
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,7	0,6	0,8	0,7	0,9	34
Lärare och skolledare	0,7	0,8	0,8	0,6	0,8	151
Ingenjörer och tekniker	1,1	0,9	0,9	0,8	0,8	105
Socialt arbete	0,6	0,7	0,5	0,4	0,5	43
Chefsyrken	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	117
Sjuksköterskor och barnmorskor	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	47
Kontors- och kundserviceyrken	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	77
Läkare	0,2	0,3				
Övriga yrkesgrupper						304
Samtliga yrkesgrupper	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	6 134

Minst 10 olycksfall med medicinsk invaliditet per yrkesgrupp och år.

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

Tabell 7 visar de vanligaste orsakerna till allvarliga arbetsolycksfall 2018 och 2019. På följande sidor ges även exempel på händelseförlopp som har orsakat allvarliga arbetsolycksfall.

Den vanligaste orsaken till en allvarlig olycka är en falloolycka. Falloolyckor delas in i *fall i samma nivå* (kategorierna *ramla ute*, *ramla inne* och *ramla, oklart inne/ute*) och *fall från höjd* (kategorierna *fall i trappa*, *fall från höjd* och *stege*). Fall i samma nivå utgör 31 procent av olyckorna för kvinnor och 16 procent av männens olyckor. Alla typer av fall från höjd är däremot vanligare för män och utgör 14 procent av alla allvarliga arbetsolycksfall, jämfört med 11 procent för kvinnor.

Den näst vanligaste orsaken till en allvarlig arbetsolycka är en olycka i kategorin *lasta, lossa, bära eller flytta*. Även maskiner för *bearbetning och framställning* och *använda verktyg eller maskin (handhållen)* är vanliga orsaker. Dessa händelser är vanligare bland män, eftersom de oftare inträffar i mansdominerade yrkesgrupper. *Hot och våld* är däremot vanligare bland kvinnor eftersom dessa händelser oftare inträffar i kvinnodominerade yrkesgrupper. På följande sidor finns mer information om de olika kategorierna och exempel på faktiska händelseförlopp.

875415667

Tabell 7

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall 2018 och 2019, efter kön. Sorterat efter det totala antalet.

	Kvinnor	Män	Total	Andel av totalen	Medicinsk invaliditet
Ramla ute	1 481	1 517	2 998	12%	41%
Lasta, lossa, bära eller flytta	316	1 467	1 783	7%	49%
Ramla inne	1 025	692	1 717	7%	38%
Maskiner för bearbetning och framställning	239	1 244	1 483	6%	76%
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	143	1 288	1 431	6%	76%
Hot och våld	861	518	1 379	6%	26%
Fall i trappa	643	668	1 311	5%	36%
Något ramlar, tippas, välter eller rasar	223	894	1 117	5%	56%
Skuren av kniv	270	790	1 060	4%	88%
Fall från höjd	219	840	1 059	4%	41%
Olycka med person, barn, brukare, elev, boende eller patient (ej hot eller våld)	641	216	857	4%	34%
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	278	452	730	3%	64%
Skuren av övrigt (t.ex. glas, plåt eller keramik)	156	571	727	3%	85%
Stege	77	647	724	3%	46%
Delta i träning, övning eller annan aktivitet	264	407	671	3%	53%
Klämskador, övriga	137	474	611	3%	75%
Hantera dörr, port, lucka	207	313	520	2%	65%
Vrida kroppsdel	197	301	498	2%	36%
Slå i kroppsdel	161	323	484	2%	51%
Ramla, oklart inne/ute	169	308	477	2%	43%
Cykel	226	135	361	1%	42%
Olycka med arbetsvagn, pallyftare eller skottkärra	119	225	344	1%	44%
Olycka med lyftanordning inblandad	50	274	324	1%	60%
Kliva i eller ur fordon	60	233	293	1%	34%
Djur	172	94	266	1%	52%
Buller	63	105	168	1%	95%
Rån	95	70	165	1%	5%
Epileptiskt anfall, yrsel	66	38	104	0%	39%
Få föremål i ögat	7	96	103	0%	67%
Truck	19	78	97	0%	51%
Kemikalie	14	72	86	0%	48%
Risk för smitta (ej i samband med hot eller våld)	58	19	77	0%	4%
Kliva i eller ur truck	12	58	70	0%	31%
Övriga händelser	86	240	326		
Total	8 754	15 667	24 421	100%	51%

Exempel på händelseförlopp

Fallolyckor

Drygt en tredjedel av de allvarliga arbetsolycksfallen beror på att den drabbade halkade, snubblade, tappade balansen eller ramlade av någon annan anledning. Olyckorna skedde i samband med förflyttningar inomhus eller utomhus eller vid fall från höjd. Händelserna ledde i 40 procent av fallen till medicinsk invaliditet.

De yrkesgrupper som haft flest fallskador bland kvinnor under 2018 och

2019 är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., barnskötare, fritidsledare, m.fl. och städare och fönsterputsare*. Bland män är fallolyckorna vanligast i yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbete, metall- och övrigt industriellt arbete och yrkesförare*. *Yrkesförare* är särskilt utsatta för fall utomhus, ofta i samband med att de förflyttar sig till och från fordon.

Exempel på händelseförlopp

Lasta, lossa, bära eller flytta

Sju procent av olyckorna inträffade i samband med att man lastade, lossade eller bar föremål. Ofta handlade det om att man halkade i samband med lyft eller att man slant och tappade föremål. Ibland hände detta på grund av missförstånd

när två personer lyfte något tillsammans. Olyckstypen är vanligast bland män som arbetar som *yrkesförare* och inom *metall- och övrigt industriellt arbete*. Vanligast var skador på fingrar.

Man, 26–35 år

Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer

"Jag skulle lyfta bromstrumman och fick ringfingret mellan trumman och navet."

Diagnos:

Fraktur på annat finger.

Allvarlighet:

Sjukskriven >30 dagar.

Man, 16–25 år

Övriga drifttekniker och processövervakare

"Jag höll på att flytta över ett oljefat från en pall till en annan när det tippade över och fingret kom i kläm."

Diagnos:

Klämskada på tumme och annat finger (fingrar).

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.

Man, 36–45 år

Svetsare och gasskärare

"Jag skulle bära ett rör tillsammans med en arbetskamrat. Arbetskamraten tappade då sin ände av röret och jag klämde mig mellan rör och rörbana."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.

Exempel på händelseförlopp

Maskiner och verktyg

Cirka 12 procent av de allvarliga arbetsolyckorna inträffade vid arbete med maskiner för bearbetning och framställning, eller vid användning av handhållna verktyg. Det var sju gånger vanligare att män skadades vid den här typen av olycksfall än att kvinnor gjorde det. Både yngre män och yngre kvinnor, 16–25 år, drabbades av fler olyckor per 1 000 sysselsatta än sina äldre kollegor.

För kvinnor var olyckstypen vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *försäljare inom handel, m.m.* Bland män var den här typen av olycksfall vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *byggnadsträarbetare*. Händelserna ledde i 76 procent av fallen till medicinsk invaliditet.

Kvinna, 46–55 år

Andra process- och maskinoperatörer

"Gradning med hjälp av pelarborrmaskin. Handsken fastnade i pelarborrmaskinen och åkte med in mot verktyget."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.

Man, 16–25 år

Träarbetare, snickare, m.fl.

"Jag jobbade med sticksågen och skulle såga ur en bräda. Sticksågen hoppade till och jag hade handen lite för nära, så jag sågade mig i handen."

Diagnos:

Sårskada på handled och hand med icke specificerad lokalisering.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.

Man, 26–35 år

Underhållsmekaniker och maskinoperatörer

"Skulle vrida en bult med en rörtång. Rörtången lossnade och klämde ihop handtaget över mitt vänstra lillfinger."

Diagnos:

Klämskada på tumme och annat finger (fingrar).

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.

Exempel på händelseförlopp

Hot och våld eller rån

6 procent av arbetsolyckorna orsakades av hot och våld eller rån. Rån står för 11 procent av olyckorna i denna kategori. Bland kvinnor var *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., försäljare inom handel, m.m. och lärare och skolledare* mest utsatta för hot och våld

eller rån. Bland män var det vanligt med hot och våld eller rån i yrkesgrupperna *väktare, ordningsvakter, yrkesförare och undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* Olyckor som orsakas av hot och våld eller rån är vanligare bland kvinnor än bland män.

Kvinna, 46–55 år

Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende

"Misshandlad, jagad och hotad av dement man."

Diagnos:

Akut stressreaktion.

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar.

Kvinna, 36–45 år

Behandlingsassistenter och socialpedagoger, m.fl.

"Delgav klient beslut från socialjouren. Klienten knuffade mig mot väggen och tog strygrepp."

Diagnos:

Akut stressreaktion.

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar.

Man, 16–25 år

Butikssäljare, dagligvaror

"Satt i kassan då det dök upp en man bakom mig. Han tog tag runt min hals, hotade mig med kniv och plockade åt sig kontanter."

Diagnos:

Akut stressreaktion.

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar.

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Olyckor som inträffar vid färd till eller från arbetet räknas som färdolycksfall. Under 2018 och 2019 utgjorde färdolycksfallen 13 procent av alla arbetsolycksfall som godkändes av Afa Försäkring. Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i statistiken nedan.

Tabell 8 visar de vanligaste orsakerna till färdolycksfall för kvinnor och män. De vanligaste orsakerna var *ramla ute* och *cykel*, som utgör drygt sju av tio färdolycksfall. För kvinnor inträffade färdolycksfallen oftare genom att man ramlade utomhus, medan händelser med cykel var den vanligaste olyckstypen för män. Totalt sett var färdolycksfall betydligt vanligare bland kvinnor. Deras färdolycksfall utgjorde 68 procent av alla färdolycksfall under 2018 och 2019.

Tabell 8

Vanliga orsaker till färdolycksfall 2018 och 2019 efter kön. Sorterad efter det totala antalet.

Händelse	Kvinnor	Män	Totalsumma
Ramla ute	4 724	1 384	6 108
Cykel	3 594	2 467	6 061
Fall i trappa	685	311	996
Kliva i eller ur fordon	175	78	253
Hot och våld	91	98	189
Ramla inne	120	33	153
Övriga händelser	2 149	1 078	3 227
Totalsumma	11 538	5 449	16 987

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

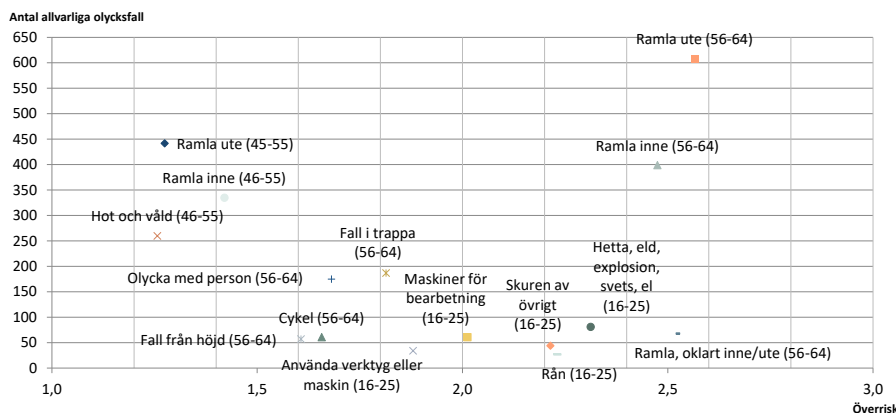
Äldre kvinnor drabbas oftare av allvarliga fallolyckor än kvinnor i genomsnitt. Detta visas i **diagram 7** i form av en överrisk.¹

Överrisken beskriver risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för en viss händelsetyp och åldersgrupp i förhållande till risken för samma händelsetyp i genomsnitt. För kvinnor i åldern 56–64 år är risken att drabbas

av en fallolycka utomhus (*ramla ute*) 2,6 gånger högre än för kvinnor i genomsnitt. Risken att drabbas av en fallolycka inomhus (*ramla inne*) är 2,5 gånger högre för kvinnor i samma åldersgrupp. Unga kvinnor i åldern 16–25 år har 2,2 gånger högre risk att drabbas av ett allvarligt olycksfall till följd av *rån* jämfört med kvinnor i genomsnitt.

Diagram 7

Jämförelse av risken att drabbas av ett allvarligt olycksfall för kvinnor efter åldersgrupp och händelsetyp, 2018 och 2019.

Även äldre män drabbas oftare av allvarliga olyckor orsakade av fall än män i genomsnitt, vilket framgår av **diagram 8**. Män i åldern 56–64 år har 1,9 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka utomhus (*ramla ute*) än män i genomsnitt. Risken att drabbas av en fallolycka inomhus (*ramla inne*) är 1,5 gånger högre för män i samma åldersgrupp.

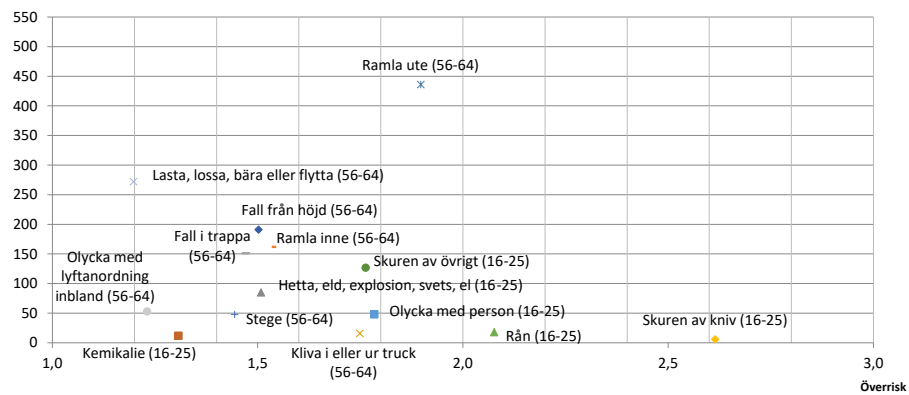
Risken för yngre män, i åldern 16–25 år, att råka ut för olyckor när de skär sig på en kniv är 2,6 gånger högre än för män i genomsnitt. Män i samma åldersgrupp har även en 1,5 gånger högre risk för olyckor med hetta, eld, explosion, svets och el. Risken för män i åldern 16–25 år att drabbas av en olycka på grund av *rån* är 2,1 gånger högre än för män i genomsnitt.

Diagram 8

Jämförelse av risken att drabbas av ett allvarligt olycksfall för män efter åldersgrupp och händelsetyp, 2018 och 2019.

Antal allvarliga olycksfall

¹De mest frekventa händelserna för olycksfall har en överrisk jämfört med riskerna i genomsnitt. Vi har räknat fram en överrisk för till exempel kvinnor genom att antalet arbetsolycksfall som beror på en specifik händelsetyp divideras med antalet sysselsatta kvinnor i motsvarande åldersgrupp, och därefter genom att beräkna en åldersberoende risk på motsvarande sätt för samtliga kvinnor utan att hänsyn tas till ålder. Kvoten beräknas genom att den åldersspecifika risken divideras med den icke åldersrelaterade risken. Detta innebär att risken för kvinnor i genomsnitt (normalrisken) att drabbas av en olycka med en specifik händelsetyp får värdet 1.

VAR PÅ KROPPEN SKER SKADORNA?

Var på kroppen sker skadorna?

Bild 1 och **bild 2** på följande sidor visar i procent (av det totala antalet allvarliga olycksfall) var på kroppen skadorna skett vid allvarliga olycksfall 2018 och 2019. Det finns tydliga könsskillnader i vilka kroppsdelar som skadas.

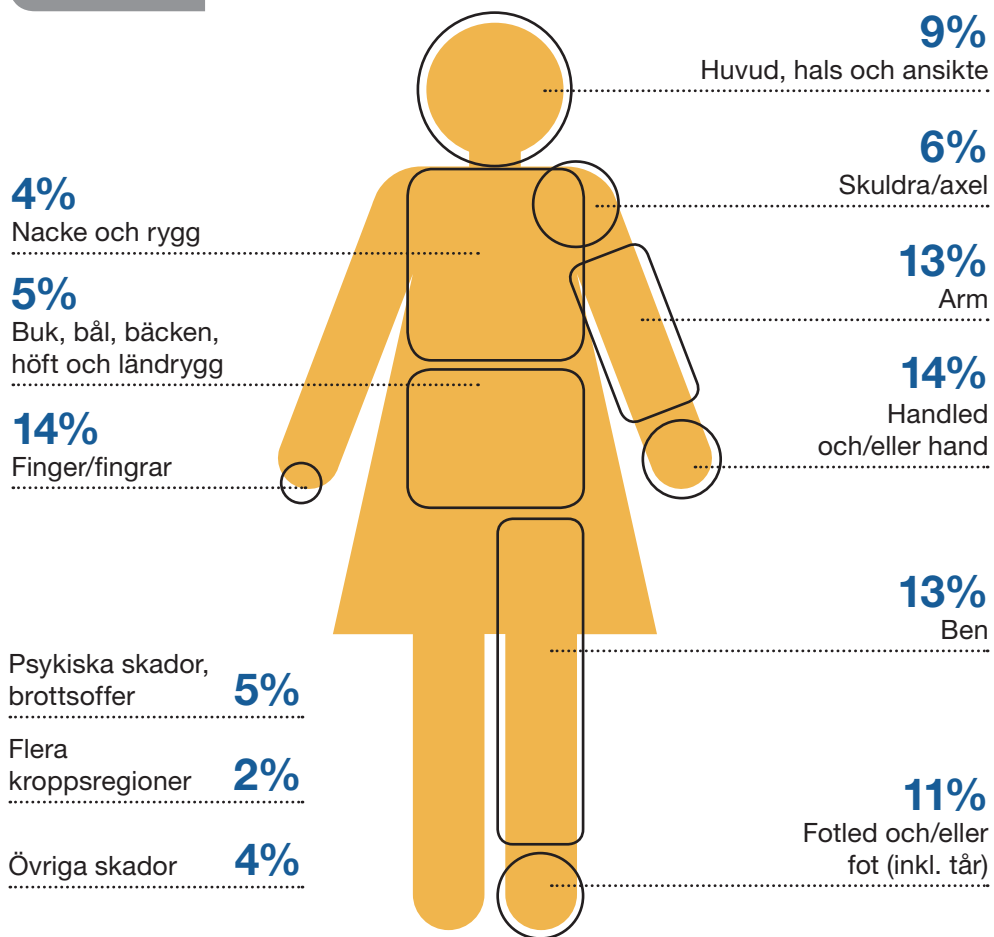
Kvinnor skadar vid allvarliga arbetsolycksfall oftast armar, hand och handled, fingrar och ben. Skadetyperna står tillsammans för 54 procent av kvinnornas allvarliga arbetsskador. Skador på armar, ben, hand och handled är vanliga vid fallolyckor och drabbar ofta personal inom vård- och omsorgsykten. Fingerskador beror ofta på skärskador med kniv eller på maskinolyckor, och är vanliga inom restaurang och storköksarbete, handeln och industrin.

Män skadar sig oftast i fingrarna, nära var fjärde allvarlig olycka leder till någon form av fingerskada. Näst vanligast är skador i hand och handled, som står för 17 procent av skadorna. För män inträffar skador i fingrar och i hand och handled ofta inom industrin och byggbranschen, vid maskin användning eller vid arbete med handhållna verktyg.

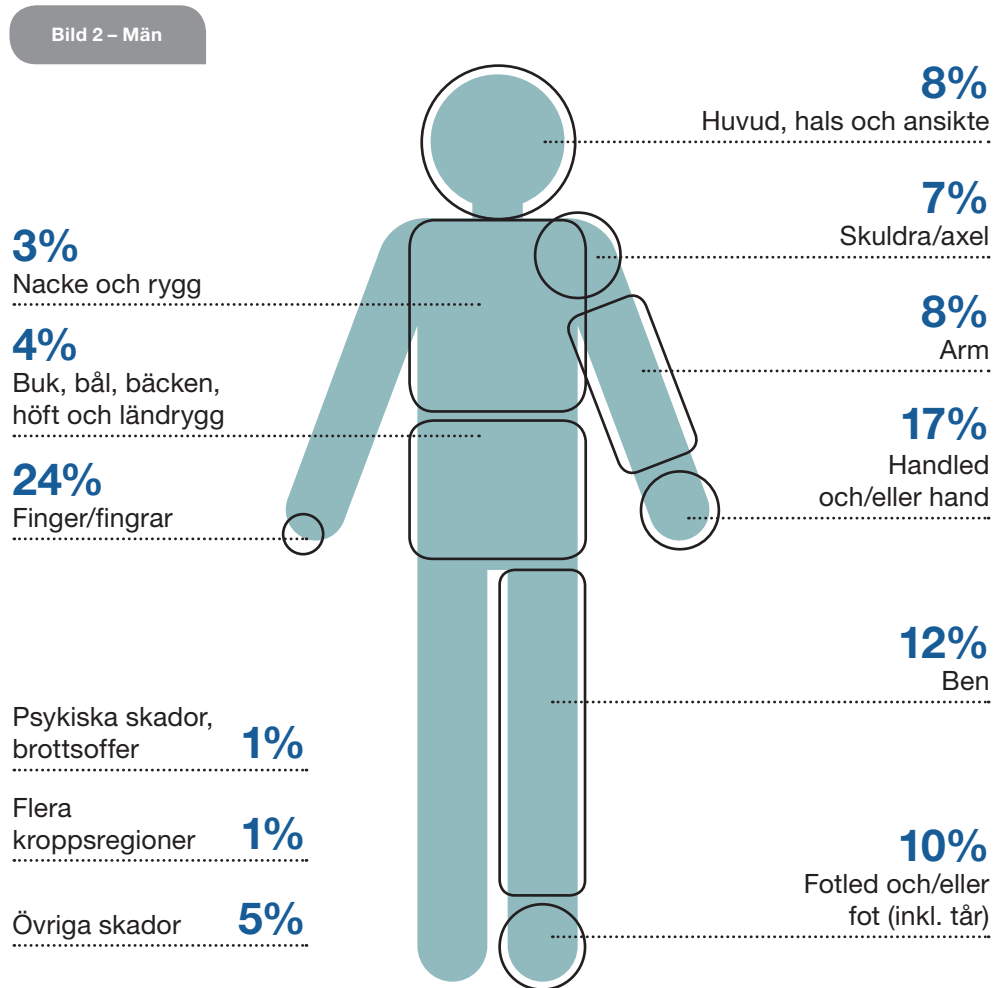
En annan skillnad mellan könen är att kvinnor oftare får psykiska skador efter allvarliga arbetsolyckor. Det kan till exempel vara stressreaktioner efter hot och våld eller rån. Även vårdpersonal som har utsatts för smittorisk via exempelvis nålstick kan drabbas av stressreaktioner. En förklaring till skillnaden är att män inte i lika stor utsträckning arbetar inom de yrken där denna typ av olycksfall är vanlig.

Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2018–2019

Bild 1 – Kvinnor

Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2018–2019

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 9 visar antalet allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män och kvinnor 2019, fördelat efter vilket län den skadade bor i. Den regionala spridningen av antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 1**).

Skillnaderna mellan länen kan delvis förklaras av en skillnad i näringslivsstruktur och av att arbetsmarknaden skiljer sig mellan länen.

Totalt var risken högst i Gotlands län, där 4,1 per 1 000 sysselsatta drabbades av ett allvarligt olycksfall år 2019. Näst högst var risken i Södermanlands län, där det i genomsnitt inträffade 3,8 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Lägst risk hade de boende i Stockholms län, med 1,7 olycksfall per 1 000 sysselsatta.

Gotlands län är det minsta länet och näringslivsstrukturen skiljer sig från andra län. Små förändringar i antalet

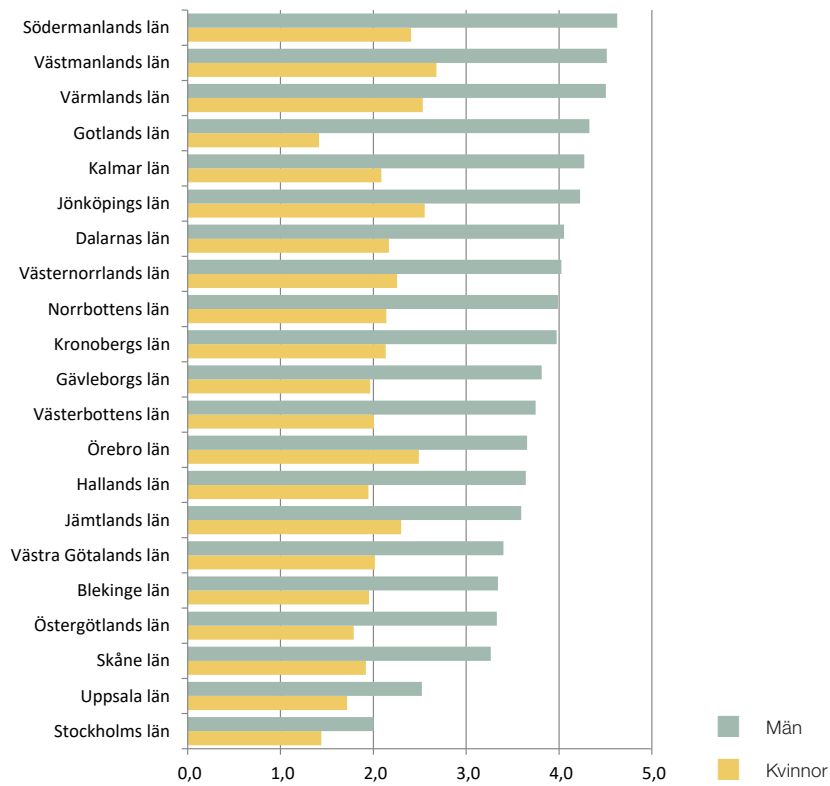
skador ger högre utslag på risken än i större län. Jordbruk och livsmedelsproduktion är vanligare på Gotland än i andra län. Vår statistik baseras på bofasta, därför fångas inte skador upp i statistiken för personer som pendlar över länsgränserna. Många som säsongsjobbar inom serviceyrken på Gotland är bosatta på fastlandet. Dessa yrken har en lägre risk än jordbruk och livsmedelsproduktion. En risk baserad på pendlare skulle troligtvis bli något lägre för Gotlands län.

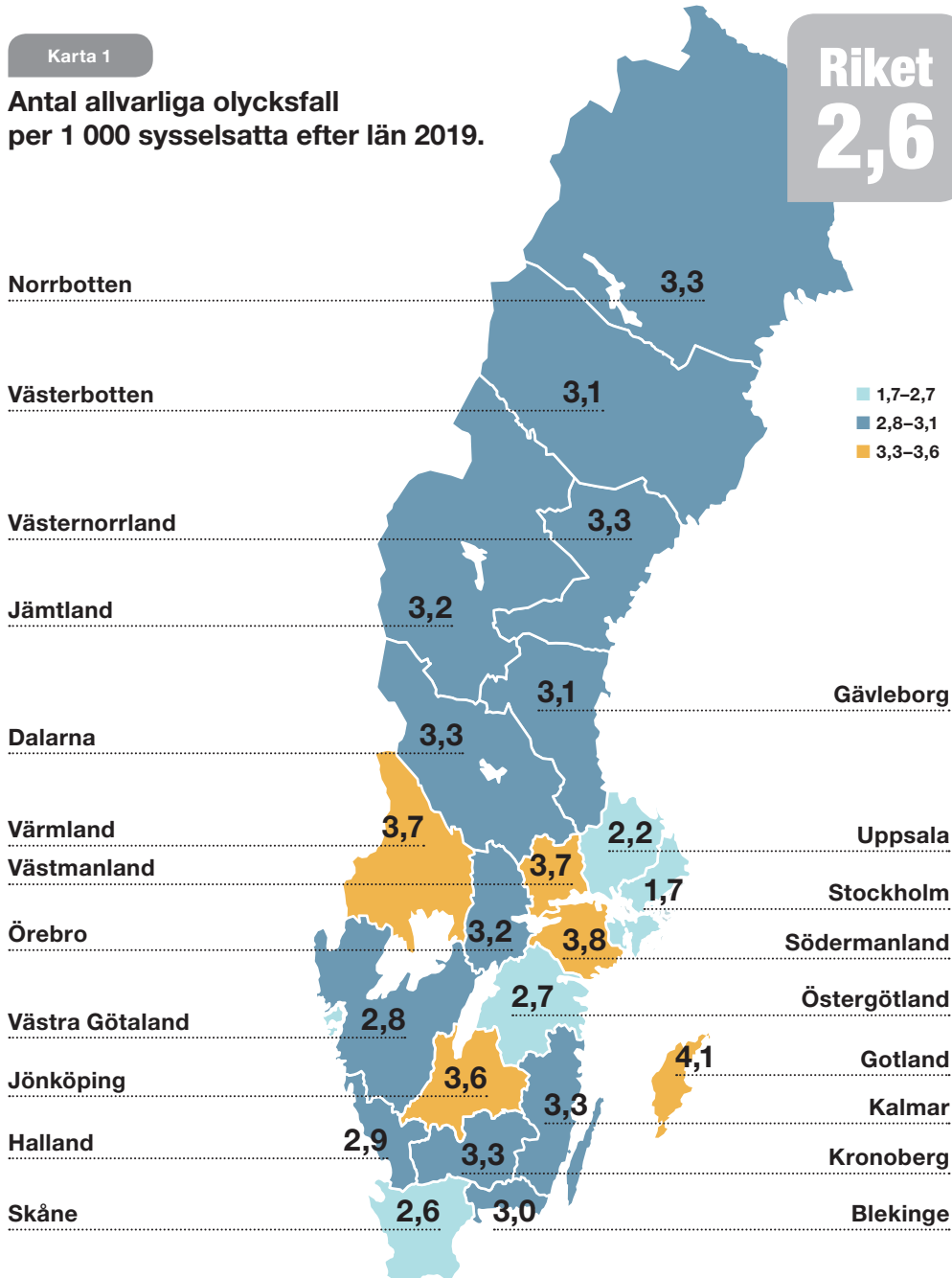
I samtliga län hade män en högre risk än kvinnor att drabbas av ett allvarligt olycksfall år 2019. Risken för män att drabbas av ett allvarligt olycksfall var högst i Södermanlands län, där det i genomsnitt inträffade 4,6 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män. För kvinnor var risken högst i Västmanlands län, med 2,7 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Som tidigare år var risken för både män och kvinnor lägst i Stockholms län.

Diagram 9

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2019, efter län och kön.

Godkända arbetssjukdomar

Statistiken över godkända arbetssjukdomar i detta avsnitt bygger på de arbetssjukdomar som visade sig under perioden 2015 till 2019. Antalet godkända arbetssjukdomar är underskattat, då en arbetssjukdom kan visa sig flera år efter att en person exponerats för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer in flera år efter det att skadan visat sig. Det gör statistiken svårtolkad.

Tabell 9 visar antalet godkända arbetssjukdomar fördelat på kvinnor respektive män. Fler män än kvinnor drabbas av arbetssjukdomar. En förklaring är att det är vanligare att män arbetar inom yrkesgrupper med fler godkända arbetssjukdomar. Mer än hälften av de godkända arbetssjukdomarna inträffar inom de mansdominerade yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *byggnadsträarbetare*.

Diagram 10 visar arbetssjukdomar bland kvinnor fördelat på diagnoser. Vanligast är *psykiska diagnoser*, vilka orsakade var tredje arbetssjukdom för kvinnor. De näst vanligaste diagnoserna är *skelettets och rörelseorganens sjukdomar* och *karpaltunnelsyndrom*. Andelen godkända arbetssjukdomar med *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom* har ökat för kvinnor under de senaste åren.

Diagram 11 visar motsvarande uppgifter för män. De vanligaste sjukdomarna är *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom*, som tillsammans stod för över hälften av männens godkända arbetssjukdomar. *Karpaltunnelsyndrom* beror i de allra flesta fall på en vibrationskada. Den tredje vanligaste orsaken är *buller, hörselnedsättning, tinnitus*. Vibrations- och bullerskador är förknippade med arbete inom industrin samt betong-, bygg- och anläggning.

Tabell 9

Antal godkända arbetssjukdomar efter yrkesgrupp och kön, med visandeår 2015–2019.

	Kvinnor	Män
Metall- och övrigt industriellt arbete	110	709
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	7	533
Byggnadsträarbetare	5	272
Isolerings- och VVS-montörer	<5	72
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	7	57
Elektriskt arbete	<5	56
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	51	6
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	6	49
Träindustriarbete	8	41
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6	41
Livsmedelsarbete	11	28
Byggnadsmålare	5	28
Restaurang- och storköksarbete	21	11
Lärare och skolledare	15	14
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	<5	28
Sjuksköterskor och barnmorskor	27	<5
Städare och fönsterputsare	15	10
Yrkesförare	<5	23
Försäljare inom handel, m.m.	13	8
Socialt arbete	15	<5
Tandvårdsarbete	15	<5
Poliser	6	10
Pappers- och pappersmassarbetare	<5	12
Militärt arbete (endast anställda)	<5	11
Läkare	5	5
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	7	<5
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	8	<5
Övriga yrkesgrupper	120	143
Samtliga yrkesgrupper	491	2176

Diagram 10

Arbetssjukdomar för kvinnor efter diagnos, med visandeår 2015–2019.

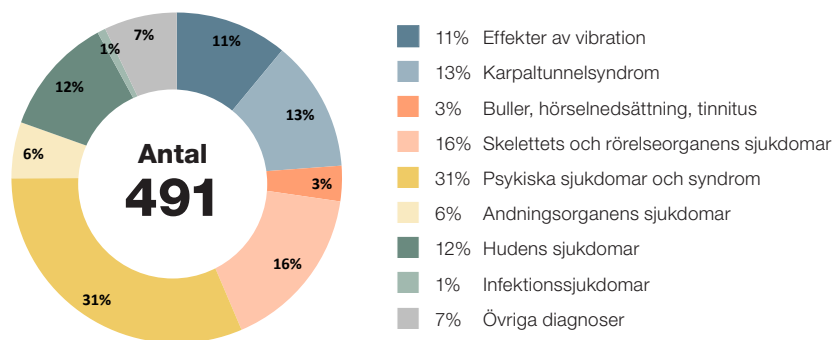
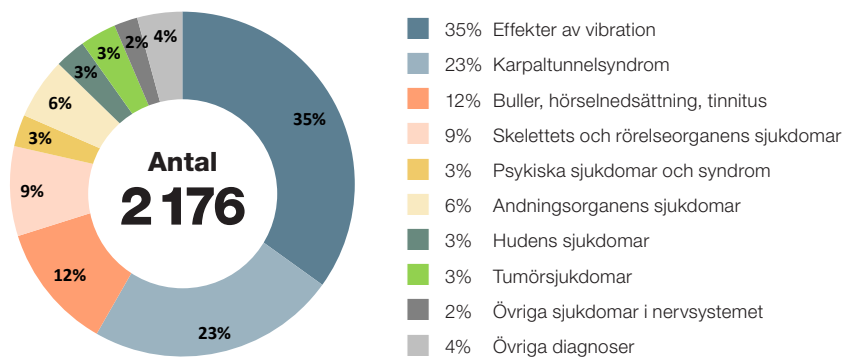

Diagram 11

Arbetssjukdomar för män efter diagnos, med visandeår 2015–2019.

FAKTA OM ARBETSSJUKDOMAR

En arbetssjukdom är en sjukdom som beror på att en person har utsatts för skadlig inverkan i arbetet. Med skadlig inverkan i arbetet menas att det finns något i arbetsmiljön som påverkar den fysiska eller psykiska hälsan ogynnsamt. Det kan exempelvis vara:

- **tungt arbete eller olämpliga arbetsställningar som kan orsaka rygg- eller ledbesvär**
- **ensidigt arbete som kan orsaka muskel- och senskador**
- **farliga ämnen som kan orsaka eksem, allergier, luftvägsbesvär och cancer**
- **psykiskt påfrestande arbetsförhållanden som kan orsaka psykiska besvär eller psykosomatiska sjukdomar, till exempel magsår eller hjärtbesvär**
- **vibrationer som kan skada blodkärl, nerver och leder**
- **buller som kan orsaka hörselskador**

För att Afa Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom krävs att besvären har kvarstått i minst 180 dagar och att sjukdomen är godkänd av Försäkringskassan som arbetsskada eller finns med på ILO-förteckningen över arbetssjukdomar. ILO är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.

Långvarig sjukfrånvaro

Avsnittet om långvarig sjukfrånvaro bygger på information om ersättningar från avtalsgruppförsäkringen (AGS och AGS-KL). Med lång sjukfrånvaro menas sjukfall som har pågått i mer än 90 dagar eller som har lett till månadsersättning. Försäkringen ger ersättning till den som har sjukpenning (dagersättning) eller har beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning (månadsersättning). AGS gäller för arbetare anställda inom Svenskt Näringsliv/LO:s och Kooperationens avtalsområden. AGS-KL gäller för anställda i kommuner, regioner, Svenska Kyrkan och Sobonaföretag. Statligt anställda omfattas inte av ersättningarna AGS och AGS-KL, inte heller privatanställda tjänstemän som exempelvis banktjänstemän, jurister och ekonomer. Viss vård- och omsorgspersonal i privat sektor, som exempelvis undersköterskor och barnskötare omfattas inte heller av AGS och finns därför inte med i statistiken.

Eftersom de anställda som omfattas av AGS och AGS-KL inte är jämförbara saknas det förutsättningar för korrekta jämförelser av långvarig sjukfrånvaro mellan privat och offentlig sektor. När jämförelser trots allt görs mellan de olika avtalsområdena AGS och AGS-KL, är det viktigt att påminna om att det är olika grupper som jämförs.

Sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning

Försäkringskassan betalar ut sjukpenning vid sjukdom som medför att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel. Sjukpenning är en dagersättning som provas fortlöpande.

Afa Försäkring betalar ut en kompletterande ersättning i form av dagersättning till personer med sjukpenning som omfattas av AGS eller AGS-KL. Ersättningen betalas ut till och med dag 360 i sjukperioden.

Försäkringskassan beviljar sjukersättning för personer i åldrarna 19–64 år om arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt, det vill säga att nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid. Personer i åldern 19–29 år som troligen inte kommer att kunna arbeta heltid på minst ett år på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning beviljas aktivitetsersättning.

Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

Långvarig sjukfrånvaro – innehåll

Nya långa sjukfall 2008–2019

I detta avsnitt redovisas antalet nya långa sjukfall under perioden 2008–2019 fördelade efter:

- året då sjukfallet började
- sjukfallets längd
- typ av ersättning
- avtalsområde
- kön

Nya långa sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

Avsnittet visar fördelningen mellan antalet långa sjukfall och sysselsättning efter ålder och kön.

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I avsnittet visar vi:

- antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön för avtalsområdet
- ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- medianlängd för långa sjukfall efter yrkesgrupp och kön

Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO

I avsnittet visar vi:

- antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön för avtalsområdet
- ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- medianlängd för långa sjukfall efter yrkesgrupp och kön

Långa sjukfall 2007–2019 efter avtalsområde, ålder och kön

Avsnittet visar antal långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde, ålder och kön 2007–2019.

Långa sjukfall efter avtalsområde, ålder och kön

Avsnittet visar antal långvariga sjukfall efter avtalsområde, ålder och kön 2007–2019.

Psykiska och muskulo- skeletala diagnoser över tid

Avsnittet visar hur de två vanligaste diagnosgrupperna har utvecklats under perioden 2005–2019, fördelat efter avtalsområde och kön.

De långa sjukfallens för- delning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

Avsnittet visar antal långa sjukfall efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos.

Samsjuklighet

Avsnittet visar långa sjukfall med fler än en diagnoskod efter avtalsområde och kön för 2018–2019.

Långa sjukfall som har med- fört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2018

Avsnittet visar antal långa sjukfall som har medfört månadsersättning för 2018.

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Avsnittet visar antal fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fördelat på län och kön.

ÅLDERSSTANDARDISERING

Det åldersstandardiserade måttet på antalet fall per 1 000 sysselsatta är beräknat som om åldersfördelningen i den specifika yrkesgruppen var densamma som åldersfördelningen på hela arbetsmarknaden. Syftet är att göra det möjligt att jämföra risken i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn. Eftersom sjukfrånvarofrekvensen ökar med stigande ålder blir effekten att yrkesgrupper med en lägre medelålder får ett högre åldersstandardiserat mått på antalet fall per 1 000 sysselsatta än det faktiska måttet och vice versa.

Nya sjukfall 2008–2019

Tabell 10 redovisar sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro, aktivitets- eller sjukersättning mellan 2008 och 2019 inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Inom Kommuner och regioner ersattes 28 006 sjukfall. **Tabell 11** visar motsvarande uppgifter inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO ersattes totalt 56 637 sjukfall 2019 (se **bilaga 4b** på sidan 121). Av dessa var 24 454 långa sjukfall.

Sedan andra halvan av 1990-talet har sjukförsäkringen varit föremål för en rad reformer och förändringar. En av de större förändringarna inträffade den 1 juli 2008, då rehabiliteringskedjan infördes, med striktare regler för beviljande av sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning. Det bidrog till en fortsatt minskning av den långvariga sjukfrån-

varon under 2008 och 2009. Under 2009 minskade även sysselsättningen, vilket också bidrog till att sjukfrånvaron gick ner.

Efter 2009 började antalet långa sjukfall att öka, en ökning som pågick till och med 2015. År 2016 bröts utvecklingen och de långa sjukfallen började minska. Minskningen fortsatte från 2017 till 2019. Den största procentuella minskningen har skett för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO.

Redovisningen av månadsersättning är ofullständig för 2018 och 2019, då beviljandet av aktivitets- eller sjukersättning från Försäkringskassan inte sker förrän alla andra möjligheter är utredda. I och med att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen togs bort 2016, har beslut om sjukersättning kommit att tas senare.

2800624454

Tabell 10

Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön, Kommuner och regioner.
Antal sysselsatta i Kommuner och regioner 2019: 1,2 miljoner personer.

Sjukklass	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mer än 90 sjuk-dagar	Kvinnor	17 765	16 530	19 690	21 632	22 714	26 108	29 276	31 615	31 164	27 654	26 830	24 517
	Män	2 958	2 686	3 025	3 167	3 327	3 550	3 984	4 336	4 134	3 721	3 575	3 380
	Total	20 723	19 216	22 715	24 799	26 041	29 658	33 260	35 951	35 298	31 375	30 405	27 897
Månads-ersättning	Kvinnor	1 248	850	1 588	1 557	1 681	2 267	1 800	1 062	423	252	170	86
	Män	330	224	353	335	357	413	324	232	112	75	39	23
	Total	1 578	1 074	1 941	1 892	2 038	2 680	2 124	1 294	535	327	209	109
Total	Kvinnor	19 013	17 380	21 278	23 189	24 395	28 375	31 076	32 677	31 587	27 906	27 000	24 603
	Män	3 288	2 910	3 378	3 502	3 684	3 963	4 308	4 568	4 246	3 796	3 614	3 403
	Total	22 301	20 290	24 656	26 691	28 079	32 338	35 384	37 245	35 833	31 702	30 614	28 006

Tabell 11

Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön, Svenskt Näringsliv/LO.
Antal sysselsatta i Svenskt Näringsliv/LO 2019: 1,4 miljoner personer.

Sjukklass	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mer än 90 sjuk-dagar	Kvinnor	7 393	6 381	8 070	8 860	9 261	11 042	12 499	13 208	12 538	10 875	10 519	9 511
	Män	12 982	11 724	12 760	13 338	14 450	16 155	17 395	18 499	17 989	15 844	15 631	14 842
	Total	20 375	18 105	20 830	22 198	23 711	27 197	29 894	31 707	30 527	26 719	26 150	24 353
Månads-ersättning	Kvinnor	504	369	807	727	864	1 198	974	568	274	120	80	36
	Män	1 027	758	1 263	1 048	1 237	1 436	1 354	870	456	249	158	65
	Total	1 531	1 127	2 070	1 775	2 101	2 634	2 328	1 438	730	369	238	101
Total	Kvinnor	7 897	6 750	8 877	9 587	10 125	12 240	13 473	13 776	12 812	10 995	10 599	9 547
	Män	14 009	12 482	14 023	14 386	15 687	17 591	18 749	19 369	18 445	16 093	15 789	14 907
	Total	21 906	19 232	22 900	23 973	25 812	29 831	32 222	33 145	31 257	27 088	26 388	24 454

Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

Att stigande ålder innebär en ökande risk att bli långvarigt sjukfrånvarande är känt sedan tidigare. I **diagram 12** visas fördelningen av sysselsättning och antal långa sjukfall efter ålder och kön inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Män utgör 25 procent av de sysselsatta inom Kommuner och regioner och kvinnor utgör 75 procent.

Av alla män som drabbades av ett långvarigt sjukfall 2019 var 63 procent äldre än 45 år. Bland de sysselsatta män som omfattas av AGS-KL utgör samma åldersgrupp 44 procent. Det finns alltså en överrisk för långvariga sjukfall för åldersgrupperna över 45 år. Åldersgrupper yngre än 46 år har istället en underrisk att bli långvarigt sjuk, jämfört med andelen sysselsatta i respektive åldersgrupp.

Samma förhållande gäller för kvinnor inom Kommuner och regioner, men inte lika påtagligt. Där finns en överrisk för alla åldersgrupper över 45 år. Kvinnor över 45 år utgjorde 57 procent av de som

blev långvarigt sjuka, medan samma åldersgrupp endast utgör 49 procent av de sysselsatta kvinnorna. Kvinnor mellan 36 och 45 år utgjorde drygt 22 procent både av de långa sjukfall och av de sysselsatta, medan kvinnor under 36 år var underrepresenterade bland sjukfallen.

I **diagram 13** visas motsvarande fördelning för avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Män utgör 69 procent av de sysselsatta inom Svenskt Näringsliv/LO och kvinnor utgör 31 procent. Av män som var långvarigt sjukfrånvarande 2019 är 57 procent 46 år eller äldre, medan denna grupp endast står för 37 procent av sysselsättningen inom detta avtalsområde. För kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO är bilden snarlik, men med tillägget att även åldersgruppen 36–45 år hade en viss överrepresentation av långa sjukfall jämfört med andelen sysselsatta. Kvinnor äldre än 35 år står för 48 procent av sysselsättningen, men stod samtidigt för 66 procent av sjukfallen inom avtalsområdet.

Diagram 12

Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2019 efter ålder och kön. Kommuner och regioner.

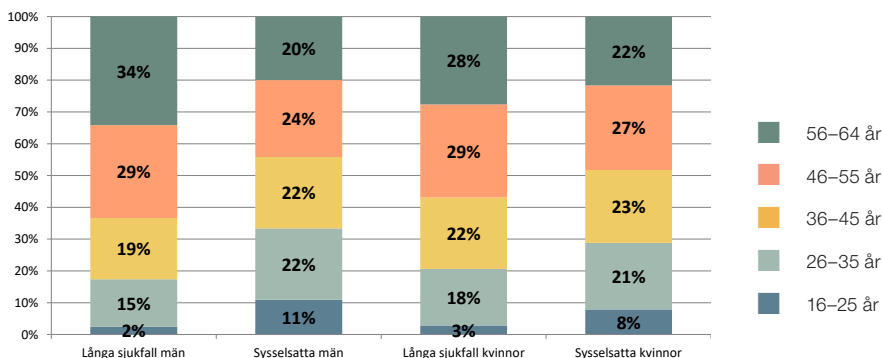
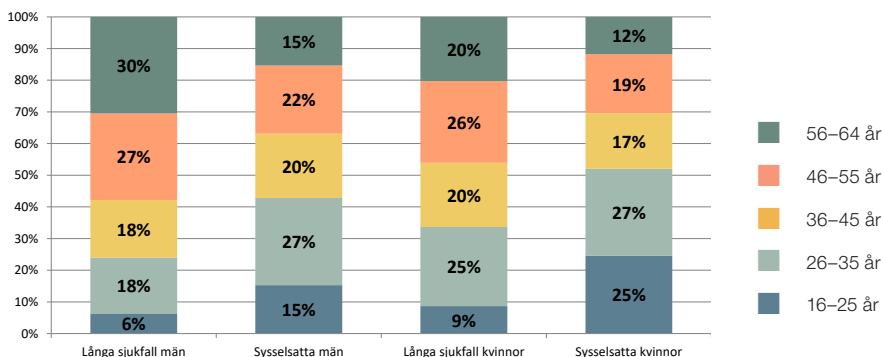

Diagram 13

Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2019 efter ålder och kön. Svenskt Näringsliv/LO.

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

I **tabell 12 till 14** visas antalet sjukfall och risk per 1 000 sysselsatta för sjukfall som medfört minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkesgrupp. **Tabell 12** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 13** och **tabell 14** då vissa yrkesgrupper är för små för att delas upp per kön.

Kvinnor har en högre risk för långvarig sjukfrånvaro i alla yrken och på totalnivå en mer än dubbelt så hög risk som män. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har minskat mellan 2016 och 2019 för både kvinnor och män.

Yrkesförare och väktare, ordningsvakter har hög risk för långvarig sjukfrånvaro för både kvinnor och män inom Kommuner och regioner. Yrkesgrupperna är förhållandevis små.

Den största yrkesgruppen bland kvinnor med både hög risk och många sjukfall, är *undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter, m.fl.* Även för män är detta en yrkesgrupp med många sjukfall och en högre risk än samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner.

Läkare har jämfört med övriga vårdyrken inom Kommuner och regioner låg risk för långvarig sjukfrånvaro. 2019 minskade risken för manliga *läkare* men ökade för kvinnliga.

280062019

Tabell 12

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal långa sjukfall 2019 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal långa sjukfall 2019
Byggnadsträarbetare	33,0	35,9	28,4	34,6	36,4	25
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	40,7	38,2	33,8	32,6	29,9	9 089
Tandvårdsarbete	36,2	35,7	30,2	29,9	28,6	354
Städare och fönsterputsare	40,9	34,7	31,6	29,7	28,4	596
Textil-, skinn och läderindustriarbete	61,8	50,9	41,6	43,2	28,1	24
Förskollärare och fritidspedagoger	37,2	33,4	30,8	29,1	27,6	2 047
Väktare, ordningsvakter	17,0	15,2	12,6	22,8	27,2	49
Kontors- och kundserviceyrken	37,5	33,5	28,7	28,1	27,2	1 486
Socialt arbete	37,7	35,1	30,8	28,2	27,1	1 609
Yrkesföreläsare	31,0	41,4	34,3	32,8	26,9	133
Isolerings- och VVS-montörer	15,4	12,7	15,2	10,5	26,7	13
Restaurang- och storköksarbete	35,9	35,5	30,5	30,7	26,7	897
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	43,7	37,7	28,4	32,0	24,3	128
Sjuksköterskor och barnmorskor	32,8	31,8	26,9	26,1	24,2	2 329
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	31,5	29,3	26,2	25,2	23,1	2 566
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	30,9	29,1	25,3	24,8	21,1	419
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	12,9	16,6	16,6	16,6	17,7	72
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	32,4	26,6	21,6	18,4	16,1	411
Brandpersonal	19,8	17,8	16,1	13,6	15,9	80
Chefsyrken	20,7	21,1	19,2	17,5	15,0	627
Lärare och skollärare	20,4	18,8	17,1	16,4	14,9	2 290
Försäljare inom handel, m.m.	6,9	11,3	8,4	10,7	14,4	30
Läkare	14,8	15,9	13,3	13,6	13,1	421
Elektriskt arbete	16,0	16,6	18,8	12,1	12,8	23
Ingenjörer och tekniker	18,5	16,1	15,8	11,4	12,8	151
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	12,6	16,1	8,0	15,5	12,2	38
Metall- och övrigt industriellt arbete	18,8	17,3	13,4	12,8	10,4	100
Övriga yrkesgrupper						1 985
Totalsumma	31,6	29,7	26,0	24,9	23,1	28 006

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 13

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal långa sjukfall 2019 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor. Sorterat efter risk 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal långa sjukfall 2019
Yrkesförare	48,3	67,1	57,6	68,6	50,1	38
Väktare, ordningsvakter	20,4	19,4	17,6	37,5	40,1	34
Brandpersonal	9,6	16,1	18,7	18,1	39,9	11
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	44,1	41,9	37,2	36,2	33,5	8 391
Textil-, skinn och läderindustriarbete	67,5	59,0	52,5	45,5	31,9	19
Städare och fönsterputsare	43,8	37,2	35,0	33,5	31,7	551
Socialt arbete	42,2	40,1	34,2	31,7	30,4	1 464
Tandvårdsarbete	38,5	38,1	32,0	31,5	30,0	332
Restaurang- och storköksarbete	39	38,4	33,4	34,1	30,0	822
Kontors- och kundserviceyrken	39,7	35,9	30,9	30,1	29,5	1 435
Förskollärare och fritidspedagoger	38,9	35,2	32,3	30,6	28,9	1 953
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	47,6	58,7	35,3	45,2	27,3	42
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	36,2	34,5	30,5	29,5	26,5	2 348
Sjuksköterskor och barnmorskor	34,5	33,8	28,6	28,0	25,8	2 179
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	24,4	26,2	12,7	29,4	22,8	16
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	32,8	31,3	27,1	26,5	22,4	389
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	56,4	46,6	33,0	25,0	20,4	103
Läkare	21,4	22,0	18,6	18,1	18,8	325
Chefsyrken	25,6	25,8	24,4	22,4	18,3	503
Ingenjörer och tekniker	23,9	21,9	25,0	17,0	18,3	67
Försäljare inom handel m.m.	7,5	14,1	9,2	13,2	18,2	27
Lärare och skolledare	23	21,9	20,1	19,3	17,4	1 936
Metall- och övrigt industriellt arbete	31	24,3	18,2	17,6	11,1	11
Övriga yrkesgrupper						1 607
Totalsumma	36,3	34,5	30,3	29,2	27,1	24 603

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 14

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal långa sjukfall 2019 per yrkesgrupp.
Kommuner och regioner, män. Sorterat efter risk 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal långa sjukfall 2019
Byggnadsträarbetare	35,6	35,8	30,6	36,9	36,7	24
Isolerings- och VVS-montörer	16,3	13,2	15,9	11,0	25,8	12
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	42,1	30,2	25,7	27,0	23,1	86
Yrkesförare	26,9	36,2	30,0	26,2	22,7	95
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	12,6	16,1	16,0	15,9	17,3	65
Tandvårdsarbete	17,8	16,8	15,4	17,1	16,7	22
Väktare, ordningsvakter	12,3	9,8	6,8	10,5	15,8	15
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	27,8	22,6	19,3	16,8	15,0	308
Brandpersonal	20,2	17,9	16,0	13,4	14,5	69
Förskollärare och fritidspedagoger	18,6	14,5	14,9	13,5	14,4	94
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	19,7	16,7	15,3	14,6	13,1	698
Socialt arbete	19,1	16,7	17,5	14,2	13,0	145
Sjuksköterskor och barnmorskor	19,8	16,5	13,8	12,1	12,8	150
Städare och fönsterputsare	19,3	18,6	13,2	11,5	12,3	45
Restaurang- och storköksarbete	17	19,4	15,6	14,9	12,1	75
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	15,6	12,5	11,9	12,9	11,8	30
Elektriskt arbete	14,1	13,9	18,1	11,9	10,9	19
Metall- och övrigt industriellt arbete	16,8	16,5	12,9	12,2	10,3	89
Ingenjörer och tekniker	16,2	13,6	11,9	8,8	10,3	84
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	11	8,7	9,8	8,8	9,7	218
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	8,9	13,5	6,8	11,7	9,1	22
Chefsyrken	11,6	12,3	9,3	8,3	8,6	124
Kontors- och kundserviceyrken	18,1	13,1	11,0	12,5	8,5	51
Lärare och skolledare	13,5	10,9	9,5	8,9	8,3	354
Läkare	7,5	9,0	7,3	8,5	6,5	96
Övriga yrkesgrupper						413
Totalsumma	16,4	14,6	12,7	11,8	11,2	3 403

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

I **diagram 14** och **diagram 15** visas andelen sjukfall av totalen fördelat på de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

Diagram 14 visar att yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, *sjuksköterskor och barnmorskor*, *förskollärare och fritidspedagoger* och *barnskötare, fritidsledare, m.fl.* står för 60 procent av de långa sjukfallen inom avtalsområdet. Inkluderar man även *lärare och skolledare* och yrken inom *socialt arbete* så står dessa grupper för 75 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

I **diagram 15**, med motsvarande fördelning för yrkesgrupper för män är bilden inte lika tydlig, främst beroende på att yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* inte är lika dominerande som för kvinnor. De yrkesgrupper som står för den största andelen av männens långa sjukfall är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, *fastighetskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.* och *lärare och skolledare*. Dessa tre yrkeskategorier står för 40 procent av männens långa sjukfall.

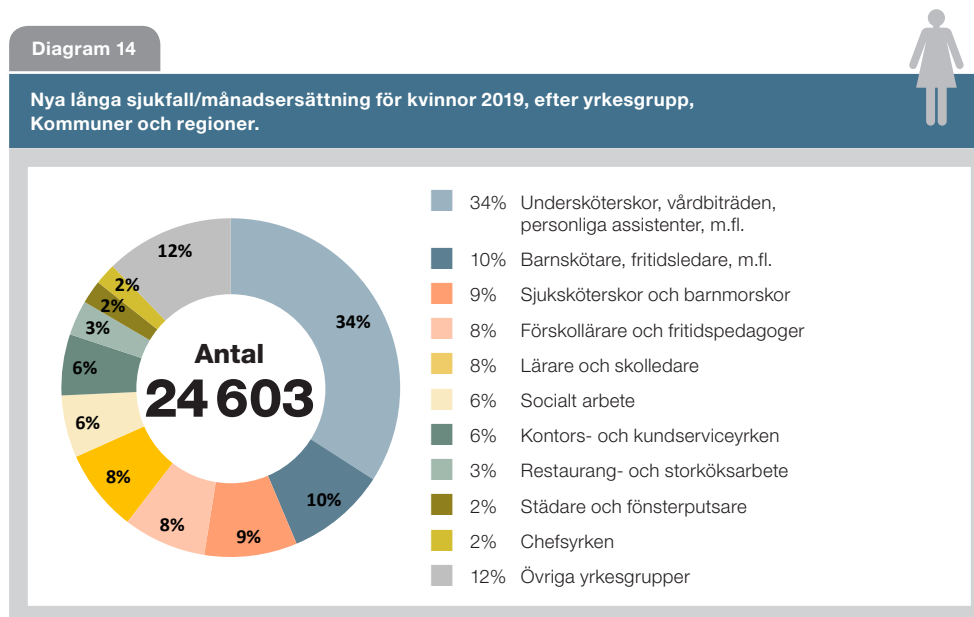
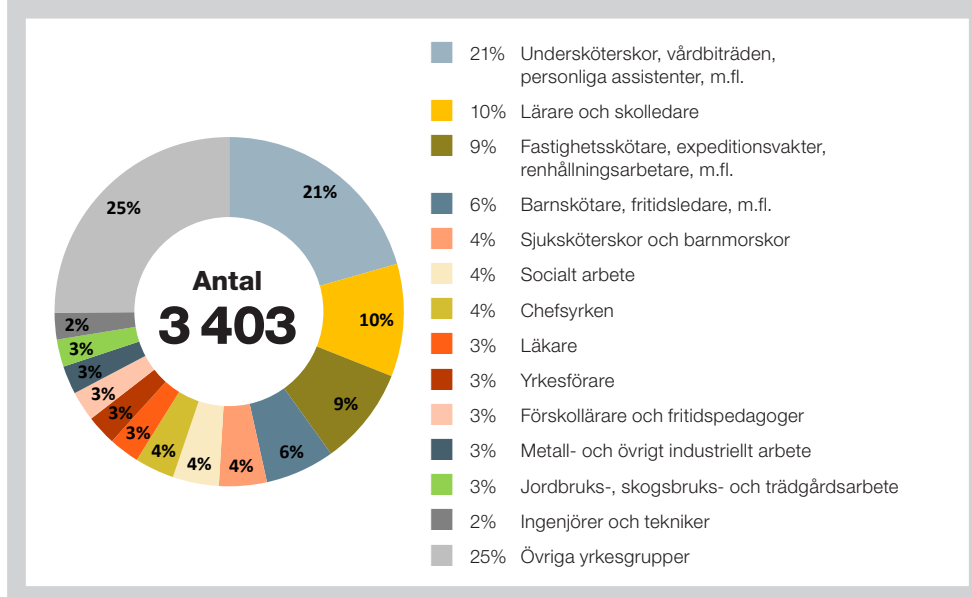

Diagram 15

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2019, efter yrkesgrupp, Kommuner och regioner.

Risken att bli långvarigt sjukfrånvarande skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre, och kvinnor i högre grad än män. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om åldersfördelningen är ojämn. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har då troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

Diagram 16 och **diagram 17** visar åldersstandardiseringen för kvinnor respektive män. För kvinnor inom Kommuner och regioner får åldersstandardiseringen inte några större effekter. För män däremot får flera av yrkesgrupperna med högst risk för långvarig sjukfrånvaro, exempelvis *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete*, markant lägre risk med åldersstandardiseringen. Det beror på att dessa yrkesgrupper har en högre andel äldre än snittet för samtliga yrken inom Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Diagram 16

Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Kommuner och regioner 2019.

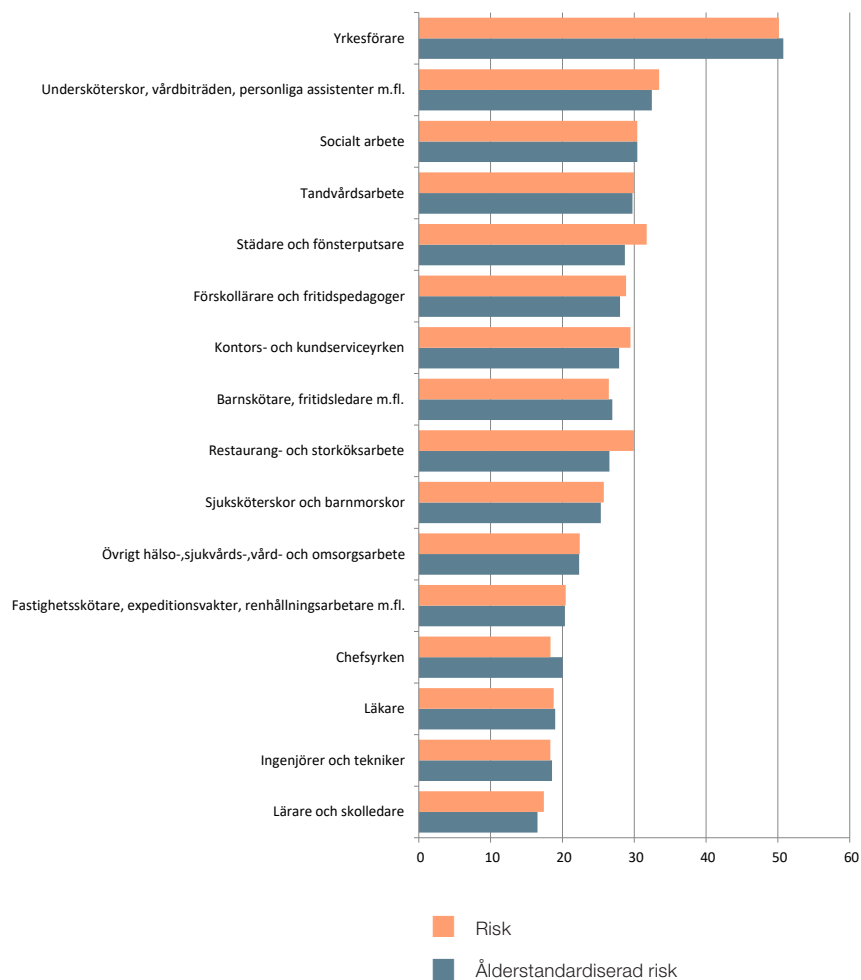

Diagram 17

Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Kommuner och regioner 2019.

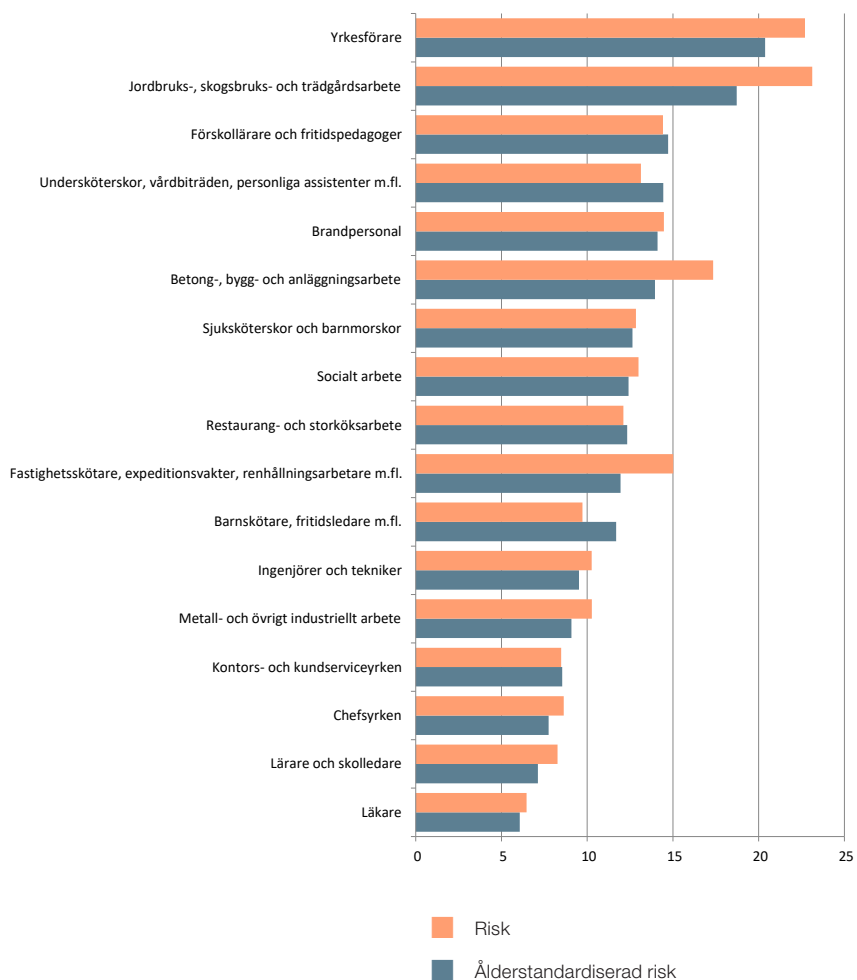

Diagram 18 presenterar risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en psykisk diagnos fördelat på yrke och kön. Inom Kommuner och regioner ser vi att risken för att råka ut för ett sjukfall med psykisk diagnos, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor som för män oavsett yrkestillhörighet. Högst risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos har yrkesgrupperna *yrkesförare och socialt arbete*. Lägst risk återfinns bland *fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.* för kvinnor och *läkare* för män.

I **tabell 15 till 17** redovisas medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning, uppdelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av dessa sjukfall avslutats och hälften fortfarande pågår.

Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro som Afa Försäkring utbetalar dag ersättning för. I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för

medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen för så gott som samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360.

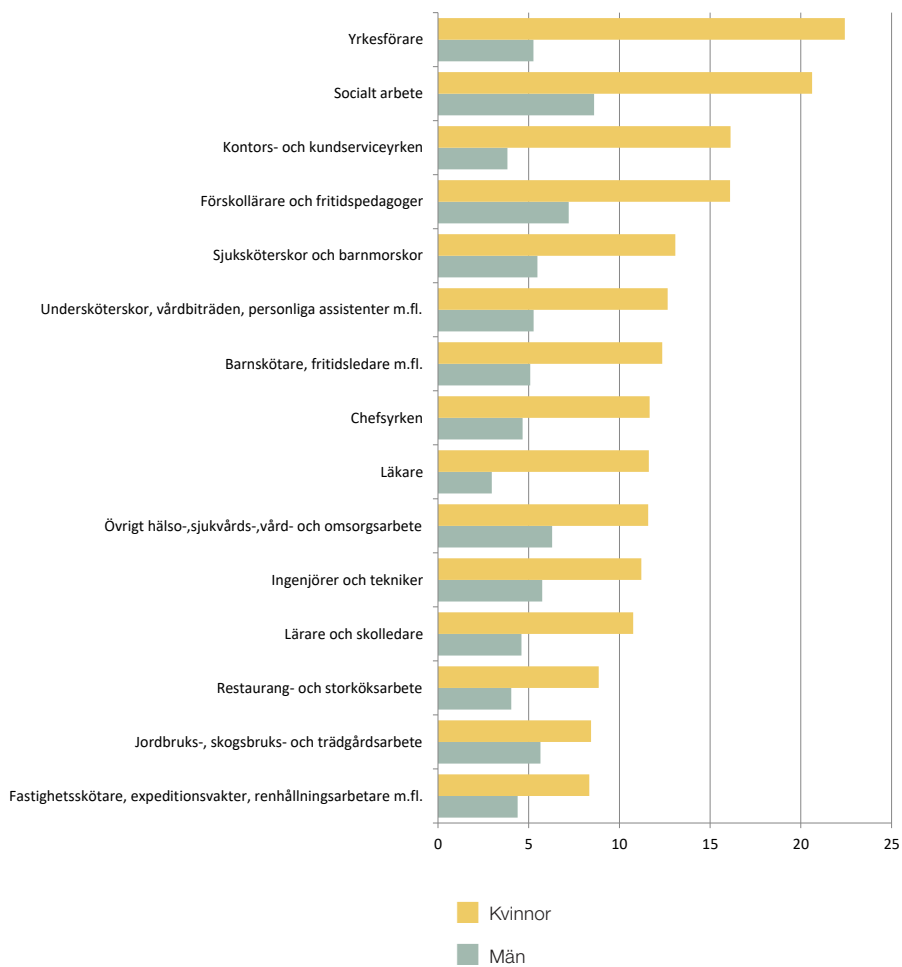
När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2019, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har kvinnor aningen lägre medianvärde än män, med en mediansjukfrånvarolängd på 210 dagar jämfört med 212 dagar för männen. För både kvinnor och män minskade medianlängden kraftigt mellan 2015 och 2017, men ökade 2018 för att sedan minska igen 2019. En väsentlig orsak till minskningen 2015–2017 är att fler sjukfall började avslutas dag 180, då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. 2019 ökade andelen sjukfall som avslutades vid dag 180 både hos Afa Försäkring och hos Försäkringskassan.

Diagram 18

Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2019 efter yrkesgrupp och kön, Kommuner och regioner.

Tabell 15

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2019, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2019. Kommuner och regioner, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Antal långa sjukfall 2019
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	267	225	232	207	236	128
Ingenjörer och tekniker	301	254	230	216	235	151
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	308	238	224	258	235	38
Kontors- och kundserviceyrken	318	273	250	234	230	1 486
Socialt arbete	329	270	236	244	227	1 609
Chefsyrken	283	261	242	245	224	627
Läkare	336	259	229	226	221	421
Lärare och skolledare	293	256	226	229	215	2 290
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	319	263	236	234	213	419
Sjuksköterskor och barnmorskor	297	251	220	234	210	2 329
Förskollärare och fritidspedagoger	298	252	223	221	207	2 047
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	288	247	218	220	207	2 566
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	287	229	207	214	204	9 089
Yrkesföreare	240	206	187	188	202	133
Restaurang- och storköksarbete	273	209	192	214	200	897
Metall- och övrigt industriellt arbete	260	259	223	207	197	100
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	276	239	207	206	196	411
Städare och fönsterputsare	271	214	201	200	196	596
Tandvårdsarbete	249	253	199	207	195	354
Väktare, ordningsvakter	270	193	193	202	194	49
Textil-, skinn och läderindustriarbete	280	225	214	319	190	24
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	210	180	192	180	180	72
Isolerings- och VVS-montörer	248	235	154	193	178	13
Brandpersonal	179	180	180	178	162	80
Övriga yrkesgrupper						2 077
Samtliga yrkesgrupper	293	245	218	223	210	28 006

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 16

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2019, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2019. Kommuner och regioner, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Antal långa sjukfall 2019
Metall- och övrigt industriellt arbete	278	210	325	201	317	11
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	263	253	304	210	240	42
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	197	263	220	226	230	16
Kontors- och kundserviceyrken	319	273	249	234	229	1 435
Chefsyrken	289	262	249	242	228	503
Socialt arbete	332	273	237	243	227	1 464
Läkare	337	268	242	228	226	325
Yrkesförare	289	211	196	175	219	38
Ingenjörer och tekniker	309	280	277	216	217	67
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	318	267	239	236	213	389
Lärare och skolledare	291	258	226	229	213	1 936
Sjuksköterskor och barnmorskor	299	252	221	234	211	2 179
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	276	259	234	222	208	103
Förskollärare och fritidspedagoger	299	250	223	221	206	1 953
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	290	246	219	220	206	2 348
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	286	229	207	214	203	8 391
Restaurang- och storköksarbete	273	215	192	207	201	822
Städare och fönsterputsare	270	212	198	200	198	551
Tandvårdsarbete	248	254	198	206	197	332
Brandpersonal	184	140	147	278	196	11
Textil-, skinn och läderindustriarbete	277	201	206	319	191	19
Väktare, ordningsvakter	270	216	180	193	189	34
Övriga yrkesgrupper						1 633
Samtliga yrkesgrupper	294	245	219	223	210	24 603

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 17

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2019, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2019. Kommuner och regioner, män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Antal långa sjukfall 2019
Kontors- och kundserviceyrken	298	262	272	231	286	51
Ingenjörer och tekniker	299	225	191	222	250	84
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	350	236	243	323	235	22
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	268	216	207	206	233	86
Lärare och skolledare	298	247	228	231	230	354
Förskollärare och fritidspedagoger	274	313	231	231	228	94
Socialt arbete	320	245	229	261	225	145
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	293	236	213	212	224	698
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	260	252	211	223	222	218
Övrigt hälso-, sjukvårds-,vård- och omsorgsarbete	360	232	199	214	217	30
Väktare, ordningsvakter	250	157	248	205	216	15
Chefsyrken	249	253	221	263	208	124
Läkare	319	256	221	219	204	96
Sjuksköterskor och barnmorskor	274	245	202	230	203	150
Restaurang- och storköksarbete	272	167	193	270	196	75
Metall- och övrigt industriellt arbete	259	264	205	208	196	89
Yrkesförare	226	197	182	193	193	95
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	276	229	199	202	191	308
Städare och fönsterputsare	293	218	261	195	191	45
Tandvårdsarbete	258	245	244	210	179	22
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	210	176	185	180	178	65
Isolerings- och VVS-montörer	248	235	154	193	168	12
Brandpersonal	179	182	180	177	147	69
Övriga yrkesgrupper						456
Samtliga yrkesgrupper	278	236	215	221	212	3 403

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom Svenskt Näringsliv/LO.

I **tabell 18 till 20** visas antalet långa sjukfall och risk per 1 000 sysselsatta för sjukfall som medfört minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkeskategori. **Tabell 18** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 19** och **tabell 20** då vissa yrkesgrupper är för små för att delas upp per kön.

Kvinnor har, med något undantag, en högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män. Den totala risken för samtliga

yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO har minskat mellan 2015 och 2019 för både kvinnor och män.

Yrkesförare och yrken inom bygg och industri har hög risk för långvarig sjukfrånvaro bland både kvinnor och män. *Försäljare inom handel, m.m. och restaurang- och storköksarbete* är två stora yrkesgrupper som har låg risk för långvarig sjukfrånvaro. Detta beror delvis på att det är många unga som arbetar inom dessa yrkesgrupper. Risken för långvarig sjukfrånvaro ökade mellan 2018 och 2019 för manliga och kvinnliga *byggnadsträarbetare, livsmedelsarbete och pappers- och pappersmassearbetare*.

244542019

Tabell 18

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal långa sjukfall 2019 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal långa sjukfall 2019
Textil-, skinn och läderindustriarbete	37,2	32,6	26,4	30,3	29,6	196
Städare och fönsterputsare	41,3	40,7	32,1	34,2	29,2	1 896
Livsmedelsarbete	35,9	35,7	29,4	24,3	25,6	602
Yrkesföreare	28,3	26,8	23,5	22,9	22,2	2 120
Träindustriarbete	32,4	30	24,4	24,6	21,7	415
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	28,5	26,3	23,4	22,4	21,4	2 404
Byggnadsmålare	28,5	30,1	25,7	22,8	20,5	294
Metall- och övrigt industriellt arbete	27,4	26,4	21,7	21,1	20,2	5 117
Byggnadsträarbetare	22,7	21,4	19,3	18,6	18,9	952
Pappers- och pappersmassearbetare	18,7	19,9	19,8	15,9	18,8	221
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	22,4	22	18,1	18,2	17,6	1 765
Personliga assistenter	23,3	22,1	18,5	17,3	16,9	830
Isolerings- och VVS-montörer	17,1	15,7	16	15,7	15,5	426
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	25,7	23	15,7	17,1	14,5	89
Väktare, ordningsvakter	16,6	14,8	15	11,9	12,9	262
Grafiskt arbete	14,4	14,5	13,9	14,2	12,4	86
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	20,8	16,9	16,7	13	11,9	763
Elektriskt arbete	14,4	14,3	11,6	12,9	11,8	613
Försäljare inom handel, m.m.	16,7	15,6	13,1	12,7	11	2 661
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	16,1	13,2	14,1	11,4	10,2	78
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	12,1	11,8	10,4	10,5	8,8	323
Restaurang- och storköksarbete	11,6	10,8	9	8,1	7	824
Övriga yrkesgrupper						1 517
Samtliga yrkesgrupper	23,8	22,6	19,3	18,6	17,5	24 454

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 19

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal långa sjukfall 2019 per yrkesgrupp. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor. Sorterat efter risk 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal långa sjukfall 2019
Byggnadsträarbetare	67,5	54,9	57,3	45,1	53,4	43
Isolerings- och VVS-montörer	29,1	35,7	19,1	31,6	43,6	17
Yrkesförare	57,5	55,3	49,5	45,8	42,6	355
Träindustriarbete	63,1	52,4	44,5	45,6	39,6	108
Livsmedelsarbete	55,6	56,8	43,5	36,9	39,5	314
Textil-, skinn och läderindustriarbete	48,8	41,2	34	41,6	39,3	138
Byggnadsmålare	48,9	55,9	41,8	34,4	38,5	52
Metall- och övrigt industriellt arbete	50,3	47,8	39,8	38,8	35,1	1340
Pappers- och pappersmassarbetare	25,4	32,9	28,9	23,7	33,4	67
Städare och fönsterputsare	47	47,7	37,5	38,6	32,9	1 379
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	49,9	43,3	37,5	34,9	31,5	735
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	46	42,6	34,1	36,8	30,4	40
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	29,1	36,5	38,7	36,4	27,6	76
Elektriskt arbete	38,9	37,6	20,5	28,1	25,9	39
Väktare, ordningsvakter	24	26,4	23,6	20,4	24,6	136
Personliga assistenter	27,7	25,9	22,3	21,4	20	689
Försäljare inom handel, m.m.	21,9	20,5	17,2	16,8	14,1	2 138
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	18,5	16,2	17	17,5	13,6	138
Grafiskt arbete	17,1	21,8	11,4	18,1	10,7	18
Restaurang- och storköksarbete	15,1	14,4	12,4	11,3	9,7	562
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	20,6	14	16,7	9,3	8,1	131
Övriga yrkesgrupper						1 032
Samtliga yrkesgrupper	30,2	30,2	25,8	24,9	22,3	9 547

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 20

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2019 samt antal långa sjukfall 2019 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, män. Sorterat efter risk 2019.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	2019	Antal långa sjukfall 2019
Städare och fönsterputsare	30,2	27,6	22,4	26,3	22,5	517
Yrkesförare	25,7	24,2	21,1	20,7	20,2	1 765
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	23,4	22,3	19,9	19,2	18,8	1 669
Träindustriarbete	27,7	26,6	21,2	21,2	18,7	307
Byggnadsmålare	26,9	28,1	24,3	21,6	18,6	242
Textil-, skinn och läderindustriarbete	23,5	22,1	17,8	17,7	18,6	58
Livsmedelsarbete	25,9	24,8	22,2	17,8	18,5	288
Byggnadsträarbetare	22,1	21	18,7	18,2	18,3	909
Metall- och övrigt industriellt arbete	23,4	22,7	18,5	18	17,6	3 777
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	22,3	21,6	17,6	17,7	17,3	1 689
Pappers- och pappersmassearbetare	17,3	17,2	18	14,3	15,8	154
Isolerings- och VVS-montörer	17	15,4	15,9	15,5	15,1	409
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	20,9	17,9	16,7	14,3	13,2	632
Grafiskt arbete	13,5	12,3	14,6	13	13	68
Elektriskt arbete	13,7	13,7	11,4	12,5	11,4	574
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	16,2	12,8	13,9	11,1	10,5	74
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	19,2	17,2	10,3	11,7	10,2	49
Personliga assistenter	12	12,6	9,4	7,8	9,7	141
Väktare, ordningsvakter	13,1	10	11,6	8,6	8,6	126
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	9,9	10,2	8,1	7,9	7	185
Försäljare inom handel, m.m.	8	7,4	6,3	6	5,8	523
Restaurang- och storköksarbete	7,6	6,9	5,4	5	4,4	262
Övriga yrkesgrupper						489
Samtliga yrkesgrupper	20,2	19,2	16,5	16	15,3	14 907

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

I **diagram 19** och **diagram 20** visas andelen sjukfall av totalen fördelat på yrkesgrupper för kvinnor respektive män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

Diagram 19 visar att yrkesgrupperna *försäljare inom detaljhandeln, städare och fönsterputsare* och *metall- och övrigt industriellt arbete* står för hälften av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet. Inkluderar vi även *godshantering- och lagerarbete, personliga assistenter*, samt *restaurang och storköksarbete* står dessa grupper för sammanlagt

71 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

Diagram 20 visar motsvarande fördelning på yrkesgrupper för män. Sjukfallen är inte lika koncentrerade till ett fåtal stora yrkesgrupper som de är för kvinnor. De yrkesgrupper som står för den största andelen av männens långa sjukfall är *metall- och övrigt industriellt arbete, yrkesförare, betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *godshantering- och lagerarbete*. Dessa fyra yrkeskategorier står för 59 procent av männens långa sjukfall.

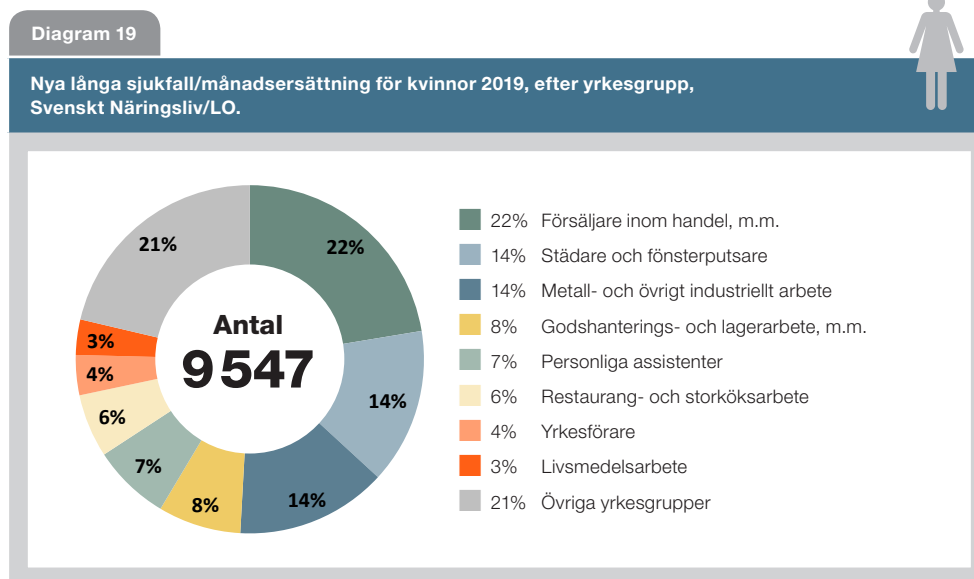

Diagram 20

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2019, efter yrkesgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

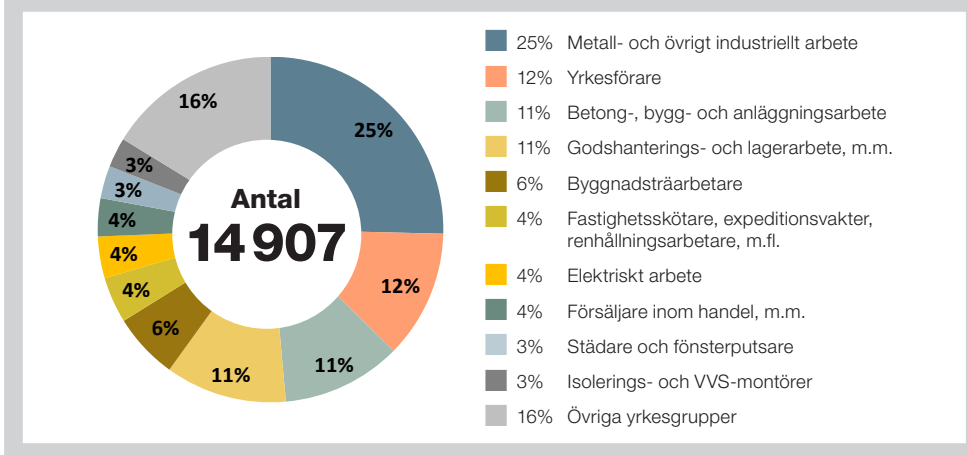

Diagram 21 och **diagram 22** visar den åldersstandardiserade risken för långvarig sjukfrånvaro för olika yrkeskategorier inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för kvinnor och män.

Risken för långvarig sjukfrånvaro skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre och kvinnor i högre grad än män. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om åldersfördelningen är ojämn. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har då troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

I **diagram 21** visas åldersstandardiseringen för kvinnor. I yrkesgrupper där

många kvinnor arbetar får vi i flera fall en annorlunda bild av risken med en åldersstandardisering. Bland annat får kvinnor inom *godshanterings- och lagerarbete m.m.* och *restaurang- och storköksarbete* högre risk för långa sjukfall efter åldersstandardisering.

I **diagram 22** visas motsvarande för män. I yrkesgrupper där många män arbetar får vi också en annan bild av risken med åldersstandardiseringen. Även för män ser vi den största effekten i yrkesgruppen *restaurang- och storköksarbete*, men också yrken som *jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete* och *städare och fönsterputsare* får högre risk med en åldersstandardisering. En omvänd effekt ser vi hos exempelvis *godshanterings- och lagerarbete, m.m.* och *isolerings- och VVS-montörer*, där risken blir lägre efter åldersstandardisering.

Diagram 21

Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO 2019.

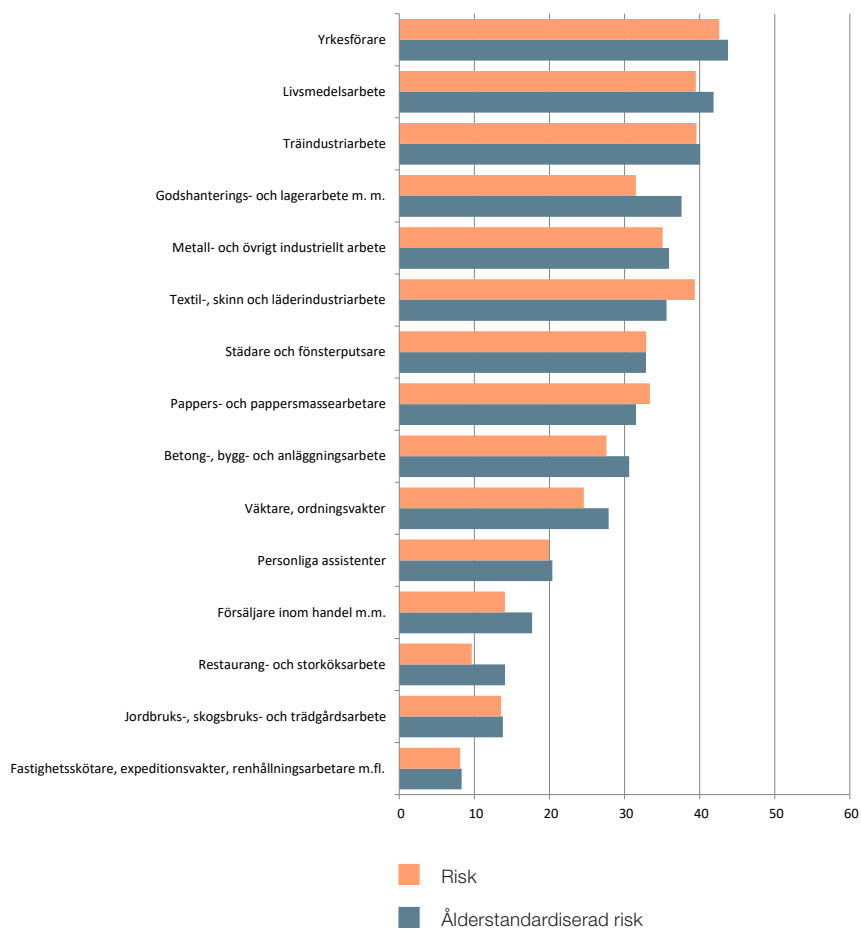
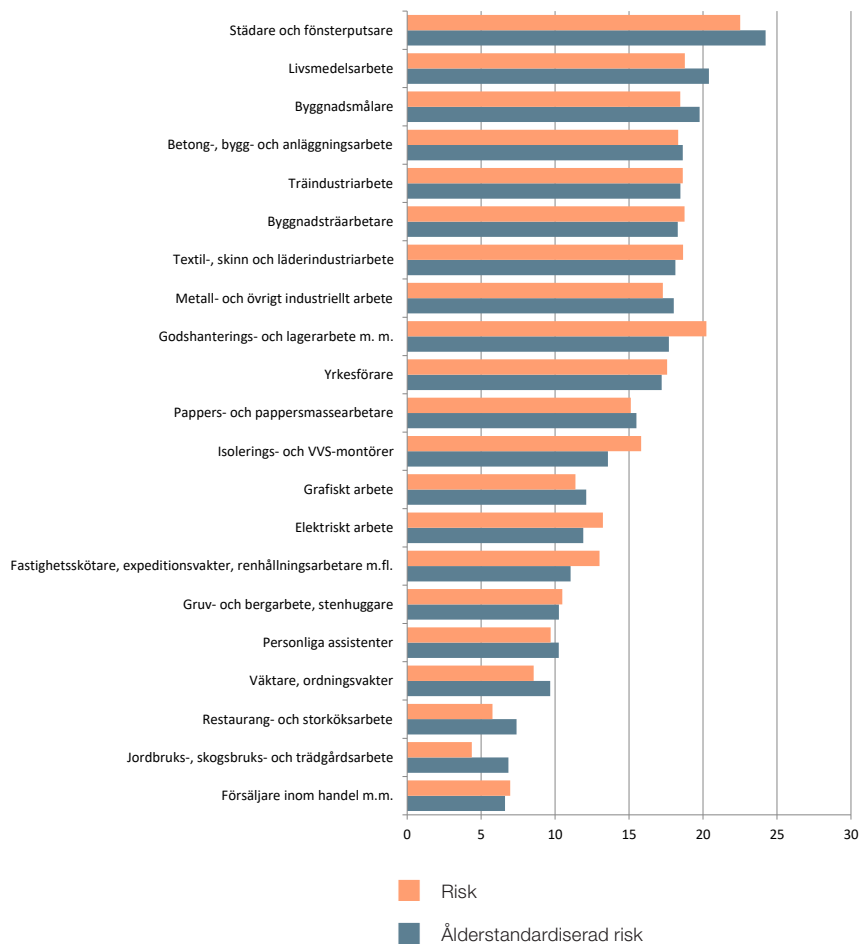

Diagram 22

Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Svenskt Näringsliv/LO 2019.

I **diagram 23** presenteras risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en psykisk diagnos, fördelat på yrke och kön inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

Inom avtalsområdet ser vi att risken för att råka ut för ett långvarigt sjukfall med psykisk diagnos, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor oavsett yrkestillhörighet. Även mellan olika yrkesgrupper är skillnaden stor. För kvinnor har *byggnadsträarbetare* och *byggnadsmålare* den högsta risken medan *städare* och *fönsterputsare* har högst risk bland män.

I **tabell 21 till 23** redovisas medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning uppdelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av dessa sjukfall avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro Afa Försäkring utbetalar dag ersättning för.

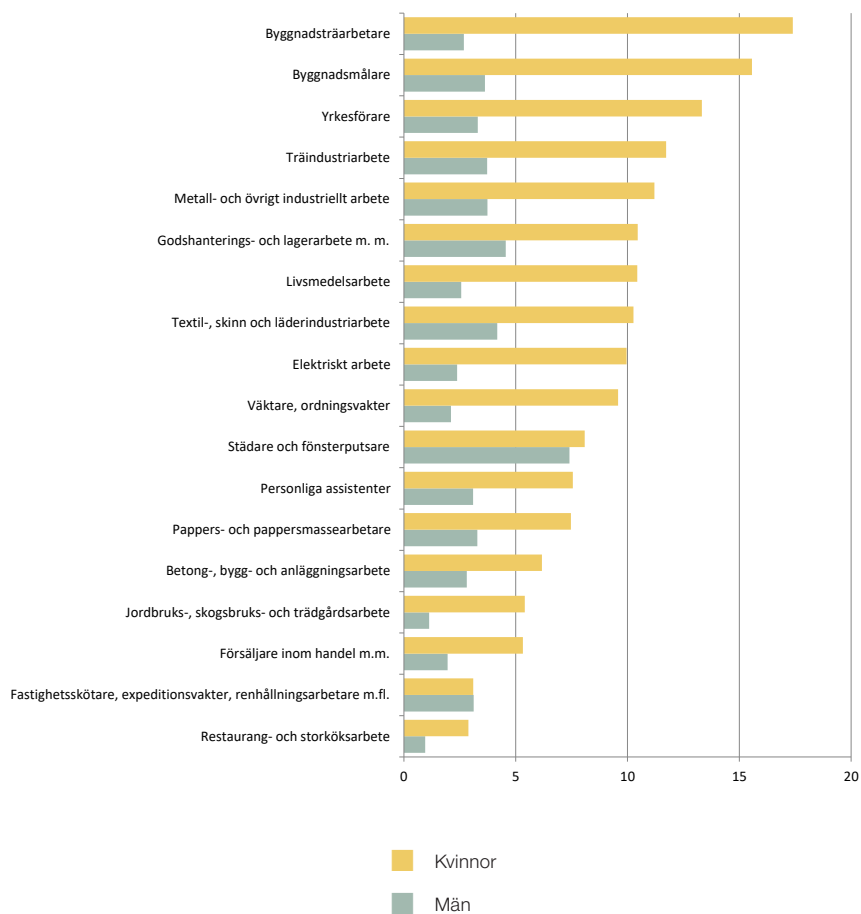
I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen för samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360. När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2019, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO har kvinnor och män en medianlängd på 180 dagar. För både kvinnor och män har medianlängden minskat kraftigt mellan 2016 och 2017, för att öka 2018 och sedan minska 2019. En viktig förklaring till minskningen 2016–2017 var att fler sjukfall började avslutas dag 180, då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. 2019 ökade andelen sjukfall som avslutades vid dag 180 både hos Afa Försäkring och hos Försäkringskassan.

Diagram 23

Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2019 efter yrkesgrupp och kön, Svenskt Näringsliv/LO.

Tabell 21

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2019, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2019. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Antal långa sjukfall 2019
Restaurang- och storköksarbete	243	202	194	190	185	824
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	212	203	180	189	185	323
Personliga assistenter	243	205	195	201	183	830
Försäljare inom handel, m.m.	234	203	187	193	183	2 661
Städare och fönsterputsare	250	197	184	194	183	1 896
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	196	187	182	198	180	89
Pappers- och pappersmassearbetare	214	203	180	197	180	221
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	247	218	186	191	180	763
Textil-, skinn och läderindustriarbete	251	193	180	187	180	196
Yrkesförare	211	187	180	185	180	2 120
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	210	185	180	181	180	2 404
Metall- och övrigt industriellt arbete	221	182	180	180	180	5 117
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	194	180	180	180	180	1 765
Byggnadsmålare	205	179	176	180	180	294
Livsmedelsarbete	208	191	180	180	180	602
Väktare, ordningsvakter	230	181	180	189	178	262
Isolerings- och VVS-montörer	202	180	166	182	175	426
Byggnadsträarbetare	194	180	173	180	172	952
Elektriskt arbete	180	180	175	174	169	613
Träindustriarbete	215	181	180	180	168	415
Grafiskt arbete	199	182	185	186	160	86
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	162	202	180	189	151	78
Övriga yrkesgrupper						1 517
Samtliga yrkesgrupper	220	188	180	184	180	24 454

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 22

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2019, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2019. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Antal långa sjukfall 2019
Grafiskt arbete	181	184	185	225	233	18
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	229	243	184	195	225	138
Elektriskt arbete	196	192	164	180	200	39
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	280	228	217	200	194	131
Försäljare inom handel, m.m.	236	201	187	195	185	2 138
Personliga assistenter	245	205	192	202	184	689
Restaurang- och storköksarbete	256	196	195	187	183	562
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	181	191	181	76
Isolerings- och VVS-montörer	360	150	182	272	180	17
Städare och fönsterputsare	249	192	185	194	180	1 379
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	212	182	182	189	180	735
Metall- och övrigt industriellt arbete	231	194	186	182	180	1 340
Textil-, skinn och läderindustriarbete	251	216	180	180	180	138
Livsmedelsarbete	208	198	180	175	180	314
Byggnadsmålare	179	172	162	194	176	52
Träindustriarbete	206	192	175	172	174	108
Byggnadstråarbetare	217	174	180	203	169	43
Väktare, ordningsvakter	219	182	202	196	168	136
Yrkesförare	214	190	180	180	165	355
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	188	201	193	197	164	40
Pappers- och pappersmassarbetare	232	236	183	180	164	67
Övriga yrkesgrupper						1 032
Samtliga yrkesgrupper	235	197	185	190	180	9 547

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 23

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2019, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2019. Svenskt Näringsliv/LO, män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Antal långa sjukfall 2019
Städare och fönsterputsare	252	216	183	195	198	517
Restaurang- och storköksarbete	231	209	190	198	194	262
Textil-, skinn och läderindustriarbete	245	180	180	204	187	58
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	198	180	180	198	182	49
Personliga assistenter	237	205	221	186	182	141
Yrkesförare	210	186	180	188	181	1 765
Pappers- och pappersmassearbetare	212	202	180	198	180	154
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	241	216	180	190	180	632
Försäljare inom handel, m.m.	231	206	187	186	180	523
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	202	196	180	183	180	185
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	195	180	180	180	180	1 689
Väktare, ordningsvakter	239	180	180	180	180	126
Byggnadsmålare	207	180	178	180	180	242
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	209	186	176	180	179	1 669
Metall- och övrigt industriellt arbete	215	180	180	180	178	3 777
Livsmedelsarbete	208	181	180	180	176	288
Isolerings- och VVS-montörer	201	180	166	181	175	409
Byggnadsträarbetare	192	180	172	180	173	909
Elektriskt arbete	180	180	177	174	168	574
Träindustriarbete	224	180	180	180	164	307
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	162	202	180	182	151	74
Grafiskt arbete	210	182	185	184	142	68
Övriga yrkesgrupper						489
Samtliga yrkesgrupper	210	182	180	181	180	14 907

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Långvariga sjukfall 2007–2019 efter avtals- område, ålder och kön

I **diagram 24 till 27** redovisas långvariga sjukfall fördelat på ålder över tid, med separata redovisningar per kön och avtalsområde. Som nämnts i tidigare avsnitt ökar risken generellt att drabbas av ett långvarigt sjukfall ju äldre man blir. Över lag har kvinnor högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män.

Fram till 2009 såg vi en minskande sjukfrånvaro för alla åldersgrupper, båda könen och båda avtalsområdena. 2010 vände utvecklingen och sjukfrånvaron började öka. Ökningen fortsatte fram till och med 2015. Under 2016 avstannade ökningen av den sammanlagda sjukfrånvaron för samtliga åldersgrupper. Detta gällde både kvinnor och män inom både Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO. Mellan 2017 och 2019 fortsatte den långa sjukfrånvaron att minska. För åldersgruppen 16–25 år minskade inte sjukfrånvaron 2018, men dock 2019. Åldersgruppen 16–25 år har lägst risk för långvarig sjukfrånvaro, men skillnaden jämfört med övriga åldersgrupper har minskat över tid.

Diagram 24 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Kommuner

och regioner för åren 2007–2019. Den långvariga sjukfrånvaron fortsatte minska 2019 för samtliga åldersgrupper.

Diagram 25 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Kommuner och regioner för åren 2007–2019. Den långvariga sjukfrånvaron har fortsatt att minska 2019 för samtliga åldersgrupper, med undantag för män 26–35 år, där risken ökat. För män 46–55 år låg sjukfrånvaron kvar på ungefär samma nivå som 2018.

Diagram 26 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för åren 2007–2019. Den långa sjukfrånvaron har fortsatt att minska 2019 för samtliga åldersgrupper. Störst minskning sedan 2015 har skett för kvinnor 46–55 år.

Diagram 27 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för åren 2007–2019. Män 36–45 år hade ungefär samma risk för långvarig sjukfrånvaro 2019 som 2018. För övriga åldersgrupper minskade risken för långvarig sjukfrånvaro mellan 2018 och 2019.

Diagram 24

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp, Kommuner och regioner.

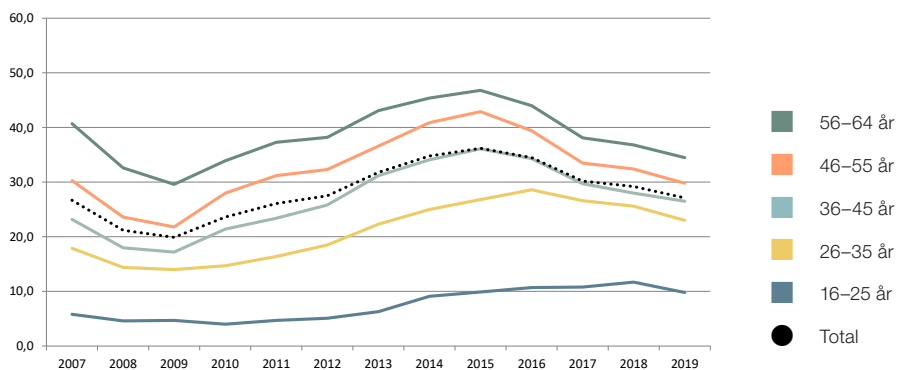

Diagram 25

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp, Kommuner och regioner.

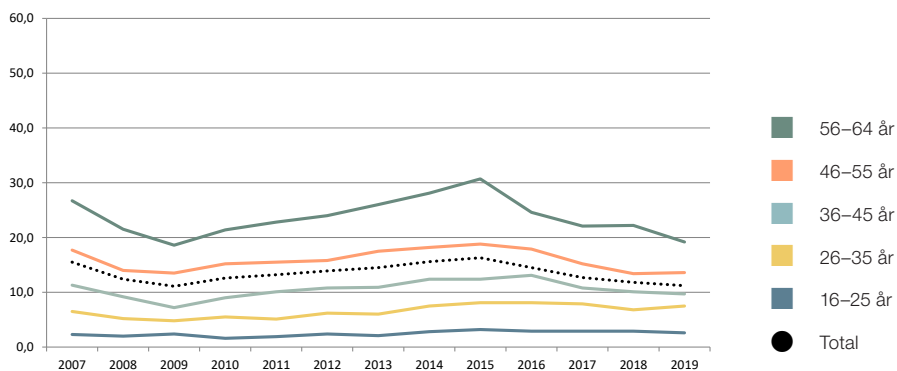

Diagram 26

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

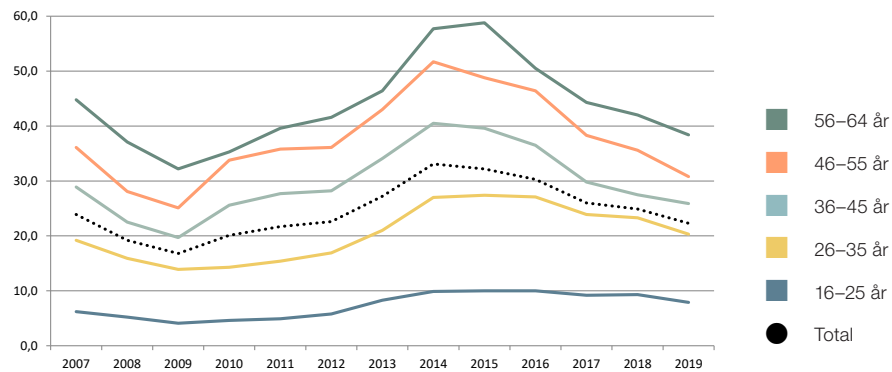
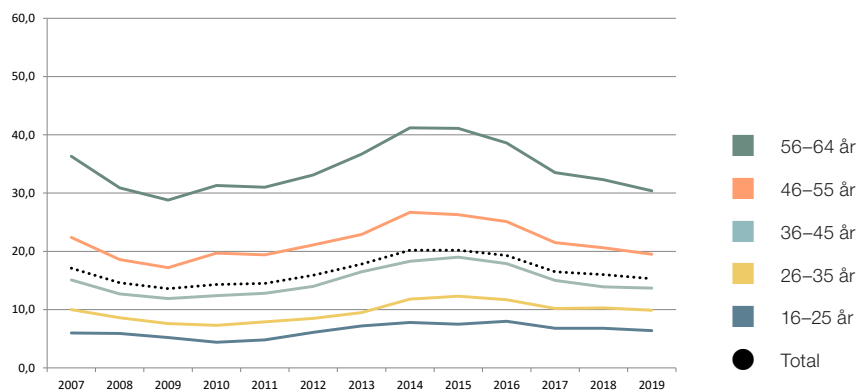

Diagram 27

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid

Diagram 28 och **diagram 29** visar den procentuella fördelningen av de två vanligaste diagnoserna, *psykiska* och *muskuloskeletala diagnoser*, vid långa sjukfall för åren 2005–2019. Diagrammen är uppdelade efter kön och avtalsområde.

Diagram 28 visar utvecklingen inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

Andelen *psykiska diagnoser* ökade fram till och med 2016 för både kvinnor och män, men har de senaste åren stabiliserats. *Psykiska diagnoser* är fortfarande den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro inom Kommuner och regioner.

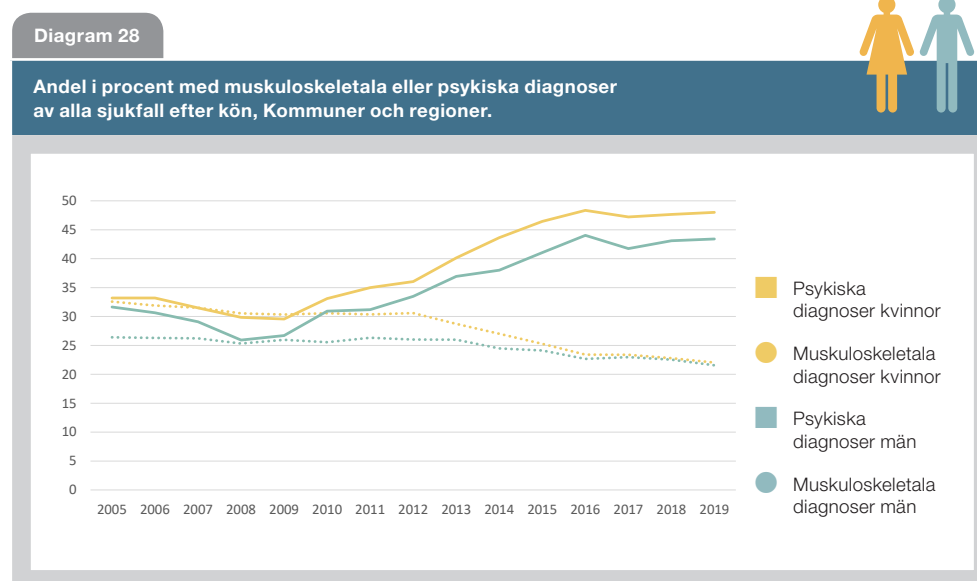
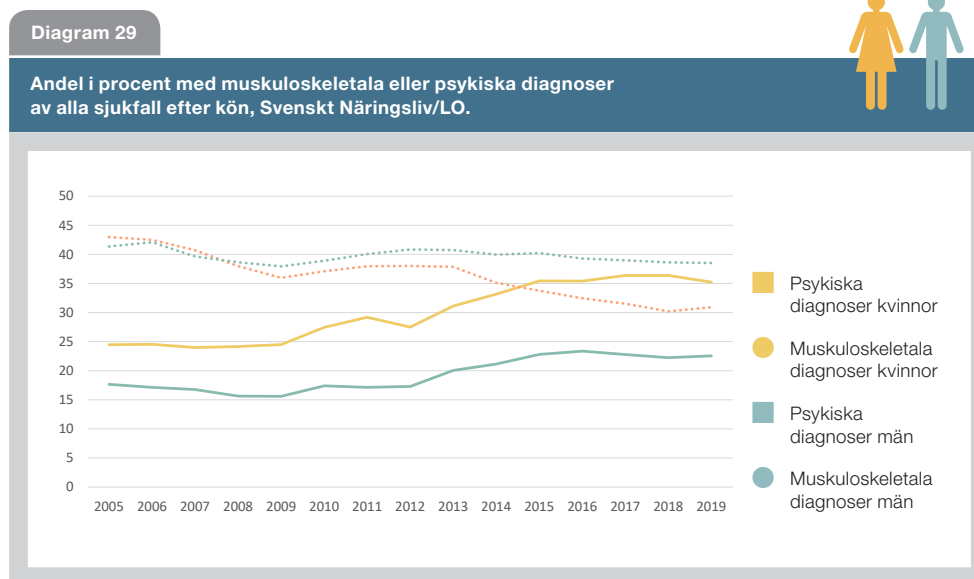

Diagram 29 visar utvecklingen inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Andelen *psykiska diagnoser* för kvinnor har nu gått om andelen *muskuloskeletala diagnoser*. För män har andelen *psykiska diagnoser* ökat fram till och

med 2016, men är ännu inte i närheten av andelen *muskuloskeletala diagnoser*. *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

I **diagram 30 till 33** redovisas sjukfallen efter ålder och diagnoskapitel för åren 2018 och 2019. De fyra diagrammen är uppdelade efter avtalsområde och kön.

Diagram 30 visar de oftast förekommande diagnoserna för kvinnor anställda inom Kommuner och regioner. Upp till 55 år dominerar *psykiska diagnoser*. Därefter ökar andelen *muskuloskeletala diagnoser* och blir då ungefär lika vanligt förekommande som *psykiska diagnoser*. För män inom Kommuner och regioner ser vi i **diagram 31** ett liknande mönster. För män över 55 år är *cirkulationsorganens sjukdomar* den tredje vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro.

Diagram 32 och **diagram 33** visar de vanligaste förekommande diagnoserna fördelade efter ålder och kön för anställda inom Svenskt Näringsliv/LO. Från 46 års ålder är *muskuloskeletala diagnoser* vanligast bland kvinnor som arbetar inom avtalsområdet. Bland kvinnor under 46 år är *psykiska diagnoser* vanligast. Bland män inom Svenskt Näringsliv/LO är det *muskuloskeletala diagnoser* som är dominerande i alla åldersgrupper från 36 års ålder. För män mellan 26 och 35 år är *psykiska diagnoser* vanligast. I åldersgruppen 16–25 år är *psykiska diagnoser*, *muskuloskeletala diagnoser* samt *skador och förgiftningar* ungefär lika vanligt förekommande. Unga kvinnor har en betydande andel *graviditetsrelaterade diagnoser*.

Diagram 30

Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018 och 2019, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp. Kommuner och regioner.

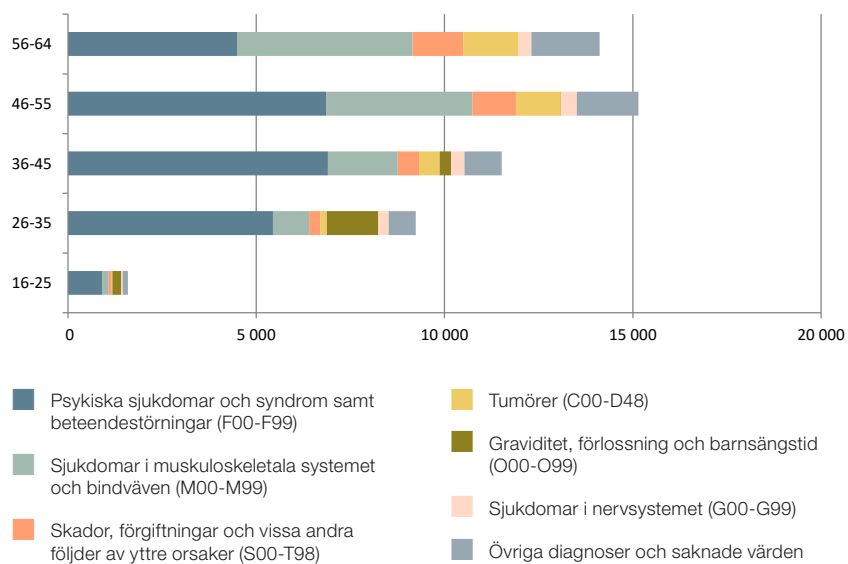

Diagram 31

Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018 och 2019, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp. Kommuner och regioner.

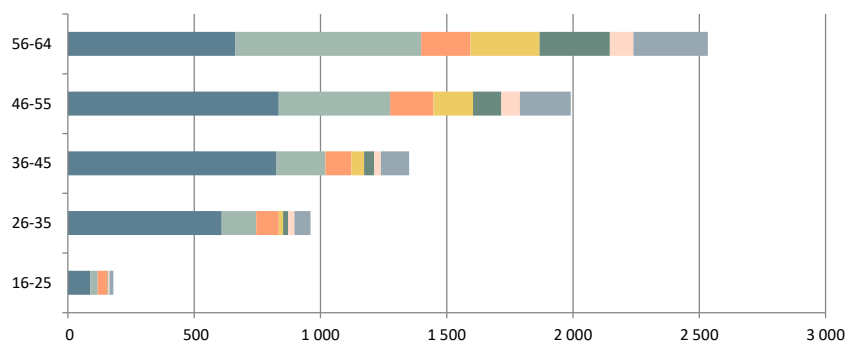

Diagram 32

Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018 och 2019, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp. Svenskt Näringsliv/LO.

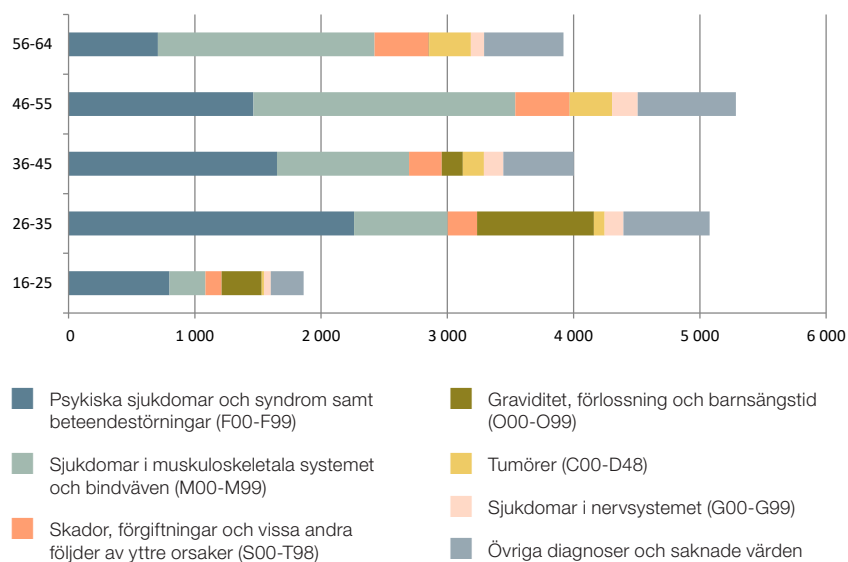
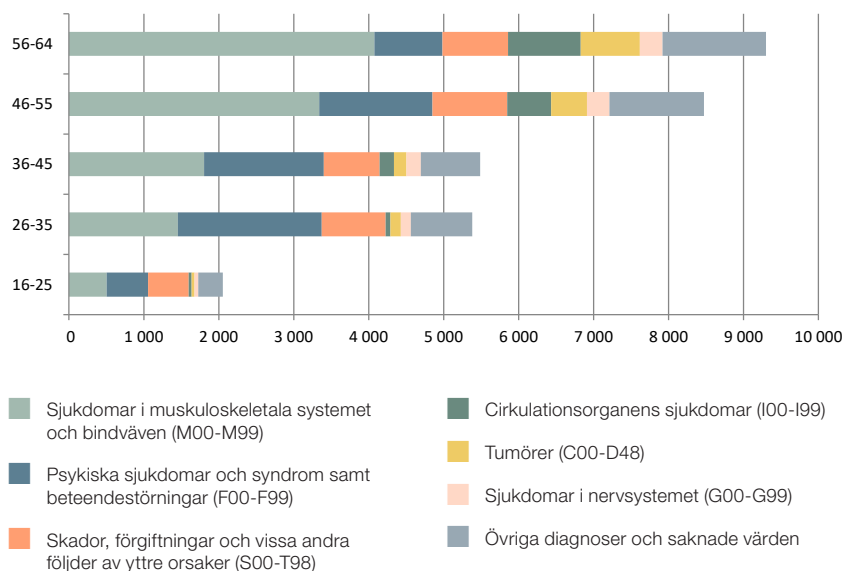

Diagram 33

Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018 och 2019, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp. Svenskt Näringsliv/LO.

Sjukfall med samsjuklighet

I detta avsnitt beskriver vi långvarig sjukfrånvaro med fler än en diagnoskod för avtalsområdena Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO. Med fler än en diagnoskod menas här att den

sjukskrivne på sitt läkarintyg har mer än en och upp till tre diagnoskoder enligt klassificeringsstandarderna ICD-10, Socialstyrelsen 1997.

REDOGÖRELSE FÖR OLIKA BENÄMNINGAR

Här kommer exempel och definitioner av diagnoskapitel, diagnosavsnitt, diagnoskategori och diagnoskod.

Ett diagnoskapitel är till exempel Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99).

Varje diagnoskapitel innehåller i sin tur diagnosavsnitt och diagnoskategorier.

Diagnosavsnitt omfattar grupper, diagnoskategorier med egen rubrik av likartade sjukdomar eller tillstånd. Diagnoskapitlet Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99) rymmer exempelvis totalt 78 olika kategorier.

Ett diagnoskapitel innehåller också diagnoskoder. Till exempel innehåller diagnoskapitlet ovan 450 unika diagnoskoder.

Diagnoskapitel

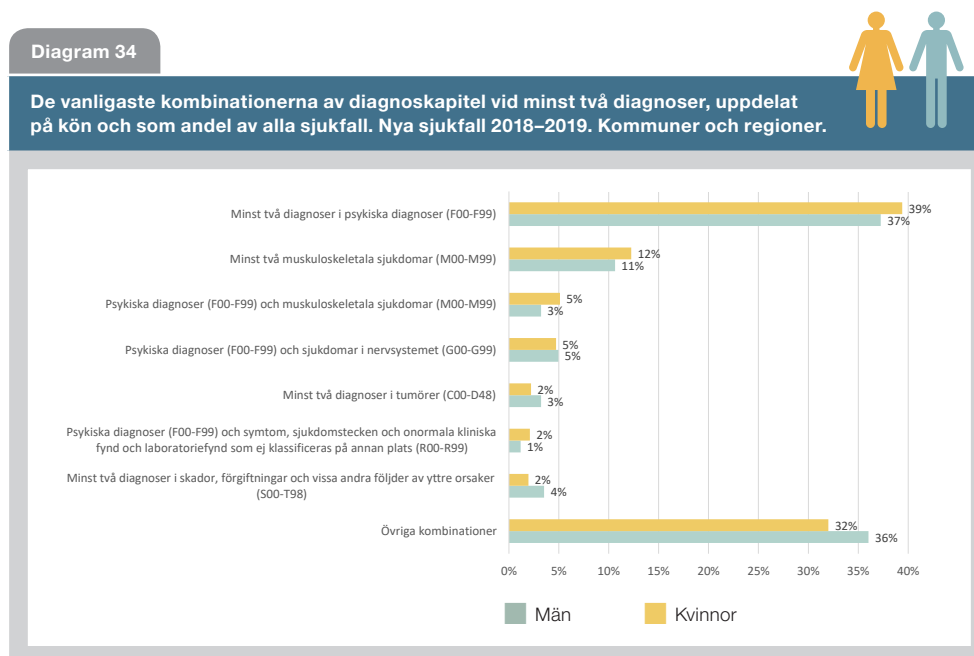
De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel för Kommuner och regioner redovisas i **diagram 34**. Av ärenden med fler än en diagnoskod gäller 89 procent kvinnor och 11 procent män. Den vanligaste kombinationen vid långvarig sjukfrånvaro med två eller flera diagnoser är en kombination av flera *psykiska diagnoser* och därefter kommer en kombination av flera *muskuloskeletala sjukdomar*. Det gäller både kvinnor och män.

I **diagram 35** visas motsvarande fördelning för avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Här står kvinnor för 44 procent av den långvariga sjukfrånvaron med fler än en diagnoskod och män för 56 procent. Den vanligaste kombinationen för långvarig sjukfrånvaro med två eller flera diagnoser är en kombination av flera *psykiska diagnoser* och därefter kommer en kombination av flera *muskuloskeletala sjukdomar*. Det gäller både kvinnor och män.

Övriga kombinationer är andra konstellationer utöver de som redovisas i **diagram 34** för Kommuner och regioner och **diagram 35** för Svenskt Näringsliv/LO. Där kan vi se att kvinnor och män i både Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO har en stor andel *övriga kombinationer*. Inom Kommuner och regioner är det främst *psykiska diagnoser* i kombination med ett annat diagnoskapitel. För kvinnor utgör detta 30 procent av diagnoserna i *övriga kombinationer* respektive 23 procent för män. Därefter kommer *muskuloskeletal sjukdom* i kombination med ett annat diagnoskapitel, vilket utgör 27 procent

för kvinnor respektive 23 procent för män.

I kategorin *övriga kombinationer* inom Svenskt Näringsliv/LO har 27 procent av kvinnorna och 31 procent av männen någon form av *muskuloskeletal diagnos* i kombination med något annat diagnoskapitel. Näst vanligast för kvinnor är en *psykisk diagnos* i kombination med ett annat diagnoskapitel, vilket utgör 25 procent, medan män har 25 procent av en kombination med diagnoskapitlet cirkulationsorganens sjukdom och ett annat diagnoskapitel.

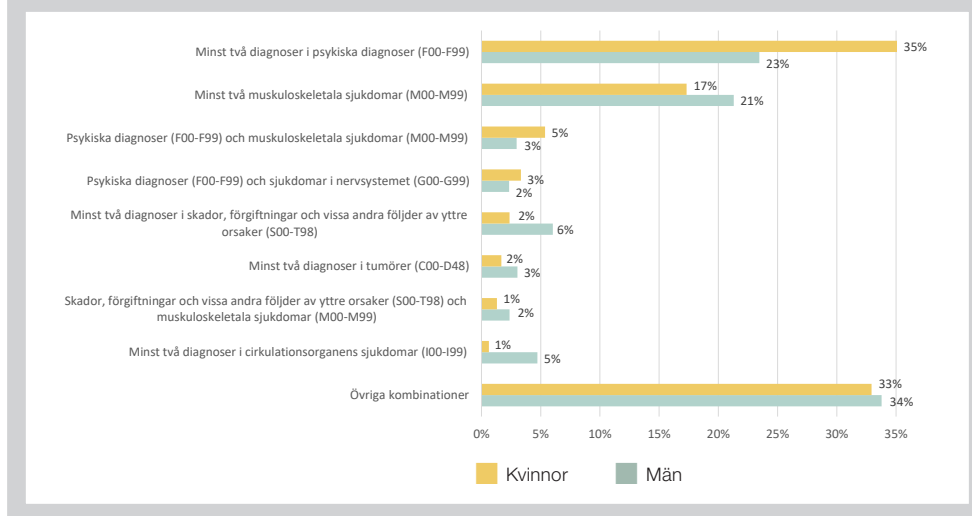

När enbart ett diagnoskapitel redovisas i grafen betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i grafen.

Diagram 35

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall. Nya sjukfall 2018–2019. Svenskt Näringsliv/LO.

När enbart ett diagnoskapitel redovisas i grafen betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i grafen.

Diagnosavsnitt

Diagram 36 visar de vanligaste kombinationerna av diagnosavsnitt för kvinnor och män i Kommuner och regioner. Den vanligaste kombinationen av diagnosavsnitt för kvinnor och män är *reaktion på svår stress (F43)* tillsammans med *depression (F32)*, därefter kommer *reaktion på svår stress (F43)* tillsammans med *ångestsyndrom (F41)* för kvinnor och *depression (F32)* tillsammans med *ångestsyndrom (F41)* för män.

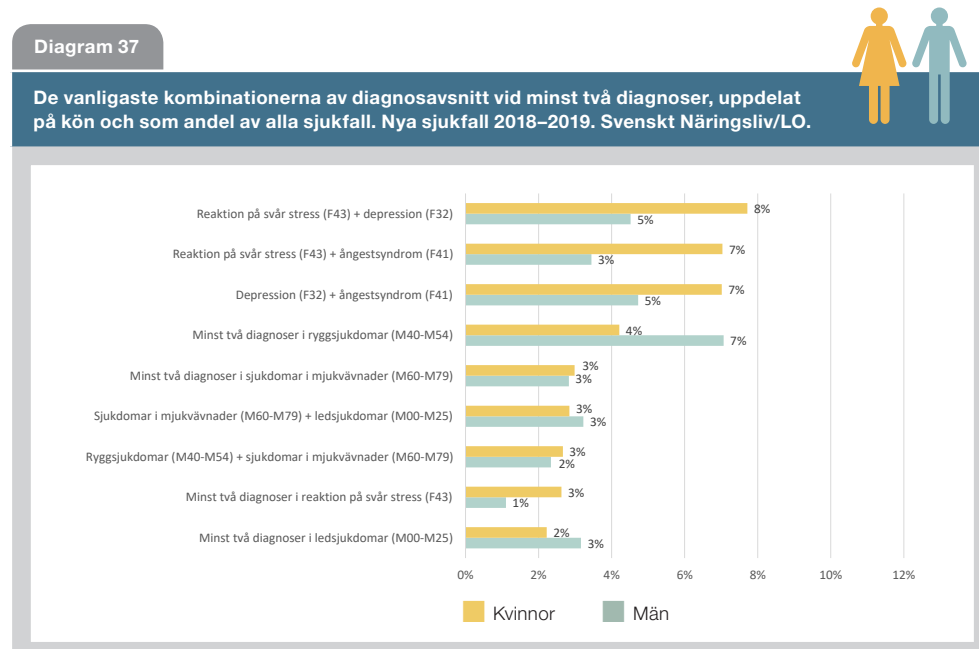
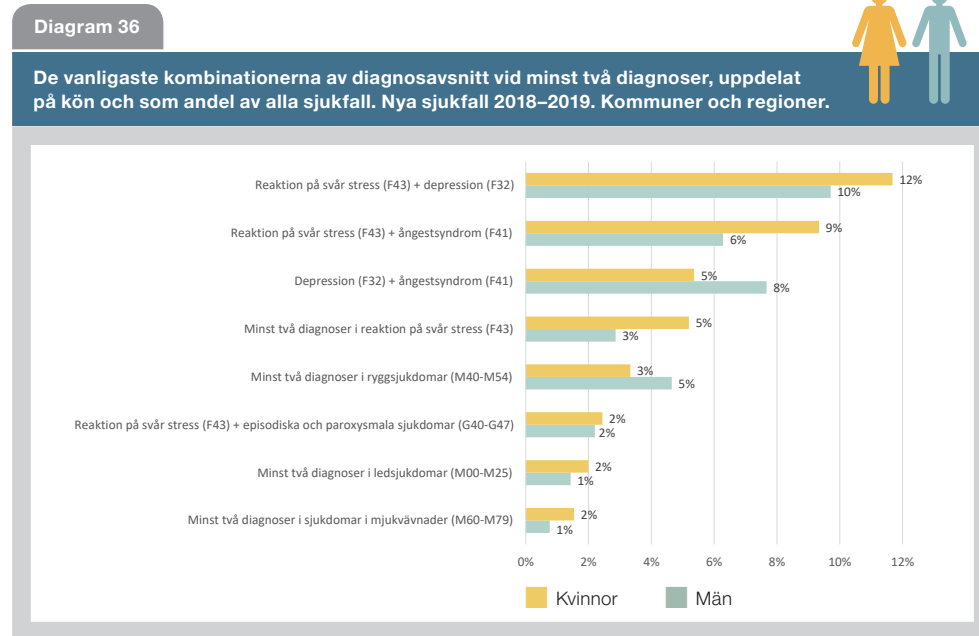
Diagram 37 visar motsvarande fördelning för Svenskt Näringsliv/LO. Där kan vi se att den vanligaste kombinationen för kvinnor är *reaktion på svår stress (F43)* tillsammans med *depression (F32)* och för män flera diagnoser inom

avsnittet *ryggsjukdomar (M40-M54)*. För män med kombinationer inom diagnosavsnittet *ryggsjukdomar (M40-M54)* är det kombinationer av diagnoskategorierna *andra sjukdomar i mellankotskivorna (M51)* och *ryggvärk (M54)* som är vanligast.

De redovisade kombinationerna i **diagram 36** och **37** summerar inte till 100 procent. Det beror på att vi har exkluderat kategorin *övriga kombinationer* för att få en bättre överblick över de vanligaste kombinationerna av diagnosavsnitten. Inom Kommuner och regioner utgör *övriga kombinationer* 59 procent för kvinnor och 64 procent för män. För Svenskt Näringsliv/LO utgör *övriga*

kombinationer 61 procent för kvinnor och 68 procent för män. Att det för diagnosavsnitten är en stor andel *övriga kombinationer* beror främst på att det stora antalet diagnosavsnitt skapar

många unika kombinationer. Inom Kommuner och regioner finns det 2 672 unika kombinationer av diagnosavsnitt och inom Svenskt Näringsliv/LO finns det 2 333 unika kombinationer.

Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2018

I **tabell 24** redogörs för antalet sjukfall som lett till månadsersättning per 1 000 sysselsatta.

Årtalen avser det år som sjukfallen börjat och inte det år som månadsersättningen beviljats. Statistiken är avläst med två års eftersläpning och redovisas därför till och med 2018.

Det har skett en betydande minskning av antalet sjukfall som leder till månadsersättning de senaste åren, både inom

Kommuner och regioner och inom Svenskt Näringsliv/LO. Inom båda avtalsområdena ledde totalt 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning 2018, jämfört med 0,7 år 2015. Detta sammanfaller med en minskning av antalet nybeviljade sjukersättningar hos Försäkringskassan. Ökad andel avslag på ansökan om sjukersättning är en förklaring. En annan förklaring är att sjukersättning börjat beviljats senare i sjukfall efter att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades 2016.

Tabell 24

Nya sjukfall som har lett till månadsersättning 2015–2018, per 1 000 sysselsatta efter kön och avtalsområde.

	Kön	Risk 2015	Risk 2016	Risk 2017	Risk 2018	Antal sjukfall 2018
Kommuner och regioner	Kvinnor	0,7	0,3	0,2	0,2	170
	Män	0,6	0,3	0,2	0,1	39
	Total	0,7	0,3	0,2	0,2	209
Svenskt Näringsliv/LO	Kvinnor	0,8	0,4	0,2	0,2	80
	Man	0,6	0,3	0,2	0,2	158
	Total	0,7	0,3	0,2	0,2	238

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 38 visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta 2019 fördelat på län och kön. Den regionala spridningen av antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 2**).

Totalt var risken högst i Gävleborgs län, med 25,4 sjukfall per 1 000 sysselsatta, och lägst i Stockholms län med 16,8 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Kvinnor hade 2019 fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män i samtliga län. Under 2019 var risken för kvinnor högst i Gävleborgs län med 33,3 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Lägst risk för kvin-

nor hade Örebro län med 20,6. Även för män var risken högst i Gävleborgs län med 17,4, lägst var risken i Stockholms län med 11,6.

Störst skillnad mellan könen hade Gävleborgs län, med nära 16 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Minst skillnad mellan könen hade Örebro län, med knappt 8 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

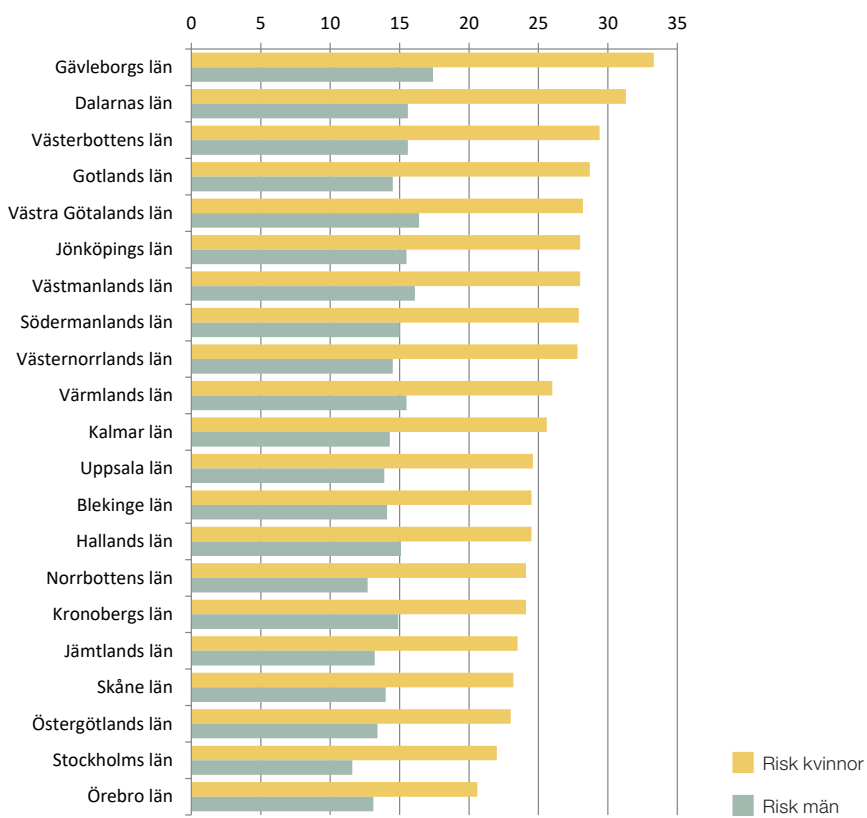
Skillnaden mellan länen kan delvis förklaras av skillnader i näringslivsstrukturen. Risken är beräknad efter var den sjukskrivna personen bor och inte utifrån var arbetsplatsen är belägen.

33.3 **17.4** PER 1000

Diagram 38

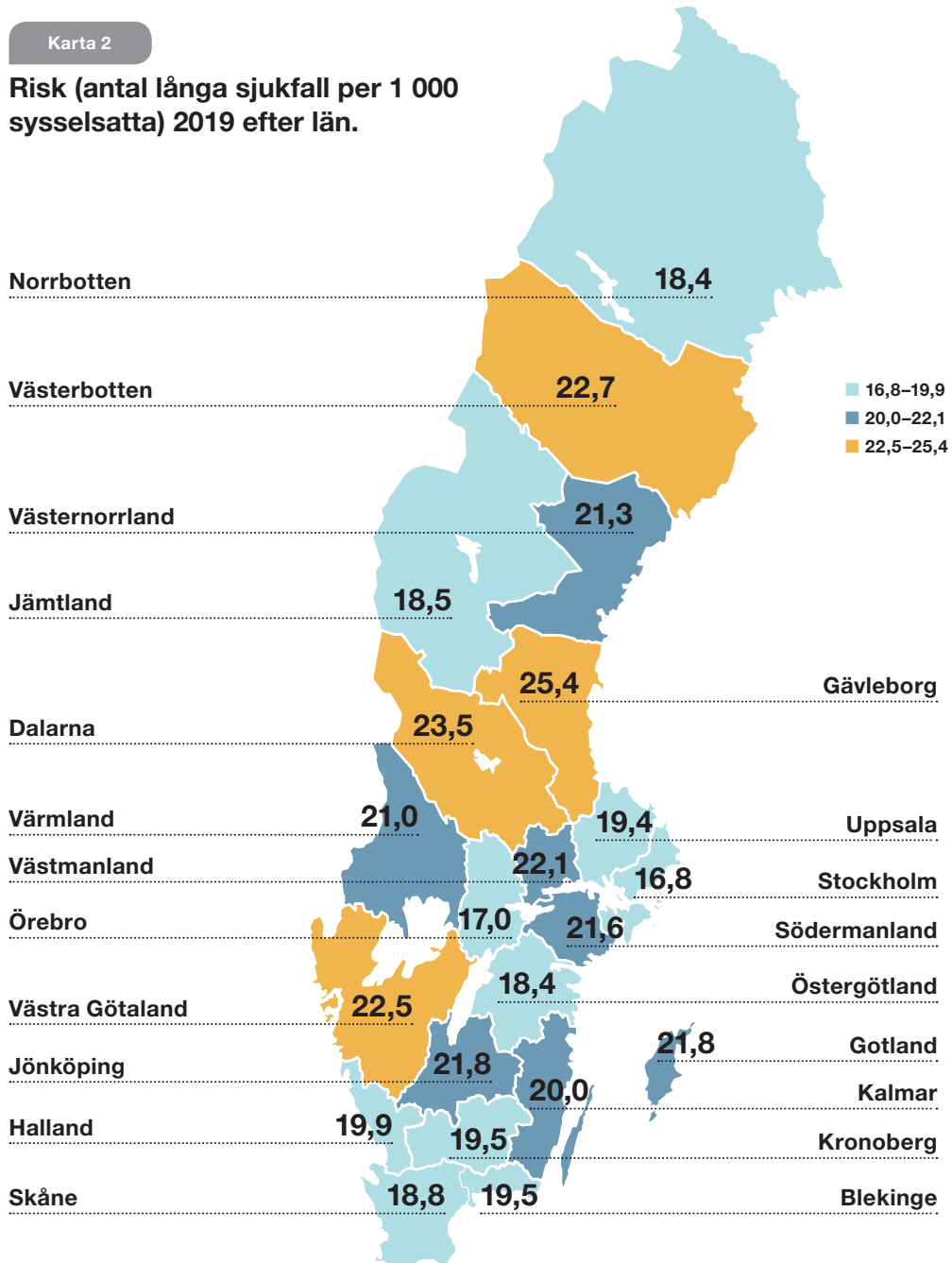

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2019 efter län och kön.

Karta 2

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2019 efter län.

Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval

Händelseförlopp – hur gick arbetsolyckan till?

För varje arbetsolycksfall registreras information om hur olyckan gick till och hur skadan uppstod. Vid anmälan får den skadade svara på tre frågor:

1. Vad sysslade du med när olyckan inträffade?
2. Vad orsakade olyckan?
3. Vad gjorde du dig illa på (hur uppstod skadan)?

Den skadade får möjlighet att med egna ord svara på frågorna i fritext. En fritextbeskrivning av händelseförloppet ger goda möjligheter att specificera detaljer som är viktiga för att veta vilka praktiska skadeförebyggande åtgärder man kan ta till för att olycksfall ska kunna undvikas i framtiden.

Sedan 2005 registreras svaren som löpande fritext. I rapporten har händelseförloppen klassificerats direkt med ledning av de fritextbaserade svaren.

Beräkning av risk, antal fall per 1 000 sysselsatta

För att identifiera de yrkesgrupper i arbetslivet som oftare råkar ut för arbetsskada och/eller långvarig sjukfrånvaro än andra har vi beräknat hur många fall som inträffar per 1 000 sysselsatta (i åldrarna 16–64 år) och år. Uppgift om antal sysselsatta fördelat på kön, åldersgrupp, näringsgren, yrkeskod och sektor kommer från Statistiska centralbyråns, SCB:s, yrkesregister.²

Ålderstandardisering

Förekomsten av sjukdomar påverkas av ålder och kön. Även risken för att drabbas av olika typer av arbetsolyckor kan påverkas av ålder och kön. Den som vill jämföra sjukdomsfrekvens mellan yrkesgrupper behöver ta hänsyn till eventuella skillnader i ålder och kön mellan grupperna. I rapporten har vi beräknat en ålderstandardiserad risk för olika yrkesgrupper och kön att drabbas av långvarig sjukfrånvaro.

Vi har också beräknat risken att drabbas av olika typer av arbetsolycksfall i förhållande till genomsnittet för olika åldersgrupper och kön. I exemplet nedan beräknas den risken i förhållande till genomsnittet för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år.

EXEMPEL

(Fiktiva siffror)

- Totalt antal sysselsatta kvinnor är 100 000
- I åldersgruppen 26–35 år finns det 20 000 sysselsatta kvinnor
- Det totala antalet olycksfall för kvinnor är 1 500
- Antalet olycksfall för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år är 600

A **Risken för kvinnor att drabbas av ett olycksfall**

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i alla åldrar}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i alla åldrar}} = \frac{1\,500}{100\,000} = 0,015$$

B **Risken för kvinnor i åldern 26–35 år att drabbas av ett olycksfall**

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i åldern 26–35 år}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i åldern 26–35 år}} = \frac{600}{20\,000} = 0,03$$

$$\frac{\text{B}}{\text{A}} = \frac{0,03}{0,015} = 2,0$$

Med liknande räkneexempel för kvinnor i genomsnitt (alla åldrar) blir risken 1,0 att drabbas av ett olycksfall. Detta betraktas då som ett normalvärde. Risken för kvinnor i åldern 26–35 år är alltså dubbelt så hög som för kvinnor generellt (normalvärde).

Länsuppgifter

I de tabeller där vi redovisar länsstatistik är det efter uppgift om var den skadade bor, inte geografiskt efter var skadan inträffade.

Preliminära uppgifter

Om inte annat anges utgår statistikbearbetningarna i årets rapport från de ärenden som rapporterats in och godkänts av Afa Försäkring till och med december 2019. Statistiken redovisas per det år då olycksfallet eller sjukskrivningen inträffade. Arbets-sjukdomarna redovisas för det år sjukdomen visade sig. Uppgifterna för de senaste åren är ofullständiga, då det finns viss eftersläpning i inflödet av ärenden.

Dessutom sker, särskilt när det gäller de senaste åren, en viss förskjutning av skadornas allvarlighet. Det kan i en del fall dröja flera år innan det står klart vilka medicinska, ekonomiska och individuella konsekvenser en viss skada eller sjukdom kommer att medföra. Detta försvårar jämförelser av skadeutvecklingen över tid. I slutet av varje avsnitt redovisar vi ett antal tidsserier där varje år har avlästs ett eller två år efter det att skadan/sjukskrivningen inträffade.

²Yrkesregistret baseras på SCB:s befolkningsregister (RTB), sysselsättningsregister (SREG), aktivitetsregister (AREG) samt register över befolkningens utbildning (UREG). Yrkesuppgiften kommer från ett tjugotal källor, men i första hand hämtas uppgifter för anställda från SCB:s årliga officiella lönestrukturstatistik.

Bilagor

Bilaga 1

Tabell 25

Arbetsolycksfall som orsakat dödsfall 2019.	
Händelse	Antal
Drunkning	2
Däck som exploderar	1
Fall från höjd	4
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	1
Klämskador, övriga	2
Lasta, lossa, bära eller flytta	1
Maskiner för bearbetning och framställning	2
Något ramlar, tippar, välter eller rasar	2
Olycka med lyftanordning inblandad	1
Ramla, oklart inne/ute	1
Övriga händelser	2
Total	19

Bilaga 2a

Tabell 26

Arbetssjukdomar som orsakat dödsfall men insjuknandeår 2009–2019, efter diagnos.	
Diagnos	Antal
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	5
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	1
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	3
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	1
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	4
Tumörer (C00-D48)	155
Total	169

Bilaga 2b

Tabell 27

Arbetsjukdomar som orsakat dödsfall 2009–2019, efter yrkesgrupp.

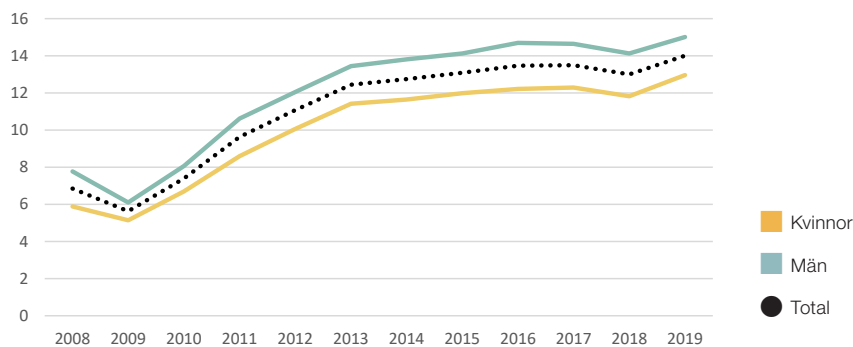
Yrkesgrupp	Antal
Metall- och övrigt industriellt arbete	50
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	24
Isolerings- och VVS-montörer	20
Elektriskt arbete	16
Byggnadstråarbetare	13
Byggnadsmålare	7
Yrkesförare	4
Brandpersonal	3
Övriga yrkesgrupper	3
Försäljare inom handel, m.m.	2
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	2
Lärare och skolledare	2
Poliser	2
Chefer för övriga mindre företag och enheter	2
Fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare, m.fl.	2
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	1
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	1
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	1
Läkare	1
Sjuksköterskor och barnmorskor	1
Träindustriarbete	1
Administrativa assistenter	1
Forsknings- och utvecklingschefer	1
Förvaltare inom skogsbruk och lantbruk, m.fl.	1
Maskiningenjörer och maskintekniker	1
Resebyrå- och turistbyråtjänstemän	1
Specialister inom miljöskydd och miljöteknik	1
Verkställande direktörer, verkschefer, m.fl.	1
Övriga administrations- och servicechefer, nivå 2	1
Övriga civilingenjörer, m.fl.	1
Övriga drift- och verksamhetschefer	1
Övriga yrkesgrupper	1
Total	169

Bilaga 3a

Diagram 39

Antal godkända arbetsskador, det vill säga färdolyckor, arbetsolyckor och arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta, total och per kön.

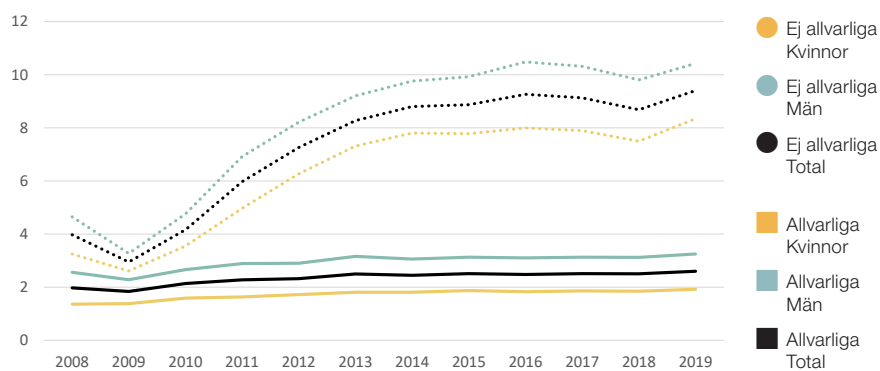

Bilaga 3b

Diagram 40

Antal allvarliga och ej allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta, totaler och per kön.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter. Ökningen av antalet arbetsskador per 1 000 sysselsatta från och med 2010 har flera förklaringar, ökad sysselsättning med fler arbetade timmar, ändrade försäkringsvillkor som gjorde att fler blev berättigade ersättning 2012 samt införandet av webbanmälan 2012. Ökningen har till största del utgjorts av ej allvarliga olyckor, detta illustreras i diagram 40, där det framgår att utvecklingen av allvarliga olycksfall har varit relativt jämn.

Bilaga 4a

Tabell 28

Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro, Kommuner och regioner.

Sjukklass	Kön*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
15-90 sjukdagar	Kvinnor	284	299	385	423	432	541	513	433	414	397	357	306
	Män	224	226	247	270	242	296	268	255	223	208	187	171
	Total	508	525	632	693	674	837	781	688	637	605	544	477
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	17 765	16 530	19 690	21 632	22 714	26 108	29 276	31 615	31 164	27 654	26 830	24 517
	Män	2 958	2 686	3 025	3 167	3 327	3 550	3 984	4 336	4 134	3 721	3 575	3 380
	Total	20 723	19 216	22 715	24 799	26 041	29 658	33 260	35 951	35 298	31 375	30 405	27 897
Månads-ersättning	Kvinnor	1 248	850	1 588	1 557	1 681	2 267	1 800	1 062	423	252	170	86
	Män	330	224	353	335	357	413	324	232	112	75	39	23
	Total	1 578	1 074	1 941	1 892	2 038	2 680	2 124	1 294	535	327	209	109
Total		22 809	20 815	25 288	27 384	28 753	33 175	36 165	37 933	36 470	32 307	31 158	28 483

I Kommuner och regioner lämnas ersättning för korta sjukfall endast för timanställda.

Bilaga 4b

Tabell 29

Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro, Svenskt Näringsliv/LO.

Sjukklass	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
15-90 sjukdagar	Kvinnor	12 286	11 785	12 754	13 786	13 369	13 834	13 787	13 548	14 581	14 159	12 885	12 316
	Män	20 599	19 950	20 992	22 009	21 651	22 250	22 260	21 726	23 339	23 056	20 850	19 867
	Total	32 885	31 735	33 746	35 795	35 020	36 084	36 047	35 274	37 920	37 215	33 735	32 183
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	7 393	6 381	8 070	8 860	9 261	11 042	12 499	13 208	12 538	10 875	10 519	9 511
	Män	12 982	11 724	12 760	13 338	14 450	16 155	17 395	18 499	17 989	15 844	15 631	14 842
	Total	20 375	18 105	20 830	22 198	23 711	27 197	29 894	31 707	30 527	26 719	26 150	24 353
Månads-ersättning	Kvinnor	504	369	807	727	864	1 198	974	568	274	120	80	36
	Män	1 027	758	1 263	1 048	1 237	1 436	1 354	870	456	249	158	65
	Total	1 531	1 127	2 070	1 775	2 101	2 634	2 328	1 438	730	369	238	101
Total		54 791	50 967	56 646	59 768	60 832	65 915	68 269	68 419	69 177	64 303	60 123	56 637

Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018 och 2019.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön, Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Totalsumma	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	369	0,7%	52	0,7%	421	0,7%
Cirkulationsorganens sjukdomar	1 053	2,0%	453	6,5%	1 506	2,6%
Akut hjärtinfarkt	69	0,1%	46	0,7%	115	0,2%
Andra former av hjärtsjukdom	255	0,5%	114	1,6%	369	0,6%
Sjukdomar i hjärnans kärl	473	0,9%	210	3,0%	683	1,2%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbnings- och ämnesomsättningssjukdomar	400	0,8%	46	0,7%	446	0,8%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	280	0,5%	63	0,9%	343	0,6%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 923	3,7%	0	0,0%	1 923	3,3%
Hudens och underhudens sjukdomar	219	0,4%	37	0,5%	256	0,4%
Matsmältningsorganens sjukdomar	542	1,1%	103	1,5%	645	1,1%
Psyksiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	24 594	47,7%	3 019	43,0%	27 613	47,1%
Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	14 760	28,6%	1 387	19,8%	16 147	27,5%
Förstämningssyndrom	6 161	11,9%	989	14,1%	7 150	12,2%
Ångestsyndrom	2 779	5,4%	432	6,2%	3 211	5,5%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	134	0,3%	17	0,2%	151	0,3%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	11 533	22,3%	1 540	21,9%	13 073	22,3%
Ledsjukdomar	4 304	8,3%	572	8,2%	4 876	8,3%
Ryggsjukdomar	4 030	7,8%	626	8,9%	4 656	7,9%
Sjukdomar i mjukvävnader	2 686	5,2%	265	3,8%	2 951	5,0%
Sjukdomar i nervsystemet	1 442	2,8%	223	3,2%	1 665	2,8%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	230	0,4%	55	0,8%	285	0,5%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	124	0,2%	30	0,4%	154	0,3%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	196	0,4%	37	0,5%	233	0,4%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	3 452	6,7%	594	8,5%	4 046	6,9%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	1 240	2,4%	151	2,2%	1 391	2,4%
Tumörer	3 386	6,6%	501	7,1%	3 887	6,6%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	192	0,4%	48	0,7%	240	0,4%
Övriga diagnoser och saknade värden	294		48		342	
Totalsumma	51 603		7 017		58 620	

Bilaga 5b

Tabell 31

Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018 och 2019.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön, Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Totalsumma	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	140	0,7%	213	0,7%	353	0,7%
Cirkulationsorganens sjukdomar	347	1,7%	1 849	6,0%	2 196	4,3%
Akut hjärtinfarkt	19	0,1%	241	0,8%	260	0,5%
Andra former av hjärtsjukdom	67	0,3%	532	1,7%	599	1,2%
Sjukdomar i hjärnans kärl	157	0,8%	654	2,1%	811	1,6%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbningar och ämnesomsättningsjukdomar	126	0,6%	226	0,7%	352	0,7%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	114	0,6%	230	0,7%	344	0,7%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 414	7,0%	0	0,0%	1 414	2,8%
Hudens och underhudens sjukdomar	100	0,5%	170	0,6%	270	0,5%
Matsmältningsorganens sjukdomar	227	1,1%	563	1,8%	790	1,6%
Psyksiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	6 883	34,2%	6 490	21,1%	13 373	26,3%
Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	3 059	15,2%	2 115	6,9%	5 174	10,2%
Förstämningssyndrom	2 169	10,8%	2 525	8,2%	4 694	9,2%
Ångestsyndrom	1 184	5,9%	1 105	3,6%	2 289	4,5%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	49	0,2%	52	0,2%	101	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	5 864	29,1%	11 177	36,4%	17 041	33,5%
Ledsjukdomar	1 941	9,6%	3 992	13,0%	5 933	11,7%
Ryggsjukdomar	1 961	9,7%	4 231	13,8%	6 192	12,2%
Sjukdomar i mjukvävnader	1 731	8,6%	2 538	8,3%	4 269	8,4%
Sjukdomar i nervsystemet	665	3,3%	977	3,2%	1 642	3,2%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	101	0,5%	201	0,7%	302	0,6%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	37	0,2%	151	0,5%	188	0,4%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	42	0,2%	83	0,3%	125	0,2%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	1 474	7,3%	4 011	13,1%	5 485	10,8%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	563	2,8%	725	2,4%	1 288	2,5%
Tumörer	940	4,7%	1 612	5,3%	2 552	5,0%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	77	0,4%	173	0,6%	250	0,5%
Övriga diagnoser och saknade värden	983		1 793		2 776	
Totalsumma	20 146		30 696		50 842	

Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2018–2019, Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	210	232
Cirkulationsorganens sjukdomar	299	303
Varav sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Andra former av hjärtsjukdom	249	229
Akut hjärtinfarkt	171	198
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbnings- och ämnesomsättningsjukdomar	200	275
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	214	205
Graviditet, förlossning och barnsängstid	146	
Hudens och underhudens sjukdomar	217	194
Matsmältningsorganens sjukdomar	217	183
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	239	241
Varav anpassningstörningar och reaktion på svår stress	238	235
Förstämningssyndrom	243	256
Ångestsyndrom	218	235
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	217	360
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	186	180
Varav ledsjukdomar	180	175
Ryggsjukdomar	200	192
Sjukdomar i mjukvävnader	188	179
Sjukdomar i nervsystemet	248	360
Sjukdomar i urin- och könsorganen	223	302
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	225	172
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	220	199
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	172	159
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	229	232
Tumörer	360	304
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	248	287
Total	217	218

Bilaga 6b

Tabell 33

Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2018–2019, Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	188	182
Cirkulationsorganens sjukdomar	240	202
Varav sjukdomar i hjärnans kärl	360	346
Andra former av hjärtsjukdom	180	184
Akut hjärtinfarkt	147	149
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbnings- och ämnesomsättningsjukdomar	204	202
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	178	165
Graviditet, förlossning och barnsängstid	135	
Hudens och underhudens sjukdomar	170	161
Matsmältningsorganens sjukdomar	184	173
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	223	211
Varav anpassningstörningar och reaktion på svår stress	221	198
Förstämningssyndrom	226	223
Ångestsyndrom	210	199
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	159	248
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	180	173
Varav ledsjukdomar	171	154
Ryggsjukdomar	184	180
Sjukdomar i mjukvävnader	180	173
Sjukdomar i nervsystemet	196	205
Sjukdomar i urin- och könsorganen	183	219
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	229	184
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	222	185
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	158	150
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	195	203
Tumörer	345	301
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	166	200
Totalsumma	185	180

Bilaga 7a

Tabell 34

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, Kommuner och regioner.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
16–25 år	4,0	4,2	3,4	4,1	4,5	5,3	7,5	8,1	8,5	8,5	9,0	7,5
26–35 år	12,3	11,9	12,6	13,8	15,6	18,4	20,8	22,2	23,4	21,8	20,7	18,9
36–45 år	16,1	15,1	18,7	20,5	22,5	26,7	29,2	30,6	29,3	25,1	23,7	22,4
46–55 år	21,4	19,9	25,2	27,8	28,7	32,4	36,0	37,5	34,5	29,3	28,0	26,0
56–64 år	29,8	26,8	30,8	33,7	34,7	38,9	41,2	43,0	39,4	34,3	33,3	30,9
Total	19,2	17,8	21,1	23,2	24,4	27,8	30,3	31,5	29,6	25,9	24,9	23,1

Bilaga 7b

Tabell 35

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, Svenskt Näringsliv/LO.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
16–25 år	5,6	4,8	4,5	4,9	6,0	7,6	8,7	8,5	8,8	7,8	7,8	7,0
26–35 år	10,7	9,6	9,4	10,2	11,1	13,1	16,4	16,9	16,4	14,3	14,2	13,0
36–45 år	15,4	14,1	16,1	17,0	18,0	21,5	24,6	24,7	23,1	19,0	17,6	17,0
46–55 år	21,0	19,2	23,4	23,8	25,1	28,3	33,4	32,4	30,9	26,0	24,6	22,6
56–64 år	32,4	29,6	32,3	33,1	35,2	39,1	45,1	45,4	41,5	36,1	34,6	32,4
Total	15,9	14,6	16,1	16,7	17,9	20,7	24,1	23,9	22,7	19,4	18,6	17,5

Bilaga 7c

Tabell 36

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder, totalt.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
16–25 år	5,2	4,6	4,2	4,7	5,6	7,0	8,3	8,4	8,7	8,0	8,1	7,1
26–35 år	11,4	10,5	10,7	11,6	12,8	15,1	18,1	19,0	19,2	17,3	16,8	15,4
36–45 år	15,7	14,5	17,3	18,6	20,1	23,9	26,9	27,7	26,2	22,1	20,7	19,7
46–55 år	21,2	19,6	24,3	25,9	27,0	30,4	34,7	35,0	32,8	27,7	26,4	24,4
56–64 år	30,9	28,0	31,4	33,4	34,9	39,0	42,8	44,0	40,2	35,1	33,9	31,6
Total	17,4	16,1	18,4	19,6	20,8	23,9	27,0	27,4	25,9	22,4	21,5	20,1

Bilaga 7d Tabell 37

Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2019 efter kön, Kommuner och regioner.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	25,8	27,1
Män	10,5	11,2

Bilaga 7e Tabell 38

Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2019 efter kön, Svenskt Näringsliv/LO.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	25,7	22,3
Män	15,7	15,3

Yrkesgrupper

Yrkesgrupperna i rapporten baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSYK 2012.

Barnskötare och fritidsledare m.fl.

Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Betongarbete, anläggningsarbete, takmontörer, glasmästare, maskinoperatörer, maskinförare, kranförare, dykare, montörer och grovplåtslagare.

Brandpersonal

Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.

Byggnadsmålare

Byggnadsträarbetare

Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl

Elektriskt arbete

Installationselektriker, elmontörer och reparatörer, tele- och elektronikreparatörer, distributionselektriker, montörer av el- och teleutrustning.

Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.

Fastighetsskötare, skorstensfejare och saneringsarbete, vaktmästare, mätaravläsning, renhållnings- och återvinningsarbete och övrig säkerhetspersonal.

Förskollärare och fritidspedagoger

Försäljare inom handel m.m.

Godshanterings- och lagerarbete m.fl.

Speditörer, lagerassistenter, truckförare, godshanterare och expressbud.

Golvläggare

Grafiskt arbete

Etsare och gravörer, tryckare, bokbinderiarbetare och maskinoperatörer.

Gruv- och bergarbete och stenhuggare

Hotell-, restaurang- och storköksarbete

Isolerings- och VVS-montörer

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Växtodlare inom jordbruk och trädgård, trädgårdsanläggare, djuruppfödare och djurskötare, växtodlare och djuruppfödare (blandad drift), skogsbrukare, maskinförare, fiskodlare, jägare och fiskare.

Kriminalvårdare

Livsmedelsarbete

Slaktare, styckare, bagare, konditorer, provsmakare och maskinoperatörer.

Läkare

Lärare och skolledare

Metallarbete

Mekaniker, operatörer, montörer, tråddragare, maskinbefäl, gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, riggare och kabelsplitsare, smeder, verktygsmakare och slipare.

Militärt arbete (endast anställda)

Murare

Pappers- och pappersmassearbete

Poliser, tullbevakningspersonal

Sjuksköterskor och barnmorskor

Socialt arbete

Behandlingsassistenter, chefer för mindre enheter inom vård och omsorg, psykologer, socialsekreterare och kuratorer.

Städare och fönsterputsare

Tandvårdsarbete

Tandläkare, tandhygienister tandsköterskor

Textil-, skinn- och läderindustriarbete

Maskinoperatörer, blekning, färgning och tvättning, övriga maskinoperatörer, textil-, skinn- och läderindustri, skräddare och ateljésömmerskor m.fl., sömmare, läderhantverkare och skomakare, tapetserare

Träindustriarbete

Träbearbetningsarbete (möbelsnickare, maskinoperatörer, korgmakare, montörer) och sågverksarbete.

Undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter m.fl.

Väktare, ordningsvakter

Yrkesförare

Lastbils-, långtradar-, buss-, lok-, spårvagns- och taxiförare.

Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete

Apotekare, arbetsterapeuter, dietister, djursjukvårdare, logopedier, receptarier och sjukgymnaster.

Övrigt industriellt arbete

Lackerare, glashytttearbetare, glasgravörer, dekorationsmålare, processoperatörer, Maskinoperatörer och handpaketerare.

Övriga yrkesgrupper

Begrepp

I rapporten används ett antal (ibland interna) begrepp. Nedan förklarar vi de vanligaste begreppen. Godkänd arbets-skada, godkänt arbetsolycksfall eller godkänd arbetssjukdom används i de flesta av tabellrubrikerna i avsnittet om arbets-skador. Med det vill vi understryka att det som redovisas är godkända fall enligt försäkringsvillkoren och inte samtliga anmälda fall.

Arbets-skada

Arbetsolycksfall, arbetssjukdom och färdolycksfall.

Arbetsolycksfall

Olycksfall som inträffar i arbetet.

Allvarliga arbetsolycksfall

Arbetsolycksfall som leder till sjukfrånvaro i mer än 30 dagar (eller motsvarande läkningstid utan sjukfrånvaro) och/eller medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Arbetssjukdom

Sjukdom som uppkommit eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena. För att en arbetssjukdom ska ge ersättning från TFA eller TFA-KL måste den vara godkänd av Försäkringskassan eller finnas i den så kallade ILO-förteckningen av arbetssjukdomar. Besvären måste också kvarstå i minst 180 dagar efter den dag då sjukdomen visade sig.

Diagnos för arbetssjukdom

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande.

Diagnos för sjukfall/sjukfrånvaro

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande. Till och med december 2003 kodades diagnoser med utgångspunkt från klassificeringsstandarden ICD-9 (Socialstyrelsen 1987). Därefter kodas diagnoser enligt ICD-10 (Socialstyrelsen 1997).

Efterskydd

Efterskydd finns i sjukförsäkringen (AGS, AGS-KL) och innebär att försäkringen kan fortsätta att gälla under 720 dagar efter att en anställning eller en verksamhet har upphört. Arbetslösa kan därför omfattas av sjukförsäkringen. Reglerna om efterskydd gäller även vid längre tids frånvaro, till exempel tjänstledighet.

Färdolycksfall

Olycksfall som inträffar vid färd till eller från arbetet.

Insjuknandeår

Det år sjukfallet påbörjas.

Långa sjukfall/långvarig sjukfrånvaro

Sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Medicinsk invaliditet

Försäkringsmedicinskt mått som anges i procent (%). Det är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättningen till följd av arbetsskadan. Den medicinska invaliditetsgraden avgörs först då skadan har nått ett varaktigt tillstånd och inga förändringar är att vänta. Fram till dess görs en preliminär uppskattning av skadans svårighetsgrad.

Beräkning av risk

I denna rapport beräknas antal fall per 1 000 sysselsatta. Antal fall kan till exempel vara antal allvarliga arbetsolycksfall eller antal långa sjukfall.

Samsjuklighet

Med samsjuklighet menas att en person uppfyller diagnostiska kriterier för flera sjukdomar.

Skadeår/visandeår

Det år ett olycksfall inträffade eller en arbetssjukdom visade sig. En arbetssjukdom anses ha visat sig vid första läkarbesöket eller första dagen med sjukfrånvaro med anledning av skadan.

Referenser

Statistiska centralbyrån (2012)

Mis 2012:11 SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering 2012.
Örebro: Statistiska centralbyrån.

Socialstyrelsen (1996)

"Klassifikation av sjukdomar 1997, systematisk förteckning".
Arbetsmarknadsstyrelsen (1997) "AMSYK och Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)", Stockholm.

Afa Försäkring (2020)

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2020", Stockholm.

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS **Afa Försäkring 106 27 Stockholm** • BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** • VÄXEL **08-696 40 00** • afaforsakring.se